SI iubet · a preſbiteris vidua tñ ab eis pt recipe ſacrum velamen vt · xx · q · i · vidua ꝫ hic ar · ꝙ cũ pſbr nõ poſſit aliquẽ recõci-
b Recõciliare · ẽ · liare eccleſie ꝙ multo forti⁹ nõ poſſit aliquẽ el cere publice extra eccleſiam · ſic vidꝫ ꝙ nõ poſſit excõmunicare · intel ligunt aũt quidam qꝺ h dicitur ꝙ tunc ſacerdos non poſſit publice reconciliare cum epiſcopus i dixit peni tentiam ali cui · ſecus ſi ſacerdos in dixit peni tetiam · Item publice reconciliare pt vt dicũt ex mandato e piſcopi · ĩ · e · aureli⁹ · Jo

P Re ſbiter inconſulto · vel vacat h ar · a contrario ſen ſu vel lo cale fuit uł temporale · ſicut illud · xcv · di · p uenit · hodie enim ſolis e piſcopis il lud ↄpedit ut · lxviij · di · quamuis · Johannes ·

M Mi ſtrare id eſt confi cere corpuſ xpi vel eti am tradere ſine manda to ſacerdo tis · vt · i · q · · i · in eccia ·

¶ Bene dictõnem · ſolemnem que fit per talia ver ba · ſit nomen domini benedictum et ſic nõ ob ſtat · xcv · di · peruenit ecce · Johannes ·

P Reſ bite ri · iuſſione · ſi intelli gas hoc de excõicato planum eſt vel intelligas de illo cui epus iniunxit penitentiã · nam abſente epo ſine mãdato eius pt recõciliare ſi nccitas fuerit vt ĩ · e · c · ul · vel intellige hoc iuſſione gñali · ar · xvi · q · i · § ecce · et · c · cunctis ·

A Vrelius · ſi eps · illud intelligas cũ quis ẽ excõicatus ab epo vel cũ eps indixit ei pñiam · alias ſec⁹ vidꝫ · vt · ĩ · e · c · vl · et ꝺ ↄ · di · iiij ſanctũ · Jo · et ẽ h ar · ꝙ cũ in ſacramentis conferendis abſens citat⁹ ꝙ multo potius abſentes in electõe ſũt vocandi · De illa materia notatur · vij · q · i · ſcias

S I quis neceſſariũ · necriũ ẽ ad ſalutẽ ſalteꝫ q᷑ tollit pecca venialia · vt de ↄ · di · ij · cũ omne · nec alicui negatur etiã ſi debeat ſuſpendi in patibulo · vt · xiij · q · ij · queſitum ·

officiũ ẽ nõ ſacerdotale · ¶ Vnde in concili · carthaginẽſi · ij · fortunatus eps dixit

Penitẽtiũ recõciliatio criſmatis ↄfectio et puellaꝝ cõſecratio a preſbiteris non fiant ·

SI iubet ſanctitas vra ſuggero · nam nemini pterito cõcilio ſtatutũ ut criſma uł recõciliacõ penitẽtium necnõ et puellaꝝ ↄſecracõ a preſbris nõ fiãt · Si qs aũt emerſerit h faciens qꝺ de eo ſtatuẽdũ ſit aurelius eps dixit · Audiuit dignacõ vra ſuggeſtionem fratris ꝛ coepi nri fortunati qꝺ ad h dicitis · Ab vniuerſis epis dcm̃ eſt · Criſmatis ↄfectio et puellaꝝ ↄſecracõ a preſbris non fiat · Recõciliare quẽquã in publica miſſa preſbitero nõ liceat · hoc omĩb⁹ placet · ¶ Puellaꝝ tñ ↄſecracõ epo ↄſulto p preſbr̃m fieri valeat · ¶ Vnde in carthag · cõci · iij ·

Permiſſione epi ꝟgines cõſecrare pſbr valet ·

PResbr icõſulto epo ꝟgines nõ ↄſecret · criſma vero nũꝙ̃ ↄficiat ¶ Itẽ ex ↄcilio agathẽſi

Nec dyacono miſtrare nec penitentẽ in eccia pſbro bñdicere licet

MInistrare diaconus ã ↄſecrare altare preſbr non preſumat · bñdictõnem qꝫ ſup plebẽ in eccia fũdere ã penitẽtẽ in eccia bñdicẽ preſbitero penit⁹ nõ licebit · ¶ Ecce ꝙ excõicatus ab epo p ſacdotẽ recõciliari nõ pt Sꝫ notandũ ẽ ꝙ recõciliacõ alia ẽ publica alia puata · Publica recõciliacõ ẽ qñ penitẽteſ ante ingreſſum eccie publice repſentant̃ et p impoſicõnẽ manus epalis eccie publice recõciliantur · h ſacerdotib⁹ vidꝫ eſſe phibita · Vnde circa finẽ illius capituli nõ ſimpliciter phibẽtur penitẽtes recõciliari ſꝫ in publica miſſa · Priuata vero recõciliatio ẽ qñ de oc̃ultis pccis penitẽtes vel in extremis agẽtes ad grãm recõciliacõis accedũt · h recõciliacõ pt fieri p ſacerdotem · ¶ Vñ euariſt⁹ ppa ait ·

Juſſione epi preſbiteri de occultis peccatis penitentes reconcilient

PResbiteri de occultis pccis iuſſione epi penitẽtes recõcilient · et ſic ſup pmiſimus infirmãtes omunicẽt ꝛ abſoluãt · ¶ Itẽ ex ↄcilio carthagmẽſi · ij ·

Si epus abſens eſt per preſbiterum reconcilietur in periculo ↄſtitutus

AVrelius eps dixit ſi quiſꝙ̃ in piculo fuerit ↄſtitutus ꝛ ſe recõciliari diuinis altarib⁹ petierit · Si eps abſens fuerit dꝫ vtiꝙ̃ preſbr ↄſulere epm ꝛ ſic piclitantem eius pcepto reconciliare quã rem debemus ſalubri ↄſilio roborare · ab omnib⁹ epis dictũ eſt placet · qꝺ ſanctitas vra neceſſario nos inſtruere dignata ẽ · ¶ Itẽ ex ↄcilio martini ppe ·

Qui metu mortis recõciliatur ↄualeſcens ſine ↄmũione pnie

SI qs de corpe exiens tpus impleat nouiſſimũ ꝛ necriũ ↄmũionis viaticũ expetit nõ ei denegeẽ · Qꝺ ſi i deſperacõem poſitus poſt acceptã ↄmũionẽ iteꝝ ſanus fuẽit factus tm̃ oracõe pticeps ſit · ſacramentũ vero nõ accipiat donec inſtitutũ penitẽtie impleat tpus · Qui vero in exitu mortis ſũt ꝛ deſiderãt accipe ſacrm̃ cũ ↄſideracõe ꝛ pbacõe epi accipe debet · ¶ Itẽ ex ↄcilio auraſico ·

Sine manus impoſitione penitẽtes recedẽtes de corpore recõcilietur

QVi recedũt ꝺ corpe penitẽtia accepta placuit ſine rõceciliatoria manus impoſicõe eis ↄmũicare · ꝙ morientis ſufficit recõciliacõi ſm diffinicões patrũ q̃ huiuſmodi ↄmũionẽ viaticũ ↄgrue nominauerũt · Qꝺ ſi puixerint ſtent in ordine penitẽtiũ · et ut oſtenſis neceſſarijs penitẽtie fructib⁹ legitimã ↄmunionẽ cũ reconciliatoria manus impoſicõne recipiãt · Clericis qꝫ deſiderãtib⁹ penitẽtia nõ eſt deneganda · ſimiliter ſubito obmuteſcẽs put ſtatutũ ẽ baptizari ã penitẽtiã accipe pt ſi volũtatis pterite teſtiomũ alioꝝ verbis hꝫ · ã pñtis in ſuo nutu · amẽtib⁹ etiã queciꝙ̃ pietatis ſũt recõciliãda uł ↄferẽda ſũt · ¶ Itẽ ex ↄci · carthagineſi · iiij ·

Alioꝝ teſtioio moritur⁹ recõciliet̃ ſi obmutuẽit vel i freneſim ↄũſus ẽ

IS q i infirmitate penitẽtia petit ſi caſu dũ ad eũ inuitat⁹ ſacdos venit oppſ⁹ ĩfirmitate obmutuẽit uł i freneſim cõuerſus fuẽit dent teſtimoniũ q̃ eũ audiert et accipiat penitẽtiã · Et ſi ↄtinuo credit̃ moriturus reconcilieẽ p manus impoſicõnem ꝛ infundatur ori eius eucariſtia · Si ſupuixerit ãmoneatur a ſupdcis teſtibus peticõni ſue ſatiſfactũ · et ſubdat̃ ſtatutis clerici · vt · l · di · ↄfirmandum · lxxxij · di · pſbiter · ñ fuerit depoſitus · vt ꝺ pe · di · vi · ſacerdos ·

o Penitẽtiam · i · fructum penitẽtie

p ¶ Amentib⁹ · ſi quis a natiuitate fuit amens talis pt baptizari et corpus xpi in neceſſitate recipe · ſi vero non fuit amens a natiuitate ſed creditur eſſe in mortali pcco nõ ẽ ei dandũ corpus xpi vt · extra de bap · maiores

IS qui audierũt · nunquid creditur

¶ In deſperatione · ſanitatis

¶ Non accipiat · non tñ idem eſt in illo qui eſt abſolutus ab excommunicatione ille non recidit in excõmunicacõnem talis enim ſi fuerit abſolutus tenetur adire ſedem apoſtolicaꝫ · cũ oportunũ fuerit · vt extra de ſen · ex · de cetero · et ſic eſt hic ar · ꝙ re aliqua reſtituta in priſtinum gradum priora iura ei vel contra ipm reſtituuntur · vt · ĩ · · e · q · ꝓx · c · · i · extra de elec · qꝺ diligẽtia ar · ↄtra de ↄ · di · iiij · q̃ris · ſꝫ h fuit ad tpꝰ ſopita non omnino ſublata · et̃ de ſoluc · odardus ·

¶ Impleat · qñqꝫ tñ indulgetur communio corpis dñi ante finitũ tpus penitentie · vt · lxxxij · di · pſbiter · xij · q · ij · de viro · Johẽs ·

Q Vi recedũt ſine reconciliatoria ſolemni ſcꝫ epiſcopali ne ſit ↄtra · ĩ · c · ꝓx ·

n ¶ Penitentiam · priuatam · nam ſolemnem non faciunt

ſimplici verbo iſtoꝝ. ſiue iſti ſint bone fame ſiue non. Item nunq̄d ſoli teſti in hoc caſu credetur cū pluraliter hic loq̄tur vid̄r q̄ plures requirātur nō vni ſoli. Quod tn̄ vni ſoli credatur vid̄r ex hoc quod iſtud non cedit in p̄iudiciū alicuius. vt. ī. de ↄ. di. iiij. cū itaq̄ʒ. et. c. placuit. alias voluntas d̄functi non poteſt probari per talē teſtimonium qd̄ dicat ſe audiuiſſe a defuncto licet ſup eodem negotio alius verus teſtis habeatur. extra de ſuc. ab inteſta. cuʒ dilectus. Johannes.

¶ Penitentiam. i. abſolutionem. formā abſolutionis habes. ext̄ de ſen. ex. a nobis.

¶ Et infundatur. Sed qualiter. recipiet eucariſtiam qui ita infirmatur. ſi enim tincta in panno datur ei hoc prohibetur vt de ↄ. di. ij. cum omne. nec aliquo modo videtur dāda quia punitur infirmus. qui euomit eucariſtiam. vt de ↄ. di. ij. ſi quis per ebrietatem.

De hijs recedunt hinc eſt q̄ is q̄ abſolui. deſiderat ſine mora etiam non obſtante aliqua appellatione eſt abſoluendus. vt extra de appellac̄. quia fronte. lau.

His q̄ fide. tales enim non ſunt recipiendi ſi

ne reconciliacōe ſolemni a iuramento. vt. i. q. vij. conuenientibꝰ.

Si aliquis. confeſſus. ſe velle accipe penitentiam.

Oblacōnem. hoc intelligendum ē de tali qui deliquerat ⁊ non ſatiſfecerat. ſi enim talis fuerat excōicatꝰ licʒ apparuiſſent ſigna penitētie non tn̄ orandū ē ꝓ co. et licʒ infirmus p̄t abſolui a quolibet ſacerdote nō tn̄ mortuus. ut extra de ſen. ex. a nobis. ver. vt autē, ſed a ſolo papa ſi incidit in canonem late ſententie Jo. xvi. q. iiij. ſi quis.

Si preſbiter vltimo. tn̄ dicit augu. q̄ ſero penitentibus penitentiaʒ dare poſſumus. ſecuritatem dare nō poſſumꝰ non dico q̄ contemnabitur. ſʒ nec dico q̄ liberabitur. vt de pe. di. vij. nemo. ⁊ ſeq̄nti. Itē raptori nocet ſera penitentia q̄ negatur ei ſepultura licet admittatur ad penitētiam extra de raptoribus. ſuper eo. Jo.

¶ Moꝛienti. non enim conſiderāda ē menſura tēporis ſed doloris. vt de pe. di. i. menſuram.

penitētie legibꝰ q̄ diu ſacerdos q̄ penitētiam dederit ꝓbauerit. Item penitentes qui infirmitate viaticū eucariſtie acceperint nō ſe credant abſolutus ſine manus impoſicōe ſi ſupuixerit. ¶ Itē ex niceno ↄcilio.

Cura ⁊ ꝓbacōne epi morie͂tes reconcilientur

De hijs vero q̄ recedūt ex corpe antique legis regula obſuabitur etiā nūc ita ut ſi forte q̄s recedat de corpe necc̄rio vite ſue nō defraudet̄ viatico. Qd̄ ſi deſpatus aliq̄s recepta ↄmūione ſupuixerit ſit inter eos qui ſola oracōne ↄmūicant. De hijs omnibꝰ enim q̄ a corpe recedūt in tradēdo eis ↄmunionē cura et ꝓbacō ſit epi. ¶ Itē leo epꝯ.

Non eſt deneganda recōciliatio hijs qui in tpe neceſſitatis eam implorant.

His q̄ in tpe necc̄itatis ⁊ in piculi vrgentis inſtātia p̄ſidiū penitentie ⁊ munꝰ recōciliacōis implorāt. nec ſatiſfactō interdicēda ē nec recōciliacō denegāda. quia miſericordie dei nec menſuras poſſumus ponere nec tpa diffinire. apd̄ quē nullas patitur venire moras dicēte dei ſpiritu p ꝓphetam. Cuʒ ↄuerſus ingemueris tūc ſaluus eris. Qd̄ ſi ita aliqua egritudine aggrauati ſunt. ut qd̄ paulo ante poſcebant ſub p̄nti ſignificare nō valeāt. teſtimonia eis fideliū circūſtantiū ꝓdeſſe debebunt. ſimul tn̄ et penitētie ⁊ recōciliacōis bn̄ficium ↄſequent̄. ſuata tn̄ regl̄a ſcōꝝ canonū paternoꝝ circa eoꝝ pſonas q̄ in dn̄ica fide diſcedēdo peccauert̄. ¶ Itē ex cōcilio yſpalenſi.

Nō reſpuat eiūs oblatio qui feſtinās ad penitētiaʒ ſacerdotē inueniē n̄ potuit

Si aliquis fueit mortuꝰ qui iam ſit cōfeſſus ⁊ teſtionium hʒ bonū ⁊ non poterat venire ad ſac͂dotez. ſʒ p̄occupauit eū mors in domo ā in via faciāt ꝓ eo parētes eius oblacōes ad altare ⁊ dent redēpcōnem ꝓ captiuis. Ecce q̄ epo p̄cipiēte penitētes d̄ ocultis pctis ſiue in piculo conſtituti p preſbrm p̄nt recōciliari. Sʒ ſi necc̄itate mortis peccator vrgeretur ⁊ epꝯ ita remotus ē q̄ preſbr eū ↄſulere nō poſſit negabitur penitētia morieti. et bn̄ficiū recōcilacōis n̄ p̄ſtabitur penitēti. quez ↄuerſū deus recepit ad veniā. iuxta illd̄. In quacūq̄ʒ hora ↄuerſus pctoꝛ fuerit ⁊c̄. et iterū Cōuertimini ad me et ego cōuertar ad vos. ecc̄ia ſibi recōciliare negligit quem deus intꝰ ſuſcitauit ecc̄ia foris ↄtemnet abſoluere. Dānabit abſentia epi quē gr̄a diuine p̄ſentie illuſtrat. p lauacrū regeneracōis morituris ſuccurrit̄. etiā a laicis ſi p̄ſbri defuerint. Cur ergo bn̄ficō recōciliacōis p p̄ſbrm eis ſubueire nō poterit ſi ↄtigerit epm deeſſe. Si ſm aug. q̄ agens in extremis ↄfitetur ſocio turpitudinem criminis ſit dignus venia ex deſiderio ſacdotis. cur ſimiliter nō ſit dignus recōciliacōe ex deſiderio epi qui ſacerdoti nō negat maculā ſui reatus. ¶ Itē morientibꝰ peitentiam negare p̄ſbiteri nō debēt. ¶ Vnde iulius papa ait.

Reus eſt animaꝝ p̄ſbr q̄ morietibꝰ penitentiā negat

Si preſbr penitentiaʒ abnegauerit morietibꝰ reꝰ erit aiaꝝ. q̄ dn̄s dicit. Quacūq̄ʒ die pctoꝛ fuerit ↄūſus ad penitentiaʒ vita viuet ⁊ nō moriet̄. Vera eīn ↄfeſſio in vltio tpe p̄t eſſe. q̄ dn̄s nō ſolū tpis ſʒ etiā cordis iſpectoꝛ eſt. ſicut latro vniꝰ momenti penitentia meruit eſſe in padiſo ī hora vltime ↄfeſſiōis. ¶ Itez celeſtinꝰ papa ait

Peitentia morientibꝰ nō eſt deneganda

Agnouimus peitentiā morientibꝰ denegari nec illorū deſiderijs annui qui obitus ſui tpe hoc aie ſue cupiunt remedio ſubueniri. Horremus fateoꝛ tante impietatis aliquē reperiri ut de dei pietate deſperet. quaſi non poſſit ad ſe quouis tpe ↄcurrēti ſuccurrere. et piclitantē ſub onere pctoꝝ hominem redimē. quo ſe velle expediri ⁊ liberari deſiderat Quid ergo hoc rogo aliud eſt q̄ morienti mortē addere eiuſq̄ʒ animā ſua crudelitate occidere ne abſoluta poſſit eſſe cū dn̄s ad ſubueniendum ut parati ſimus inuitat ad penitētiam ſic ꝓmittit pctori. In q̄cūq̄ʒ hora ⁊c̄. ⁊ iterꝝ. Nolo mortē pctoris ſʒ ut ⁊c̄. Salutē ergo homi adimit quiſq̄s mōtis tpe peitentiā ſibi d̄negauēit ⁊ deſpauēit d̄ miſericordia dei qui eū morienti ad ſubueniendū ſufficere vel in momēto poſſe nō crediderūt. pdidiſſet vtiq̄ʒ latro in cruce premiū addexterā xp̄i pēdens ſi euʒ vnius hore penitētia non iuuiſſet. Cum eſſet in pena penituit et ꝑ vnius cōfeſſione ſmonis habitaculum paradiſi eo ꝓmittēte ꝓmeruit. Vera erga ad deū ↄuerſio ī vltimis poſitoꝝ mente potiꝰ eſt extimāda q̄ tpe ꝓpha hoc taliter aſſerente cū ↄuerſus ingemueris tūc ſaluus eris. Cum ergo dominus ſit cordis inſpectoꝛ quouis tpe nō eſt denegāda penitentia poſtulāti. cū illi ſe obliget iudici cui oculta omnia nouerit reuelari. ¶ Cui aūt peitentia nō d̄negatur nec recōciliacō ſibi denegāda eſt. Incōſulto ergo epo penitentē preſbiter

PResbiter·publicum·hoc ideo fit vt non tātū proſit illi ad ſalutē ſi aliis ſit in exemplum·vt de pe·di·i·in actōne·in ſi·et patet ħ ꝙ tm̄ ꝓ notorio crimine ē iniungenda ſolemnis penitentia·

b Abſcidam·altera ꝓducta· Queſtio·vij·

e Oracōnibꝰ·nā ꝑ oracōnem vnius deletur pc̄m alterius·vt·xiij·q·ij·pro obeūtibus·et·c·anime ꝗ penitentie ſūt oīes arbitrarie·vñ p̄t ep̄s diminuere peniTEmpora·iudicō·ex hoc patet· tentiam quam indixit papa·vt·xxxiij·q·ij·latorem·ſicut ꝓcurator ex cā p̄t mandare ɔtrarium illi qđ mandauit dn̄s·vt·ff·mā·ſi homineni·

DE tpe in hac q̄ſtione querit̄ an penitētia ſit morientibꝰ imponenda·et dicēdum ꝙ nō·vt·ī·e·c ſed tñ innoteſcenda eſt eis ꝑ hec v̄ba ꝓpter ea que tu commiſiſti q̄ tu feciſti talit̄ debes penitere ħ expectamꝰ quouſqꝫ euaſeris·vt đ pe·di·vi·qui vult·ſm mēbrū huius q̄ſtionis eſt utrum ſacerdos pro ſuo arbitrio poſſit iniungere penitentiā et dicēdū ꝙ ſic·vt ī·c·tpa·et·c·hoc ſit·ɔſiderabit tñ quilibet ſacerdos circumſtātias omnes·ſ·ꝑſone et tpis et loci ꝛ criminis qualitatē et cām ꝓut đr de pe·di·v·in pñci·et·di·i·c·aut facta·que per hos verſus boecij habēt̄ quis qui vbi quibus auxiliis cur quomō qñ·

AB infirmis inquirenda diligent̄ ſacerdos inq̄rat circūſtātias·vt đ pe·di·v·in pñ·

recōciliare nō debet niſi vltia nc̄citas cogat· Vnde in carthaginenſi ɔcilio·iiij· legitur **In conſulto epiſcopo penitētē preſbr non reconciliet niſi vltima cogat neceſſitas·**

PReſbr inɔſulto ep̄o nō recōciliet penitētem niſi abſente ep̄o vltima nc̄citas cogat· Cuiuſcūqꝫ penitētis publicū et vulgatiſſimū ē crimen qđ vniuerſam ɔmouerit vrbē· ante abſcidam id eſt ante atrium eccleſie manus ei imponatur·

Q VII

DE tpe ſatiſfactōnis an ſit imponēdum morituris theodorus cantuarienſis archiepiſcopus in penitētiali ſuo ita diffinit dicens·

In piculo ɔſtitutis penitētie quātitas ñ eſt imponenda ſed innoteſcenda

AB infirmis in piculo mortis poſitis pura eſt inquirenda ɔfeſſio pc̄coꝝ·nō tñ illis imponēda ē quātitas penitentie ſꝫ innoteſcēda et cū amicoꝝ oracōibꝰ et elemoſinaꝝ ſtudiis pōdus penitētie ſb=leuandū·ſi forte migrauerint ne obligati a ɔmunione ꝛ cōſortio venie fiāt alieni· a quo piculo ſi diuinitus ereptus ɔualuēit penitētie modū a ſacerdote ſibi impoſituꝫ diligēter obſuet·ꝛ ideo ſm auc̄tem canonicā ne illis ianua pietatis clauſa videat̄ oratoibꝰ ꝛ cōſulacōibꝰ ecc̄iaſticis ſacra vnctōe olei inuncti ſm canonica ſtatuta ſcōꝝ patrū ɔmunione viatici reficiantur ¶ Aliis vero ꝑ qualitate pc̄ci ꝛ p̄ſidētiū arbitrio tpa penitentie decernenda ſunt· Vnde leo papa· **Preſidentiū arbitrio ꝯſtringantur tempora penitudinis·**

TEmpora penitudinis hita moderacōne ɔſtituēda ſūt tuo iudicō ꝓut ɔuerſo rū animos proſpexeris eſſe deuotos·pariter etiā hñtes etatis ſenilis intuitū ꝛ piculo=rū quorūcūqꝫ ā egretudinū reſpicientes nc̄citates· In quibꝰ ſi q̄s ita grauiter vrgeatur ut dū adhuc penitet de ſalute ipſius deſperetur oꝑtet ei ꝑ ſac̄dotalē ſollicitudinē ɔmūionis gr̄a ſubueniri· ¶ Item nicolaus p̄pa· **Et qualitas criminū ꝛ ɔtritio penitentiū in ſatiſfactōne imponēda a ſacerdote conſideretur·**

DE hiis vero qui criminibꝰ penitentiaꝫ gerant ꝛ ad cingulū militie reuertuntur conſtat eos contra ſacras regłas agere· Verū q̄ crimīa nō equalia ſunt ꝓhibeſqꝫ alios hoꝝ ꝓpter nimia hebitudinem in deſperacōnē cecidiſſe·alios ob hoc ad paganos fugiſſe tibi ħ ɔmittimus decernēduꝫ nimirum qui loca et tpa et regionis iſtiꝰ

modūqꝫ culpe necnō et penitētiā et gemitus hoim ad ɔfeſſionē venietiū p̄ſens poſitus inſpicere vales ¶ Itē ex ɔcilio laodiciēſ· ¶ De eodem

HIis q̄ diuerſoꝝ pc̄coꝝ lapſus incurrūt ꝛ oracōne ꝛ ɔfeſſione ac penitētia maloꝝ ſuoꝝ pfc̄tā ɔuerſacōnem demōſtrāt ꝑ qualitate pc̄ci penitētie tps attribuēdū ē ꝓpter miſericordiā ꝛ bonitatē dei· Qui ergo huiuſmodi ſūt reuocādi ꝛ ad ɔmunionē ſunt applicandi ¶ Itē ex ɔcilio carthaginenſi·iiij·

Ep̄i arbitrio ꝑ qualitate pc̄ci penitentie tēpora diſtribuant̄

PEnitētibꝰ ſm differētiam pc̄coꝝ ep̄i arbitrio penitētie tpa decernātur· ¶ Itē ex ɔcilio laodicenſi· **Sine pſonaꝝ accepcōe imploāti penitētiā dat̄**

SAcerdos penitētiam imploranti abſqꝫ pſone accepcōne penitētiā ſm leges iniungat·negligētiores vero penitētes tardius reconcilient̄· Omni aūt tpe ieiunii manꝰ penitētibꝰ a ſacerdotibꝰ imponātur· Diebꝰ etiā remiſſionis penitētes genua flec̄tāt· mortuos in ecc̄ia efferāt ꝛ ſepeliāt·die aūt dominico nō ieiunent· Nā qui dn̄ico die ſtudioſe ieiunat nō creditur eſſe catholicus· penitētes vero q̄ leges penitētie attente execūtur ſi caſu in itinē vel in mari mortui fuerit vbi eis ſbueniri nō poſſit memoria eoꝝ ꝛ oracōibus ꝛ oblacōibus ɔmēdetur ¶ Vnde in·viij·ſinodo legitur·

Tēpꝰ penitentie ꝑ qualitate delicti impendatur

PRo qualitate delicti penitētie tps impēdatur ¶ Itē **Tēpus et modus penitendi delinquētiū p̄ſidētis imponatur iudicō**

HOc ſit poſitū in iudicō eoꝝ qui preſūt vel quāto tēpore vel quali modo penitere debeāt qui delinquunt·q̄ etas ad erudicōnē multā haberi fecit differētiā pene· ¶ Quo affectu penitentē ſuſcipe ꝛ impenitētem abicē debeamus·ex eadē ſinodo euidenter oſtenditur cū dicitur· **Intimo caritatis affcū penitentē debemꝰ ſuſcipe**

PEnitentē ex corde ita oꝑtet ſuſcipi ſicut dn̄s oſtēdit cū dicit·q̄ ɔuocaui amicos meos ꝛ vicinos dicēs·Cōgratulamini michi q̄ inueni ouē meā quā ꝑdideram· ¶ Item **Penitens legem dei diligat iniquitatem odio habeat·**

AFfectū illū in ſe recipiat penitēs quē gerebat ille q̄ dicebat Iniq̄tatē odio habui et abhominatꝰ ſū·ſm ea q̄ ſcꝑta ſūt in ſexto pſalmo atqꝫ in aliis ꝗ̄ plurimis vel ea que ap̄lus dixit ad eos qui ſm deum contriſtati ſūt

g Senilis nota ꝙ habetur racō ſenectutis·vt·lxxxvi·di·tanta·et iuuentutis·vt·xxxiij·q·ij·in adoleſcencia·et·l·di·penitentes·et nobilitatis·vt·xli·di·non cogāt̄·Itē pauptatis vt·extra de ſen·ex·c·ulti·melius in·c·ꝙ đ hiis Itē inimiciciaꝝ·vt extra·c·c·de cetero·cōſ·xxiij·q·viij·peſſimaꝝ ſclacō·ibi incorrigibilis hic corrigibilis·

DE hiis vero·milicie·qđ nō licet·vt di·li·ſi quis pꝰ acceptū et·xxxiij·q·ij·amoué·

i Preſēs ſic iudex p̄t melius ſcire quanta ſides adhibenda ſit teſtibus·vt·ff·đ teſtibus·l·iij· Iohānes

SAcerdos· abſqꝫ pſone id eſt nō fauore pſone ſed alias pſone qualitas ɔſidera bitur·ut di xi·s·e·tēpa

k Omni autem·i·in omni anno tempore ieiunii·vt di·xī·

in capite. a ¶ Remiſſionis. in ieiuniis. b ¶ Sepeliāt. debent enim penitenteſ ſe vilioribus officiis ſubdē vt. ꝭ. de pe. di. ij. c. i. c ¶ Dominico. s. xxx. di. ſi quis tanꝙ. et. c. ſi quis preſbiter. lxxv. di. vtinam. b ¶ Penitētes. ꝭ. non erit ſꝫ ut patet p ſequentia. Jo.

c ¶ Item in octaua. ꝭ non erit vnde. ſed. Item.

Hoc ſit. quanto. ſed nunquid poteſt ſacerdos totum tēpus remittere. non. vt. xxiij. q. iiij. ſi is q̄ prelatus.

g ¶ Quia etas. s. c. tēpora. xxx. iiij. q. ij. c. ulti. in ſi. q̄nꝙ etas nō excuſat. ut. xxi. q. v. ſi qs cuiuſlibꝫ. Jo

Affectum. hic vult dicere q̄ tantum debemus habere affectum in eiciendo et recipiendo peccatores ſicut habuit apoſtolꝰ cū excommunicauit et poſtea recepit corinthum q̄ publice tenuerat nouercam ſuam.

¶ Operatum ē. ipm ſcꝫ contriſtari. nos ſecundum deum. opatum eſt inquā ſollicitudinē de futuris peccatis.

¶ Deliquid. aliqs ſed excuſacōeꝫ habet de p̄teritis peccatis.

¶ Multa cōtraria. penitens autē contraria debet facere illis pro quibus penitet qꝛ contraria contrariis curantur. vt. de pe. di. ij. ſi quis ſemel erga eum.

Alligant. melius eſt. ar. q̄ iudex potius ſꝰuabit miſericordiam quam rigorem. l. di. ponderet. in ſi. et. lxxxvi. di. non ſatis. xxi. q. iij. nemo peritorum. extra de ſortileg. c. ij. q̄nꝙ aūt potius ſuaṫ rigor ꝙ miſericordia ſcꝫ vbi non eſt ſpes correctionis. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta.

quātū opatuꝫ eſt in nobis ſollicitudinem ſꝫ excuſacōneꝫ ſed indignacōnem. ſꝫ emulacōeꝫ ſꝫ vindicām i omibus vos exhibuiſtis cautos eſſe negocō. ſed ⁊ in ipis i quibꝫ deliq̄d agens multa ꝯtraria ſicut et zacheus fecit. ¶ Itē

Impenitētes tāꝙ ethnici habeātur

Erga eum qui pcta ſua non punit tales eſſe debemus ſicut p̄cepit dn̄s dicēs. Sit tibi ſic̄ gentilis et publicanus. et ſicut apl̄us docuit dicens Subtrahite vos ab omi fratre ambulante inordinate. ⁊ nō ſm̄ tradicōneꝫ quā tradidimꝰ vobis. ¶ Itē iohēs criſoſtomus.

Melius eſt errare in miſericordia remittēdi ꝙ

Alligāt **in ſeuēitate vlciſcēdi.** enim onera grauia et importabilia ⁊c̄. Tales ſūt ſacerdotes etiā nūc q̄ omnē iuſticiā pplo mādāt et ipi nec modicaꝫ ſuant videlicet non ut faciendo ſint ſed vt dicendo appareāt iuſti. tales ſūt qui graue pōdus venietibꝫ ad penitentiā imponūt. qꝛ dicunt et nō faciūt. ⁊ ſic dū pena penitētie p̄ſentis fugitur contemnitur pena pcti futura Sicut enim ſi faſcem ſup humeros adoleſcentis quā non p̄t baiulare poſuēis necē habet ut aut faſcem reicit aut ſub pondere ꝯfringatur. ſic et homo cui graue pondus impoſueris penitētie aut penitētiā reiciet ꝗ ſuſcipiēs dum ferre non p̄t ſcandalizatus āplius peccat. Deniꝙ ⁊ ſi erramus modicā penitentiam imponētes. nōne melius ē ꝑpter miſcdiam racōeꝫ dare ꝙ ꝑpter crudelitateꝫ. Vbi eīm paterfamilias largus eſt. diſpenſator nō debet eſſe tenax. Si deus benignus ut quid ſacerdos eius auſterus vult apparere. ¶ Item martinus ppa

Kalēdaꝝ obſuacōnes agere nō licet

Non licet iniquas obſuationes agere Kalendaꝝ ⁊ ociis vacare neꝙ lauro ꝗ viriditate arborꝫ cingere domos. omnis enim hec obſuacō paganoꝝ eſt. ¶ Itē macharius ppa

Anathema ſit qui ritum paganorum obſeruat.

Si quis Kalendas ianuarij ritu paganoꝝ colere vel aliq̄d plus noui facere ꝑpter nouū annū. aut mēnſas cū lampadibꝫ vel epulis in domibꝰ preparare ⁊ p vicos ⁊ plateas cātatores ⁊ choros ducere preſumpſerit anathema ſit. ¶ Itē auguſtinꝰ

Infirmitatibꝫ hoīm incātacōes nichil remedij p̄ſtant.

Admoneant fideles ſacerdotes populus ut nouerint magicas artes incātacōeſꝙ q̄buſlibꝫ īfirmitatibꝫ hoīm nichil poſſe remedij conferre. nō aīalibꝫ languētibꝫ claudicātibꝰ ve vel etiā moribūdis quicꝙ mederi ſꝫ hoc eſſe laqueos inſidiaſꝙ antiq̄ hoſtis quibꝰ ille pfidus genus humanū decipe nititur. ꝭ ſi quis exercuerit clericus degradetur. laicus anathematizetur. ¶ Auguſtinus.

Dies egiptiaci et ianuarij Kalenđ non ſūt obſuande.

Non obſeruetis dies qui dicūtur egipciaci ꝗ Kalendas ianuarij i quibꝰ cātilene quedā ⁊ ꝯmeſſacōes et adinuicem donaria donātur. q̄ſi in pn̄cipio anni boni fati augurio ꝗ aliq̄t mēſes ꝗ tpa aut dies ⁊ annos aut lune et menſis ſoliſꝙ curſus. Quia qui ⁊ has et quaſcūꝙ diuinacōnes aut fata ꝗ auguria obſuat ꝗ attēdit ꝗ ꝯſentit obſuātibꝰ inutiliter ⁊ ſine cā ⁊ magis ad ſui dānacōnē ꝙ ad ſalutē tendit. ſiue per quoſdam numeros litteraꝝ ⁊ lune ⁊ p pithagoricā nigromanticaꝫ egrotantiū vitaꝫ vel mortē uł p̄ſpera uł adūſa futura inquirunt. ſiue qui attēdunt ſomnialia ſcripta et falſo in danielis nomine intitulata. et ſortes que dicūtur ſcōꝝ apl̄oꝝ ⁊ auguria auium ꝗ aliqua p domo faciēda ꝗ ꝯiugia copulāda ꝗ in collectōibꝰ herbaꝝ carmina dicunt. ꝗ pitaciola p quauis infirmitate ſcripta ſuper homines aut aīalia ponūt. preter ſimbolū ⁊ oracōnē dn̄icam aut falſitatibꝰ magicis in grandinariis et tēpeſtatibꝰ credūt. Qui aūt talibus credunt aut ad eoꝝ domuꝫ euntes aut ſuis domibꝰ introducūt ⁊ interrogent ſciant ſe fidem xp̄ianam et baptiſmum preuaricaſſe. et paganum et apoſtatam id eſt retro abeuntē ⁊ dei inimicū et iram dei grauiter ineternum incurriſſe niſi eccleſiaſtica penitentia emendatus deo reconcilietur. Dicit enim apl̄us ſiue

¶ Tenax. ꝭ eſt racō quare iudex p̄t agere beneficiū legis. ſed illud non poteſt diminuere. ut. ff. de re iudi. ſi ſe non. ꝭ. ſi quis. ſimiliter generalia verba que princeps ponit in ſuis priuilegiis tu non debes ſtricte et tenaciter interpretari. vt extra de deci. ad audientiam. et. xvi. q. i. frater noſter extē de donac̄. cū dilecti. Jo.

Non licet. ab ꝭ loco vſꝙ in ſinem repetit capitula que omiſerat in q̄nta q̄ſtione in quibꝫ omnibus reprehendūtur xp̄iani qui adinſtar paganorum dies obſuant et annos et alias friuolas ſupſticōnes.

¶ Domos. ⁊ cū hoc ſit ideo quia creditur aliquid ſalutis inde recipe.

Si quis. hic repetit magiſter capitula q̄ tradiderat obliuioni in q̄nta queſtione.

Non obſeruetis. egipciaci. quos egipcij inuenerunt vt qui aliquod opus die tali inchoaret malū haberet exitū tn̄ ex antiquitate eccīa ſignat hos dies in kalendariis ſuis.

mãducatis ſiue bibitis ſiue aliquid aliud faciatis in nomine domini noſtri iheſu xp̃i facite·i q̃ viuim9 mouemur ꝛ ſumus· De temporum q̃ꝗ obſeruatoribus ſcribit auguſtinus in encheridion·

Graue pcc̃m eſt obſuare menſes et annos·

Q Vis extimaret quam magnum peccatum ſit dies obſeruare et menſes et annos ꝛ tẽpora ſicut obſeruant qui certis diebus ſiue menſibus ſiue annis volunt vel nolunt aliquid inchoare·eo ꝙ ſecundum vanas doctrinas hominum fauſta vel in fauſta exiſtimant tempora·niſi huius mali magnitudinez ex timore apoſtoli penſaremus qui talib9 ait·Timeo ne forte ſine cauſa laborauerim in vobis· Idem ſup epiſtolam ad galathas·

Intelligat lector ad tantũ periculũ anime pertinere ſuperſticioſas temporum obſeruationes ut dicat apoſtolus· Timeo ne forte ſine cauſa laboraueri in vobis · Nõ quamuis tanta celebritate vel auctoritate per orbem terraꝝ in eccleſijs legatur·plena ſũt tñ ↄuenticula noſtra hominib9 qui tempora rerum augendaꝝ a mathematicis accipiũt· Iam vero ne aliquid inchoetur·aut edificiorũ aut huiuſmodi quorumlibet operum diebus quos egipciacos vocant·ſepe em̃ nos mo

Q Vidam votum caſtitatis·tractato de negocijs et miniſterijs eccleſiaſticis·adiungit de ſacramẽtis et primo de matrimonio licꝫ alia ſint digniora ꝛ ncc̃ria ꝛ h̃ ideo qꝛ matrimoniũ magnũ ẽ in xp̃o et ecc̃ia ſacramẽtum et tp̃e antiquius ẽ et vſu ↄmũius· ꝙ ãtiqus ꝛ ante pcc̃m inſtitutũ ẽ·ↄmũius qꝛ cũ om̃ia ſacramẽta ſint in ecc̃ia dei h̃ tñ apud gentes om̃es eſt·ſanctitas autẽ eius non eſt niſi in monte ſancto eius id eſt vbi eccleſia edificata ẽ· et qꝛ de mr̃imonio ſepe queritur in iudicõ ideo aſſignãdo mľtiplici a eius impedimenta tractauit de eo continuans decem cauſas· Ad eius ꝰ euidentiã ꝑlibandã vidẽduz ẽ quid ſit mr̃imonium·et vñ dicatꝛ et vbi ꝛ qñ ꝛ quibus verbis fuerit inſtitutum · Que ſint cauſe mr̃imonij q̃ vel quot ſint eius bona·que vel quot eius impedimẽta·quid ſit matrimonium· hẽs ĩ· ·e·q·ij·§·i·vbi explicabimus ſingula poſita in deſcriptione· dicitur autem matrimoniuz quaſi matris munium·id ẽ officiũ· ꝫ quare dr̃ potius a matre q̃ꝫ a patre qui ẽ actor generacõis vt diceretꝛ pr̃imoniũ·Rñ· qꝛ plura onera matrimonij ſubit et tolerat mulier·eſt enim in ↄceptu ꝰ uida in ptu doloroſa in lactãdo laborioſa·ex̃ de conuer·in fi·c·ij· fuit aũt inſtitutum in padiſo·xxxij·q·ij· ·§·hijs ita·et ante peccatũ·de pe·di·ij·§·romanos · ·v·adam·Cauſã tm̃ ſobolis ꝓcreãde vt reparetur lapſus angelorum de h̃ de ↄ·di·i·hij duo·et fuit inſtitutum hijs verbis·h̃ nũc os ꝛc̃·extra de biga·debitũ·Alij dicũt ꝙ alijs verbis ſcꝫ hijs·creſcite et multiplicamini·ꝫ credo ꝙ illis verbis vſus ẽ dñs tm̃ vt ꝑciperet p carnalez ↄmixtionẽ ſic̃ ptꝫ ex eo qð etiã poſt diluuium eiſdẽ verbis vſus ẽ dñs ad noe et filios eius iam ꝑdem vxoratis·Fuit etiã mr̃imoniũ ſecundo inſtitutũ poſt peccatũ ad remediũ vt vitaretur fornicacõ·vt·xxxij·q ·ij·§·hijs ita·Cauſe aũt matrimonij quedã ſunt per quas contrahitur matrimoniũ vt ſpõſalia et ↄſenſus·quedã ꝓpter q̃s·et harum quedam ſũt pncipales vt vitacõ fornicacõis ſuſcepcõ ſobolis· alie ſecundarie que ſunt multe vt pulcritudo femine diuicie·amicorum copia · pacis reformacõ·Bona matrimonij·ſũt tria fides ꝓles ſacr̃m·ĩ·e·q·ij·om̃e· Impedimenta matrimonij ſũt·xvi·que dicuntur in gloſa· hec ſũt cauſe que impediũt mr̃imoniũ ſcꝫ votũ ordo hitus diſpar cultus error pſone error ↄdicõis ↄgnacõ ligacõ·publice honeſtatis iuſticia·enormitas delicti impoſſibilitas coeundi temp9 feriaꝝ interdcm̃ eccleſie coactio etas furor verũtamẽ quedam ex hijs impediũt ↄtrahẽdũ ꝫ contractũ non dirimũt vt infra dicetur·et h̃ omnia hijs verſib9 denotãtꝛ Votũ ↄdicõ violẽtia ſpũalis·ꝓximitas error diſſiliſqꝫ fides·Culpa dies vetit9 honor ordo ligacõ ſanguis·Qui ſit affinis ꝙqꝫ coire nequit hijs habitũ iungas etatẽ ſic qꝫ furorẽ·h̃ ſi canonico vis conſentire rigori·Te de iure vetant iura ſubire thori·habitus impedit ſed nõ diri

nere non dubitãt· Itẽ ieronim9

Sine incãtacõne herbas vel petras licet habere

D Emonium ſuſtineti licet petras vel herbas habere ſine incantacõne·

Incipit cauſa viceſimaſeptima·

Q Vidam votũ caſtitatis habens dſpõſauit ſibi uxorem· illa priori cõditioni renunciãs trãſtulit ſe ad aliũ ꝛ nupſit illi· Ille cui ꝑus deſpõſata fuerat repetit eã· Hic ꝑmũ queritˀ an ↄiugũ poſſit eſſe inter vouentes· Secundo an liceat ſponſe a ſponſo recedere et alij nubere· Q I

Q Vod vero vouentes matrimonia contrahere non poſſunt multis auctoritatibus probatur · In concilio namqꝫ carthaginenſi capitulo quarto

mit·ex̃ qui cleri·vel vo·ↄſuluit·b·cõtra qꝛ nec impedit ſm eum·ſꝫ etas impedit matrimoniũ et furor carẽs intuallo·xxxij·q·vij·neqꝫ· Q Vod vouentes·hic intitulatur queſtio ꝑma qua ·Q·i· queritur an teneat matrimoniũ a vouẽte ↄtractũ et ꝙ non teneat ꝓbat vſqꝫ ad·§·hijs omnib9 auctatibus·poſtea allegat incontrarium vſqꝫ ad·§·ul· et hanc ↄtrarietatem ſoluit ſatis bene·s· ·xxvij·di·§·ul·ꝙ videlicet ꝑma capitula intelligant̃ de voto ſolemni· alia ď ſimplici ar· ex̃ qui cle·vel vo· meminimus ĩ·e·c ·i·vbi dicit et veſte laicali ſub teſtimonio epiſcopi ·h· dic̃ ꝙ ñ refert ã votũ ſit ſimplex an ſolẽne qꝛ vtrũqꝫ dirimit matrimoniũ· ſolẽmitates em̃ ipe nõ ſũt de ſb̃a voti· ſed h̃ refert an ſit votũ de pñti ſiue cũ ſolẽmitate ſiue ſine illa vt voueo cõtinentiã h̃ impedit et dirimit et ſic intelligit hec capl̃a prima vſqꝫ ad capitulũ nuptiarum an ſit de futuro ꝙ improprie dicit̃ votum id eſt quedaꝫ ꝓmiſſio de futuro voto emittẽdo vt ſi dico ego ꝓmitto ꝙ vouebo continentiam poſt annum mortua vxore mea·vel ꝓmitto ꝙ intrabo religionẽ vel cõſile h̃ impedit ſed nõ dirimit ut cap̃·nupciaꝝ ꝛ·c·ſeqñtib9 Alij dicũt ꝙ nullũ votũ dirimit quia qua rõne dirimeret votũ ſolẽne et ſimplex cum idem ſit in ſb̃a·ſolẽnitates em̃ non ſunt ď ſubſtãtia ꝫ ipa cõſtitutio ecc̃e dirimit ſi poſt votum ſolemne factum ↄtrahatur·ego dico ꝙ nullum votum eſt ſolemne niſi cũ q̃s deuouet ſe religioni alicui·vľ alijs duob9 modis in ſequẽti caplõ·vñ ſi coram tota ecc̃ia diceret quis h̃ verba voueo ↄtinẽtiam ſi ↄtraheret teneret mr̃imoniũ·que ẽ em̃ racõ quare ↄſtitucõ ecc̃ie magis debeat ſpectare ad illa vota que ſolemniter ſiunt q̃ꝫ ad ꝑuata dũmodo poſſit eccleſie ↄſtare ſiue p teſtes ſiue p ↄfeſſionem ꝓpriam alicuius qð votũ fecerit ꝙ̃ciro enim ↄſtat eccleſie p ↄfeſſionẽ vel p teſtes dr̃ notoriũ ꝛ ſic deberet ecc̃ia dirimere matrimoniũ poſt illð votũ ↄtractũ· Io·tu breuiter dicas ꝙ ꝓfeſſio tacita vel exp̃ſſa alicuius religionis impedit contractum et ↄtrahendum·vt extra de regula·uidua·xxvij·di·qð interrogaſti·et ex̃ de rguľ·ↄſulti·et·c·ſtatuimus·ꝛ ꝑcedẽti caplõ·que exp̃ſſe h̃ dicũt·et cũ aliq̃s dicit deuoueo me huic religioni ibi ꝓfeſſio ↄtinentie tacite intelligitur et religionis exp̃ſſa · ordo ſacr̃ impedit ſi eſt ſacer·nam ibi intelligitur tacita ↄtinẽtia fc̃a cũ ſolemnitate et ex cõſtõne eccleſie· et illa ſemp tacita ↄdicõ vel exp̃ſſa vel cõſtõ ecc̃ie ſolẽnizat votum·ſic michi bartĥ·brix·videtur dicendum·

S Icut bonum· vidue·lꝫ de iſtis ſpecificet de omnib9 intelligi debꝫ Minorib9·ĩ·xxv·annũ·vel·xij·vel·xiiij·et ducũtur minores annis multipliciter quantum ad diſcrecõꝫ vſqꝫ ad ſeptemũ·ut·C·ď infideli·ſi infanti· Itẽ quãtũ ad matrimoniũ vſqꝫ ad·xij·quantũ ad mulieres·quantũ ad maſculũ vſqꝫ ad·xiiij· Itẽ quãtũ ad factõnem teſtamenti vſqꝫ ad·xiiij·annum in maſculo· in femina vſqꝫ ad ·xij· ff · qui

teſta ·ſa· poſ ·a qua etate· in ſūm·ij· q· vi ·§·diffinitiua Itē ſi ſentētia
Itē ꝙtū ad reſtitucõez vſqꝫ ad ·xxv·annū·ff·de minoꝝ·l· i· hͦ autez
vocat minores q̃ ſunt infra · xxv· annū nam aliꝰ pater poſſet eos re
uocare ſi eſſent infra·xij·annū·vel xiiij·annū·vt·xx·q·ij·c ·i·⁊ ·ij· ſꝫ
quare nõ reſtituiꝰ puella infra·xxv ·annum · vt habitum q̃z ſuſcipit
poſſit deponere ſic in alijs tractatibꝫ · Rñ·qꝛ iſta non eſt leſa q̃a ei
nubit q̃ melioꝛ eſt
non p̄t inuenire ·
iuxta illud agne=
tis·illi ſum ꝺſpon
ſata cui angeli ꝺ
ſeruiunt ·⁊c̄·ꝗ· e·
viduas· et hoc in
pñci ·et minor nõ
reſtituitur niſi cū
leditur ·ff·de mi=
noꝝ·verum·§·ſci=
endum·
a ¶ Immatura·i·
nõ matura·naz vi=
due ante annū·xl
non velabunꝰ ·ut
s·xxi ·q ·i· ſancti
moniales vꝉ due
dcõnes ſunt in e=
tate matura thoꝛ=
to iuxꝰ illꝺ iā ma=
tura thoris pleis
adoleuerat annis
vel dic ꝙ hic eſt
expoſitio eiꝰ ꝙ di
xerat in minõribꝫ
annis·
b ¶ Sub teſtimo=
nio·nam ita ſolēni
zatur votuz vt di
cunt quidā cū ſcꝫ
accipit veſtez ab
epõ vt hic vel de
manu preſbrōruz
vel miniſtri ·xx·
q ·i· vidua quod
credo dum tamē
emittat votuz nā
alias veſtē tm̄ ac
cipiendo non obli
gatur ſolemniter
ſed ſimpliciter ex̄
q̃ cle· vel vo·con
ſulit·vbi etiaz ha
bes ꝙ ſolemniza=
tur votum in ma=
nu abbatis vel ab
batiſſe· Item ſo=
lēnizaꝰ ſi ꝑ ſe ip=
ſam recipiat ha=
bitum et incipiat
cū alijs cantare ī
eccĩa ·ꝗ· e·vidua·
Et nota ꝙ votum
ſolemnizatur tribꝫ
tm̄ modis · ſacri
ordinis ſuſceptio=
ne·xxviij·di ·dia=
coni · ſecundo cum accēpit veſtem ſacraz a quocunqꝫ dum tñ̄ poſt
ſuſceptionē incipiat cohabitare monachis vel monialibꝫ in eccleſia
ꝗ·e·vidu · Tercio cū ita dicit coraz epõ vel abbate vel abbatiſſa
vel corā tribꝫ vel duobꝫ teſtibꝫ ego deuoueo me huic religioni·hͦ
em̄ aliud ē ⁊ aliud cū dico voueo ɔtinētiā· duotꝰ em̄ religioī nõ p̄t
ɔtrahē ita ꝙ mr̄imoniū teneat nec mirū cū eē iā ɔtractū mr̄imoniuz
religio diſſoluat·ex̄ ꝺ ɔū·ɔiug·ex publico·at ī voto ɔtinētie ſecꝰ·
nõ em̄ votū dirimit·vñ ſi corā tota eccĩa diceret voueo ɔtinentiā ꝑ
hͦ nõ ſolemnizaꝰ votū niſi velis dicere ꝙ tale votū nõ dirimit ſꝫ cõ
ſtitutio·eccleſie ſuper voto facta·nā ſi votum dirimeret q̄re potius
vnū ꝙ̄ aliud ſi hͦ haberet ex ſui natura⁊ ita dirimeret votum ſimpli
citer ꝙ aug·nõ vult·ꝗ·e·nuptiarum· dicas g̊ nunꝙ̄ votū ſolēnizari
niſi tribꝫ modis p̄dictis·⁊ ita exaudi ꝙ hͦ dꝛ Io·tu dicas vt s̄ dixi in
illa gloſa hͦ intitulaꝰ circa ſi·v̄·tu breuiter·in ſumma queſtionis·
c ¶ In religioſo habitu·ar·ꝙ ita tenetur voto q̃ ita publice in reli
gionis habitu appaiuerat ac ſi publice hitū ſuſcipiat·⁊ ex̄ ꝺ regul̄·

ſtatutum inuenitur de viduis que
poſt profeſſam cõtinentiam preua
ricate ſunt· Excõmunicentur vidue
que religioſo habitu abiecto nup
cias elegerint

SIcut bonum
eſt caſtitatis premium ita et
maiori obſeruantia ⁊ preceptione
cuſtodiendum eſt· vt ſi que vidue
quālibet adhuc in minoribꝰ annis
poſite et immatura etate a viro re
licte ſe deuouerīt deo· ⁊ veſte laicali
abiecta ſub teſtimonio epi et eccĩe
in religioſo hitu apparuerint poſt=
ea vero ad ſeculares trāſierint nup
tias ſcd̄m apoſtolum damnationez
habebūt· q̃a fidem caſtitatis quam
ꝺo vouerūt irritaz facere viſe ſunt
Tales g̊ perſone a xp̄ianorum cõ=
munione ſequeſtrenꝰ· neqꝫ in conui
uio cum xp̄ianis ɔmunicent· Nam
ſi adulterij ɔiuges ree ſūt ſi ſuis ob
noxie viris non fuerint· quantoma
gis vidue que dei religioſitatē mu
tauerint crimine adulterij notabū
tur· ſi deuotionem quaz ſponte non
coacte deo obtulerunt libidinoſa
voluptate corripuerint ⁊ ad ſcꝺas
nuptias tranſituz fecerūt Que ⁊ ſi
violētia irruente ab aliquo oppſſe
fuerint·ac poſtea delectatione libi=
dinis ꝑmanere in coniugio raptori
vel violento viro ɔſenſerint damna
tione ſuperiꝰ dicta teneanꝰ obnox
ie· Itaqꝫ de talibꝰ ait apoſtolꝰ Cū
em̄ luxuriate fuerint nubere in xp̄o
volunt hn̄tes dānacõez q̃a primam
fidem irritam fecerunt· ¶ Itē ex e
piſtola greg̊·miſſa ad bonifacium·

De viduis et virginibus que a re=

vidua·⁊·ꝗ·e·vidua =ꝙ aliquamdiu in eccĩa inꝰ alias ſte xerit ſcꝫ per
d ¶ Apparuerit·ita= triduum·ex̄ de regul̄·⁊ trāſe·ad reli·ad nr̄az
vel diſtingue ꝙ triplex eſt habitꝰ ſcꝫ ꝓfeſſionis qui votum habet
annexum ⁊ dirimit matrimoniuz de quo hͦ loquiꝰ conuerſionis qui ſi
militer votū habet annexum ſꝫ non dirimit matrimonium de quo ex=
tra qui cle·vel vo·ɔſuluit extra ꝺ regula·ſuper eo·habitꝰ ꝓbacõ
nis qui nec impe=
dit nec dirimit ·ꝺ
quo loquiꝰ extra
de renūci·ex trāſ
miſſa·ꝺ regl̄· ſta
tuimus · in ſi·fir=
me ergo teneaſ ꝙ
nunꝙ̄ ſolus habi=
tus ſolēnizat vo=
tum· ex̄ de regl̄ ·
porrectum · et ex̄
qui cle·vel vo· ɔ
ſuluit ·nõ obſtat
xxvij·di· ꝙ inter=
rogaſti·⁊ ex̄ ꝺ re
gula·vidua·qꝛ ſo
lus habitꝰ vt di=
xi ſup̄ nõ facit mo
nachū vel non ſo=
lemnizat votum ·
e ¶ Non coacte ·
tūc em̄ ſecꝰ eſſet
vt extra ꝙ metꝰ
cau·perlatum·
f ¶ Delectatione
ar·ꝙ non excuſat
vis precedens ſi
poſtea ſeqtur con
ſenſus·vt· xxiiij·
q·i·cū ꝑ bellicaz·
ex̄ de eo q̃ duxit ī
ma·ſignificauit·
g **V**Iduas hec
vero · hanc
lr̄am intelligit cā
dinaꝉ ꝺ voto ſim
plici propꝰ illud
nondū tecte ⁊ illꝺ
nõdum velate· et
illud a dño quaſi
non ab eccleſia·⁊
illud aliquāto tē=
pore id eſt tribus
annis·xxvij·di· ſi
vir·ſed nos intelli
gimꝰ de voto ſol
lemni ·qꝛ publica
penitentia de qua
ſubditur non im=
ponīꝰ pro fractio=
ne ſimplicis voti·
ar·xxvij·di· ſi vir
Itē inutiliꝰ argu
mentareꝰ greg̊ ·
de talibꝫ virgini=
bus ad viduas ſo
lemni voto obli=
gatas·vnde intel
ligas illud necdum ſacro velamine tecte ⁊ velate de velo ɔſecra=
tionis ſed non de velo profeſſionis· qꝛ velum ɔſecrationis non datur
ante·xxv·annum·xx·q·i·placuit· h ¶ Velamine· ex̄ de regul̄ ·vt
i ¶ Simulauerunt·ar·ꝙ voti ſimulacõ ſicut ipſa profeſſio· clerici
obligat quenꝙ̄·vt·ꝗ·c·prox·neqꝫ· ⁊ di·xxvij·quod interrogaſti·
k ¶ Aliquanto·x·annis·ꝗ·e·deuotaz ·ſm nos· Io·tñ dixit aliquāto
quia arbitrariū eſt huiꝰ pnīe tp̄s lꝫ ordinarie dixerim eſſe·x ·ānos
l ¶ Contractꝰ·hic large ſumiꝰ hec appellacõ·vt etiā ɔprehendat
cõtractꝰ ſtricti iuris·qꝛ in nullo dolꝰ interuenire debꝫ· C·ꝺ p̄ſcp̄·x·
vel·xx·an·ſi fraude =ꝗ·e·q·hee vero·in ſi·ɔē·ſo·ibi loqꝰ ꝺ virgīe
m ¶ Quantomagis= illa que velum ɔſecrationis accepit·ſi p̄uari=
cata ſit plus peccāt ꝙ̄ vidua·hic loquitur de ea que non accipit ve
lum ɔſecrationis·vnde videꝰ minꝰ peccare ꝙ̄ vidua vel quodam re
ſpectu magis videꝰ virgo peccare ꝙ̄ vidua qꝛ a maiori bono cadit·
n ¶ Cõſecrcõ·ar·de·pe·di·v· ɔſideret·in ſi·vbi dꝛ timeat docta ex
o ¶ Viſe ſunt·dic ieronimus·libido in pimēto qꝺ ignorauit ꝟgo

Vligioſo propoſito diſcedunt·
Iduas a propoſito diſceden=
tes viduitatis ſuper q̃bꝰ nos con=
ſulere voluerit dilectiõ tua fraꝰ ca=
riſſime credo te noſſe a ſancto pau=
lo ⁊ a multis ſanctis patribꝫ niſi cõ
uertanꝰ olim eſſe damnatas Quas
etiam nos apoſtolica auctoritate
damnandas atqꝫ communione fide
lium et a liminibus eccleſie eſſe ar=
cendas fore cenſemꝰ·quouſqꝫ obe=
diant epiſcopis ſuis ad bonuz qꝺ ce
perunt inuite aut voluntarie reuer
tantur· De virginibus autem nõn
velatis ſi deuiauerint a ſancte me=
morie predeceſſore noſtrõ papa in=
nocentio taliter decretum habemꝰ
Hę vero que necdum ſacro velami=
ne ſunt tecte tamē in propoſito vir
ginali ſe ſemper ſimulauerint ꝑma=
nere·licet velate non ſint ·tamen ſi
nupſerint aliquando aliquāto tem=
pore hijs agenda ē penitentia quia
ſpõſio eaꝝ a domino tenebatur Si
enim inter homines·ſolent bone fi=
di ɔtractꝰ nulla racõe diſſolui·quā
tomagis iſta pollicitatio quaz cum
deo pepigit ſolui ſine vindicta non
poterit ⁊c̄·et infra Si virgines nõ
dum velate taliter penitentia publi
ca puniunꝰ et a cetu fidelium vſqꝫ
ad ſatiſfactionez excludunꝰ· quāto
magis vidue que ꝑfectioris etatis
et maturioris ſapientie atqꝫ cõſilij
exiſtunt virorumqꝫ ɔſortio multo
ciens vſe ſunt ⁊ hituz religionis aſ
ſumpſerūt ⁊ deinde apoſtatauerūt
atqꝫ ad priorem vomitum ſunt reū
ſe a nobis et ab omnibus fidelibꝰ a

liminibꝫ eccłie ⁊ a cetu fidelium vſqꝫ ad ſatiſfactionem ſunt eliminãde et carceribꝫ tradende· q̃liť iuxta apoſtolũ paulũ tradentẽ huiuſmodi hominem ſathane in interitum carnis vt ſpiritꝰ eiꝰ ſaluꝰ ſit in die iudicij· De talibꝫ eñi dñs ꝑ moyſen loquiť dicens· Auferte malum de medio veſtri· de quibꝫ per ꝓphetam ait· Letabiť iuſtꝰ cum viderit vindictam impiorꝫ· lauabit manꝰ ſuas in ſanguine peccatorꝫ· De talibꝫ nãqꝫ ⁊ hijs ſimilibꝫ atqꝫ eiſdem ꝯſentiẽtibꝫ dr· qꝛ non ſolum q̃ faciunt ſꝫ etiam q̃ ꝯſentiũt facientibꝫ rei ſũt ¶ Itẽ ex decreto gelaſij pape ad ſicilienſes ep̃os miſſo· capľo· ix·

Trãſire non poſſunt viduę ⁊ virgines poſt religionis ꝓpoſitum ad nuptias·

N Ecꝫ viduas ad nuptias tranſire patimur que in religioſo ꝓpoſito diuturna obſuacõe ꝑmanſerunt· Similiter virgines nubere ꝓhibemꝰ quas annis multis in monaſterijs etatẽ ꝑegiſſe contigerit·

¶ Itẽ ciprianꝰ ad põpiniũ de virginitate **Ex quolibet ſenſu corporis mulier corrumpi poteſt**

N Ec aliquaꝫ putet ſe poſſe hac excuſacõe defendi qḋ inſpici ⁊ ꝓbari poſſit an virgo ſit cum etiaꝫ manus obſtetricum ⁊ oculꝰ ſepe falliť Et ſi incorrupta fuerit inuenta virgo ea parte q̃ mulier eſſe pt· potẽit tñ ex alia parte corporis peccaſſe q̃ corrumpi poteſt ⁊ tñ inſpici non poteſt· Certe ipſe ꝯcubitꝰ ipe ꝯplexꝰ ipſa confabulatio ⁊ oſculatio ⁊ cõiacentium duorꝫ turpis ⁊ feda dor-

mitio q̃tuꝫ dedecoris ⁊ criminis cõfiteñ· Si ſuperueniens maritꝰ ſpõſam ſuam iacentem cum altero viderit nõne indignatur ⁊ fremit ⁊ ꝑ zeli dolore portat gladium in manu ſua· ⁊ q̃deꝫ ſi xp̃us dñs iudexqꝫ nr̃ cũ ꝟginem ſuaꝫ ſibi dedicataꝫ ⁊ ſanctitati ſue deſtinatã iacere cum adultero cernit quam indignať ⁊ iraſciť ⁊ quas penas ſceleſtis huiuſmodi ꝯiunctionibꝫ ꝯminatur· cuius vt gladium ſpiritualem ⁊ venturuꝫ iudicij diem vnuſquiſqꝫ fratrꝫ poſſit euadere omni ꝯſilio ꝓuidere ⁊ elaborare debemus· ¶ Idem·

Q Uod ſi penitentiã huiꝰ illiciti ꝯcubitꝰ ſui egerunt ⁊ a ſemuicem receſſerĩt· inſpiciant̃ iterꝫ virgines ab obſtetricibꝫ diligenter qꝛ ſi virgines inuente fuerint· accepta ꝯmunione ad ecc̃iam admittãt· hac tñ in terminacõe vt ſi ad eoſdẽ maſculos poſtmoduꝫ reuſe fuerint aut ſi cum eiſdem in vna domo ⁊ ſb eodẽ tecto ſimul habitauerint grauiori cenſura abiciant̃· Nec i ecc̃ia poſtmodũ facile recipiant̃· Si autẽ de eis aliqua corrupta fuerit ⁊ deꝑhenſa agat penitentiam plenã· que h̃ crimen admiſit que iam non mariti ſꝫ xp̃i adultera eſt· Et ideo eſtimato iuſto tp̃e poſtea exhomoloiſõ ſui facta ad eccleſiam redeat· quod ſi obſtinate ꝑſeuerãt nec abinuicẽ ſe ſperãt· ſciant ſe cũ hac impudica obſtinacõe nunq̃ a nobis admitti in ecc̃iam poſſe· ne exemplum ceteris ad ruinas delictis ſuis facere icipiãt· nec putẽt ſibi vite ã ſalutis

virginibꝫ maiorem patiť famem dum dulciꝰ putat eſſe qḋ neſcit·

a ¶ Letabiť· non de vindicta quam videt ſꝫ qꝛ non eſt in illa· ⁊ quia non omiſit ꝯſimilia ꝯmiſſa· id eſt ꝓpter penã quã videt· qꝛ dum ſtultus

b ¶ Inſãguine· i· pe- pumť ſapiens ſit aſtutior· vt· xxiij· q· vi· vides· ⁊ exemplis citius duciť q̃s ad bene faciendum et ad vitandum crimen· de· pe· di· ij· citius vnde diciť· Felix quem reddunt aliena pericula cautum vt in predicto· c· citius

N Ecꝫ viduas propoſito· i· voto· votũ ſm diuerſos ſtatꝰ diuẽſa ſortiť vocabula· priꝰ eſt enim in origine cum q̃s diſpoint aliq̃d boni facere tunc dr deliberatio· vt· xvij· q· i· q̃ bona· ⁊ h̃ infringere veniale eſt· q̃ñqꝫ ꝓcedit et ꝓponit firmiter idem ſe facturꝫ et dr ꝓpoſitum· vt· xvij· q· i· c· i· ⁊· q· ij· nos nouimus· huiꝰ fractio eſt veniale ſm quoſdam ſꝫ peccatũ graue ⁊ h̃ matrimonium cõtrahenduꝫ impediunt ſꝫ non dirimunt cõtractum· ſi vero accedat obligatio dr votuꝫ cuiꝰ fractõ mortale peccatũ eſt ⁊ impedit mr̃imonium ꝯtrahendum ⁊ dirimit ꝯtractuꝫ ſi ſolemne fuerit· xxvij· di· §· vltimo·

d ¶ Diuturna· maxime· nã idem eſtꝫ ſi ꝑ monitum ar· ꝫ· e· viduas· nec ideo minꝰ vendicio tenet ꝙ emptor non accipit fideiuſſorem ⁊c̃ C· de ꝯtrahen· emp· nõ idcirco· vł pt h̃ intelligi q̃ñ nõ expreſſe ſe religiom obligauerũt· quo caſu exigitur ꝙ per aliquod tẽpus fuerit in mõaſterio cũ alijs qḋ tempus potius ẽ ad arbitrium boni viri referenduꝫ ꝙ aliter ad determinandum· ar· extra de do· apoſtolicẽ· ff· de iur· delib· l· i· ff· ꝟ ſoluc· ꝙ dicimꝰ· vel dic h̃ tempus trium dierꝫ eſſẽ· extra de reguł· ad noſtram licet quidam illud intelligant de illicitis· xx· q· iij· conſtituit·

N Ec aliq̃· obſtetricũ· ar· ꝯtra illã ꝓbationẽ que ſit ꝑ obſtetrices ꝙ non ſit valida· ſꝫ tñ ꝯť adulteriuꝫ· ꝫ· e· c· bene recipiť· ar· ꝯtrã ex̃ de ꝓba· ꝓpoſuiſti· ⁊ dic lex eã admittendã dũ tamen mulieres perite ſint· ff· de· ven· inſpici· l· i· ar ꝯtra· C· q̃ñ tu· vel cura· eſſe deſi· l· integrã· vbi reprobať ꝓbacõ ꝑ aſpectũ corpis· ꝫ· xxxij· q· v· nec ſolo ꝫ· xxxiij· q· i· qḋ autem· et· c· ſi quis ꝯtra· ibi enim in veritate viri· h̃ ſtat in veritate mulieris· ſed ibi ſoluiť ſi eñ due vel tres nobiles ꝓbe mulieres dicerẽt ꝟginem nõ ꝯgnitã a viro haꝫ teſtimonio ſtaretur· xxxij· q· ſi quelibet ꝯmiũ viſus· tamen ſepius non fallitur ⁊ ideo

f ¶ Falliť· ar· ꝯť teſtimo- admitteť teſtimoniũ de viſu· nam ad ea q̃ frequenter fiunt iura adaptantur ⁊c̃· ff· de leg· nam ad ea·

g ¶ Conplexꝰ· h̃ eſt vnus caſus quo per exteriora interior voluntas ꝺmonſciť per ꝯfabulationeꝫ ⁊ ꝯplexꝰ ⁊ huiuſmodi deprehendiť fuiſſe

corrupta· ſi· xxxi· q· ij· c· i· s· l· di· ſi quis prepoſtera· xxxiiij· q· i· non ſatis· l· di· ſi quis diaconus· xxxij· q· v· nec ſolo·

h ¶ Confiteñ· qꝛ ex ipis ꝑſumiť adulteriũ· xxxij· q· i· dixit· C· de adulť· quamuis· ꝓpter talem ſuſpitionem poteris eam accuſare· vt

i ¶ Cũ adultero- · xxxij· q· i· dixit dominus·

k ¶ Portat· de fcõ qꝛ non lꝫ ei interficẽ adulterũ· ff· de adulť· marito· niſi poſt denunciationem·

Q Uod ſi penitentiam· iterum· i· ſepe· ff· de edendo· veluti· § hec vox iterꝫ·

m ¶ Accepta· ꝑmiſſa tñ penitẽtia

n ¶ Reuerſe· ar· reiteracõeꝫ peccati grauare penaꝫ ⁊ peccata iterata grauius eſſe puniendа· ar· xv· q· vl· hij· qui·

o ¶ Domo· ar· ex locõ ꝑſumi ꝯtra aliquem· ar· xviij· q· ij· diffinimus·

p ¶ Tecto· tectũ hic appellat quẽlibet locum priuatum· xxxv· q· vi· ab iſto·

q ¶ Facile· nota ꝙ ſi aliq̃s mõachus vł mõacha ſemel deliq̃t non iõ debet ſtatim abici· ſꝫ ſi ſcḋo peccat debet facilius reconciliari· ſi tercõ tunc ꝺtruditur in alio monaſterio· vt ꝫ· e· perueuit· ſed ſi clericꝰ aliquis peccauit ſtatim ꝑma vice pt expelli· vt· xlviij· di· q̃ñ multa·

r ¶ Plenã· i· publicã· et ex h̃ voluerĩt q̃daꝫ ꝙ ſcimõiał poſſit agere ſolemnem penitentiam· nec ꝓpt h̃ impediť ꝯſecratio ipſiꝰ· ꝙ eſt ꝯť illud quod de clerico eſt deñ· s· di· l· is vero·

s ¶ Vel plenã· i· x· annorum· ꝫ· e· deuotam·

t ¶ Ex homoloiſon· i· ꝯfeſſione·

v ¶ Facta fui· i· ſatiſfactione ſcꝫ penitẽtia· pars enim h̃ poniť ꝓ toto ſm ſinodochẽ· cõfeſſio enim pars eſt penitentie etiã maxima· de· pe· di· i· quẽ penitet·

S I quis epiſcopꝰ· deponať· ꝫ· xxx· q· i· ſi quis ſacerdos

¶ Excõmunicetur· h̃ de manſuetudine canonum· nam ſecundum legem aliter· xxxvi· q· ij· ſi quis non dicam

D E viduis ⁊ puellis· i· ꝟginibꝫ· aliť videtur· ꝯtra· xx· q· i· illḋ· vł intellige de doli capacibꝫ etiam ante duodecimum annum·

a ¶ Proprijs· i· q̃ fuerĩt ꝓpe· lꝫ eñ in ſua domo fecerint ꝓfeſſionem ſolẽne erit votũ vt ex̃ q̃ cle· vel vo· in ſinuãte· ex̃ de ꝯuer· ꝯiu· ex parte ij· g̃ aliq̃ in domo ꝓpa pt accipe veſteꝫ religioſam· ar· xxxiij· q· v· qḋ deo· et· ꝫ· e· mulieres· ⁊· xx· q· i· vidua· et ex̃ qui· cle· vel· vo· inſinuante nec tñ monialł erit cum nulli monaſterio ſe tradit· h̃ g̃ intelligo de ꝓfeſſa· vel vt dixi ex ſolo habitu non preiudicať ei· ar· ex̃ qui cle· vł vo· ꝯſuluit· ſi tñ habitũ ſuſcepit et deuouet ſe religioni in qua non licet ꝓpꝛium habere vidꝛ q̃cquid hꝫ deuolui ſuccedentibꝫ ab inteſtato· ar· C· de epiſ· ⁊ cle· ſi quis preſbiter· debẽt tñ neceſſaria ab heredibus

ſuſcipere·alij bona talium dicunt eſſe in pendenti·ſ; ↄtra quia nichil ſcḋm naturam eſt impendēti·ff·de iud·ſ; ⁊ ſi·§·vl·ar· ff·e·nō quemadmodū·alij dicūt ea eſſe in ptāte epi·ar·C·d epiſ·⁊ cle·nulli Jo·ego credo ꝙ bona taliu; ſunt in ptāte illi⁹ q̄ eſt ſuperior in illa religione cū non expſſit monaſterium·b· Jtē nota ſcḋm hug·ꝙ nunꝙ erit religioſa pſona quocūq; modo veſtem mutat vel ꝓprijs abrenūciet vl'votum emittat niſi alicui religioni ſe det·ar·xvij·q·i·ad·ſi·ſ; nunq̄d talis qui emittit votum et ꝓprijs abrenūciat manens in domo ſua vel veſtē mutat facit ſe verberantes reos illius edicti·xvij·q·iiij·ſi quis ſuadēte·Rn·non niſi ſpēaliter habitum alicuius monaſterij cū ꝓfeſſione tacita vel expreſſa aſſumat l; ſe abbati non ſupponat·vel·dic ꝙ ſūt monachi licet nō ſint ſub abbate aliquo ſicͣ pͥm⁹ monachus ſub aliquo non fuit abbate·

a Perpetuo·i·vſq; emēdauerit vt ex̄ d conſti·ex litteris

Hec vero·tecte·id eſt que nondū ſunt ↄſecͣte ſ; tn̄ ꝓfeſſe·

b Quanto·s·e·viduas·ↄtra ſolutio ibi·vel ꝙ melius eſt h̄ in dicto apoſtoli dr̄ d viduis que nondum erant velate ſ; tm̄ ꝓfeſſe ↄtinentiā q̄ min⁹ peccant ꝙ virgines velate ⁊ ibi greg·intelligit de vtriſq; velatis·

Que xp̄o·ad penitentia;·cōtra·xxvi·q·vi·agnouimus·quia peccor in quacūq; hora ⁊c̄·ſed exponit hug ad penitētia; id eſt ad fructum pnie·i·ad eucariſtiam·l; em̄ h̄ peniteat nunꝙ tamen viuente adultero recipietur ad ↄmunionem adinſtar ſecularis adulterij·xxxij·q·vij·fidelis·

ↄſtare racōe; ſi epis ⁊ ſacerdotibus obtpare noluerint· Jtem ex·viſmodo·

Clericus deponatur laic⁹ excōicet̄ q̄ cum ſanctimoniali mechatus fuerit

Si quis eps preſbr aut diaconus aut ſbdiacon⁹ aut lector ā pſalmiſta ā hoſtiarius cū muliere ſanctificata deo mechatus fuerit deponatur·quia ſponſam xp̄i corrupit·ſi vero laicus excōmunicetur· Jtē ex cōcilio toletano·iiij·cap̄·ix

Vidue ⁊ puelle q̄ p⁹ religionis habitum nubūt a ↄmunione ſuſpendātur·

De viduis ⁊ puellis que habitū religionis in domib; ꝓprijs tā a parentib; ꝙ p ſe mutauerint·ſi poſtea ↄtra inſtituta patꝝ vel p̄cepta canonum ↄiugia crediderint copulanda tam diu vtriq; habeant̄ a ↄmunione ſuſpenſi quouſq; qd illicite ppetrauerūt emēdēt·qd ſi emēdare neglexerint a ↄmunione omniū xp̄ianoru; conuiuio perpetuo ſint ſequeſtrati· Ex concilio mathiceñ·caplo·iij

Viduas aūt velare pōtificum null⁹ attēptet put ſtatutū ē in dcretis gelaſij pape·c·xiij·qd nec auctoritas dīna nec canonū forma ꝓſtituit·ꝙ ſi ꝓꝓa fuerit volūtate cōtinētiā ꝓfeſſa in eiuſdē gelaſij cap̄·xxi·legit̄ ei⁹ intentio p ſe reddat rationē deo·qꝛ ſicut ſcḋm apoſtolū ſi ſe ↄtinere non poterat nullatenus nubē vetabat̄·ſic ſecū hita deliberacōe ꝓmiſſam fidē pudicitie do deb; cuſtodire· Nos aūt aucte patrum ſuffulti in h̄ ſacro ↄmuni ↄcilio ſanctim⁹ ⁊ libere iudicam⁹ ſi ſponte velamen ꝙuis non ↄſecratū ſibi impoſuerit ⁊ in eccīa inter velatas oblacōnem deo obtulerit velit nolit ſcimonie habitum vlteri⁹ habē debet lic; ſacramēto ↄfirmare velit eo tenore ⁊ rōne velamen ſibi impoſuiſſe vt iteꝝ poſſet deponē· Jtē ex decretis innocēcij pape caplo·xx·

De hijs q̄ votū virginitatis hn̄tes nubūt nondu; ſacro velamine tecte

b Defunct⁹ quo ad lr̄a;·et iſte intellect⁹ euidenter oſtenditur·ꝫ·e·de filia·magiſtraliter exponit ꝫ·e·q·§·vl·ſic receſſit q̄ ad eam defunct⁹ qꝛ non recipietur ad penitentiam niſi pri⁹ ab ea ſepetur·vel aliter niſi vn⁹·id eſt adulter·ſcḋm hanc interp̄tacōe; nulli exiſtenti in aliquo pccō danda ē pnia de alio·⁊ ita eſt ſibi gratianus cōtrarius·de pe·di·iij·§·vl· Jtē ↄtra·ex̄ d pe·et re·ꝙ quidā·ex̄ d ſen·ex·cū nō ab hoīe·§·in articulo ductus tn̄ fuit ad h̄ p capitulū ꝫ·e·deuota;·et xv·q·vl·hij q̄·vel dic ad pnia; fructuoſam q̄a non valet ad vita; eternam penitentia de vno pccō cū q̄s remanet in alio· M·intellexit hoc capitulum de excōicata·tn̄ bn̄ eſt iniungēda pnia exiſtentibus in mortali ⁊ etiam adhuc peccare volētib;·vt ex̄ d pnia·⁊ re·qd quidā·d pe·di·ij·ſi q̄s autem d pe·et remiſ·falſas·

Hec vero que nondu; ſacro velamine ſunt tecte tn̄ in ꝓpoſito vḡinali ſemp ſe ſimulauerint permanere ⁊c̄·⁊ infra·licet velate non ſint ſi forte nupſerint hijs ad agendum aliq̄nto tp̄e pnia; ſit liberꝝ q̄a ſponſio eaꝝ a dn̄o tenebat̄·nam ſi inter homines ſolent bone fidei contract⁹ nulla ratione diſſolui·q̄nto magis iſta pollicitatio qua; cu; do pepigit ſolui ſine vindcā nō d;· Nā ſi apl'us illas q̄ a ꝓpoſito viduitatis deceſſerāt dixerat habē damnacōe; qꝛ p̄mā fidē irrita; fecerāt·ꝙtomagis virgīes q̄ fidē pactōnis ſue frāgere conant̄· Jtem ex decreto eiuſdē cap̄·xix·

Nō ſunt admittende ad pniam ſacre virgīnes ſi publice nupſerint·

Que xp̄o ſpūaliter nubūt ⁊ ſi poſtea publice nupſerint nō eas admittendas eſſe ad pnia; vt ad gradu; reſtituant̄ pſtinum·niſi hij q̄b; ſe iunxerant d mūdo receſſerint· Si em̄ de hoīb; h̄ ratio cuſtodit̄ vt quecūq; viro viuente alteri nupſerit adultera habeat̄·nec ei agēde pnie licentia ↄcedit̄ n̄ vn⁹ defunct⁹ fuerit d hijs·ꝙtomagis de illa tenenda eſt q̄ ante ſe immortali ſponſo ↄiūxerat ⁊ poſtea ad hūanas nuptias tranſmigrauerit· Jtē ex ↄcilio triburieñ caplo·vi

Ab eccījs elimināde ⁊ ergaſtulis retrudēde ſunt mōchoꝝ vel mōchaꝝ

Impudicas dte ipudice pſone ſtabileſq; perſonas mōchoꝝ ſc; at; mōchaꝝ q̄ abiecto ꝓpoſito ſcitatis illicita ac ſacͣlega ↄtagiōe ſe miſcuerāt·⁊ i arbitriū ↄſcie deſpacōe pducte de illicitis ↄplexib; libē filios ꝓcreauerint a mōſterioꝝ cetu eccīaꝝ q; ↄuētib; eliminādas eē mandam⁹ q̄tin⁹ in ſuis ergaſtulis recluſe tm̄ facin⁹ ↄtinua lamentatione flentes purificatorio poſſint penitudinis igne decoqui vt eis vel ad mortem ſoli⁹ miſericordie intuitu per communionis gratia; poſſit ſubueniri· Jtem ex eodem·

Impudicas ſilios·q̄ erāt ſui eccīe·xv·q·vl·cū mlt'e·ſ; quid ſi monial' ſuſcipit ſobolē ex clerico vl' mōacho cui eccīe applicabit̄ vtriq;·enim in eccīe ſcā ē iniuria·vidꝛ ꝙ mōaſterio mr̄is q̄a ſpſeq̄tur ptus mr̄is ↄdicōnē·xxxij·q·iiij·liberi·dico ꝙ vtriq; iniuria ſit ſcā maxie ſi h̄ in duplici mōaſterio ↄtigerit·xviij·q·ij·in nullo·

h Cetu·i·ↄmunione ſr̄m vel monialiū q̄ ſi retruderetur in carcerē in ſuo mōaſterio tn̄ dr eſſe·⁊ ſic non ē ↄtra ꝫ·e·ſi quis rapuerit·vel illd cū ꝓpriū mōnaſteriū redarguitur d nimia negligentia.

i Penitudinis·io eſt pene in purgatorio·et ignis iſte excedit omnē penam hui⁹ vite·d·pe·di·vl·c·vl·i ſi·⁊ duo ſunt ignes purgatorij·vnus in futuro alt̄ in hoc ſeculo·vt penitentia·

e Nec ei agende penitentie·i·recipiendi fruct⁹ penitentie·hug·

f Licentia·ā illis viuentib; caſte viuē cepit ꝫ·e·ↄuotā·⁊·c·d filia

g Niſi vnus·i·legitim⁹ ſc; marit⁹ quem reliquerat niſi in neceſſitate mortis·per capitulum ꝙ eſt·xxxij·q·vij·fidelis·

k Soli⁹ ꝫ·e virginibus·et·c ſi quis·ↄtra·s·di·l·penitentes·cōntra·xxvi·q·vij·de hijs ↄtra·ſolutio·omnes vie domini miſericordia et veritas·

n Miſcdie·ſ; nōne h̄ ē d iure ↄmuni·vtiq;·ar·di·l·penitētes·ꝙ tn̄ d iure ↄmuni ſit ⁊ d miſcdia fieri dicitur·ar·xxxiij·q·ij·ammonere·

Uirginē ɔfitentibꝫ·s·di·l·c·iij·s·di·lxxxij·preſbiter·s·xv·q·vi·ſi qs preſbr̄ ꝛ·xxxv·q·viij·c·vl·et·xxxiij·q·ij·c·vlti·et·xxxiiij·q·vl·c·vlti·xxxvi·q·ij·raptores·

b ¶ Auctoritatē·et ita pt̄ eṗs diſpēſare in ceſtu q̄ eſt maior adulterio·ſ3 ɔtra ex̄ de iudi·at ſi clerici·nam tm̄ ibi permittit̄ diſpenſare in adulterio ⁊ in minoribꝫ·dicūt q̄dā ꝙ in tali inceſtu qui incidit in adulterio·poteſt al's non·ſed ar·ɔt̄·ff·de adul·vim paſſam·§·ꝑſcripcōe·vbi dr̄ ꝙ ſi adulterium et inceſtꝰ ſurgūt de eodem fcō ꝑſcripcō quinquennij pt̄ ɔppoui i adulterio vt pꝰ non poſſit d̄ eo agi·ſed de inceſtu agi pt̄ etiam poſt quinquennium·ſecundū nos planū ē q̄ dicimꝰ ꝙ epiſcopus diſpenſare pt̄ vbicunq3 non ꝓhibetur·ar·ex quo ɔditor canonum ſibi diſpenſationē non reſeruauit intelligit̄ alij ɔceſſiſſe·ex̄ de ſe·ex·nup·vel·quod dr̄ h̄ de miſericordia intellige circa pniā3 imponendā ⁊ planum eſt·vnde in bigamis non pt̄ quo ad ordinē·de h̄ h̄ non agit̄ ſi ue ſint vere bigami ſiue interp̄tatiue·extra d̄ biga·nuper·

n ij qui·ſcienter·quia ſi ignoraret filij ecc̄ eſſent legitimi ꝙ̄ tum ad ignorantē vt notat̄·xxxii·q·ij·c·ij·

b ¶ Nunquā·h̄ eſt vnū crimen q̄d impedit ⁊ non dirimit mr̄imonium ſcꝫ inceſtꝰ·Item raptꝰ·vt·xxxvi·q·ij·ſi aūt·et vxoricidium·xxxiij·q·ij·ammonere·Item ſi q̄s extraxerit vel leuauerit filium ſuū a ſacro fōte vt ſic poſſet ſeperari ab vxore ſua ⁊c̄·xxx·q·i·dictum·⁊·c·de eo

¶ Coniugali·ar·ꝙ d̄ cetero nō poſſint nubere q̄ ſanctimonialibus copulantur ⁊ hoc dicitur in odium criminis·ſi tn̄ ɔtͤhant tenebit·

¶ Afficiāt·ſm canones·nam ſm leges vltore gladio feriri debent·vt·xxxvi·q·ij·ſi

Uirginibꝫ·inceſta·nota ꝙ dic̄ inceſta ſacrilegaq3 q̄s nō dicā·nā accedens ad monialē inceſtū ɔmittit q2 ſponſa d̄i eſt qui eſt pater noſter·xxi·q·ij·q̄ abſtulerit·⁊ inceſtus ɔmittit̄ cum affini ſicut cum ɔſanguinea·xxxv·q·iij·de inceſtis·Itez adulterium ɔmittit q2 ſponſam alterīꝰ ɔcorrumpit·Itē ſacrilegiū q2 ē res ſacra·Sed queri

Mōchus ⁊ virgo deo conſecrata ſi nupſerit excommunicentur·

Uirginē q̄ deo ſe cōſecrauerit pꝰ adultā etatē ſicꝫ ⁊ mōchū decernimus nō licē nuptialia iura ɔtrahē Nō ſi h̄ inuēti fuerit ꝑpetrātes excōmunicent̄ Confitētibꝫ aūt d̄creuimꝰ vt habeat auctēz eiuſdez loci eṗs miſcdiā3 hūanitatemq3 largiri ¶ Item ex eodem·

Dū viuunt lamētis pn̄ie ſe afficiant q̄ monialibꝫ ſcienter copulantur·

Nij q̄ ſanctimonialibꝫ ſcienter in mr̄imonio ſunt ad iniuriā3 xp̄i copulati iuxta cēſurā zeli xp̄iani ſepent̄·⁊ nunq̄ɔ ɔcedat̄ eis ɔiugali vinculo religari vel copulari·ſed in penitentie ſe lamentis dum viuūt vehementer afficiant·¶ Item ex eodem

A ſacra ɔmunione priuent̄ qui ſacris virginibus ſe ſociant·

Uirginibꝫ ſacris ſe quoſdam temere ſociare ɔgnouimꝰ et poſt dicatū deo ꝓpoſitū inceſta federa ſacrilegaq3 miſcē·quos ꝓtinꝰ equū ē a ſacra ɔmūione detrudi·et niſi ꝑ publicā ꝓbatāq3 penitentiā3 omnino non recipi·ſ3 tn̄ hijs viaticū de ſeclo trāſeuntibꝫ ſi digne penituerint non neget̄ ¶ Itez greg̃·ꝑ

In monaſterio reuocetur ac recludatur qui a fornicatione recedere noluerit·

Peruenit ad nos ꝙ quidam vir nequiſſimꝰ diabolico inſtinctu de monaſterio ſuaſerit exire quandam deo ſacratam atq3 a quodā bono viro vn̄ exierat ſit reuocata·rurſuſq3 eā vir ille nequiſſimus iniqua ſuaſione de monaſterio eiciens apd̄ ſe retineat impudice·Volumus nanq3 vt epatꝰ tui auctoritate in mōſterio reuocetur atq3 recludat̄ ¶ Item ex concilio aurelianenſi capitulo·iij·

Non eſt fas viduis poſt ſuſceptum velamen a ſacro ꝓpoſito diſcedere·

ſolet an iſte accedēs ad monialē ɔmittat tria pccā an vnū·M·dic̄ ꝙ vnū ſolū licꝫ ſortiat̄ diūſa nomina·nos dicimus non eſſe dubium quin tria ɔmittat q̄ ad accuſationez nō aūt in veritate·plura g̃ ſunt quo ad accuſationem·ar·xxiij·q·v·relegentes·ſ3 q̄ ad pniā3 vnū tm̄·ſed adulteriū huiuſmodi maiorī pena purgandū erit ꝙ̄ ſi nō eſſet inceſtuoſum·vt·xxxij·q·vij·§·ſunt em̄·et ita dicit lex ꝙ ſi q̄s puniri debet ꝓpter adulteriū3 plꝰ dꝫ puniri ſi illud inceſtuoſū ſi·ff·de queſtionꝫ ſi q̄s viduam·h̄ g̃ intellige ſic̄ illud ex̄ de teſta·ſic̄·q̄a penitētia ibi ⁊ ꝓ adulterio ⁊ ꝓ ꝑiurio ipont̄ ⁊ tamē vnum ſolū crimen ɔmittitur

Peruenit·de monaſterio·ꝓbat̄ ex h̄ capitulo ꝙ licet pluries monachꝰ ⁊ monacha exierūt de mōaſterio abbas ɔpellendus eſt eū recipere·vt·s·e·nec aliq̄·⁊·xvi·q·i·quidam monachi·et·ȷ·e·et quia licꝫ clericꝰ q̄ deliquit ſtatim poſſit deponi·vt·xlviij·di·qm̄ multa·xlvij·qm̄ multi·

Uiduas·ab altari·v̄go ⁊ nō vidua ideo velatur ab eṗo vel a ſacerdote quia v̄go tipū gerit eccleſie in hac d̄ſpōſatione q̄ pura et v̄go vni nupſit viro id eſt xp̄o·⁊ in ſignum huius rei velatur a vicario xp̄i vel ſacerdote q̄ſi a xp̄o recipiat̄ in ɔiugium in cuius perſona dictū eſt·anulo ſuo ſubarrauit me dominus·ſ3 vidua non gerit i tali facto tipū eccle ſic̄ virgo cū non ſit integra mēte ⁊ corpe vn̄ nō ſic ɔiungit̄ xp̄o vt rep̄ſentet eiꝰ et eccle ɔiūctionez·vl' ideo non velat̄ a ſacerdote q2 ſacdos ꝓhibet̄ ſcdis nuptijs īt eſſe ⁊ ſup ſcd̄o nubentes fundē bn̄dictionē·non em̄ q̄ nubit ſcd̄o bn̄dr̄·ex̄ de ſecun·nup·c·i·ſed vidua q̄ſi ſcd̄o nubit q̄a primo homini poſtea xp̄o ⁊ ideo q̄ſi celebranti ſcd̄as nuptias etiā3 ei non porrigit̄ velū a ſacerdote ſ3 ip̄a accipit deſup altari·ɔtrariū vid̄r inn̄ui·xx·q·i·vidua·ſed ibi tm̄ de veſte loquit̄ vel de velo ꝓfeſſionis·non ɔuerſionis·vel a preſbitero poteſt velari ſed non ab epiſcopo·vt·xx·q·i·deuotis·in fine

h ¶ Velamen·i·ꝓfeſſionem nam velum ɔūſionis nichil aliud eſt ꝙ̄

¶ Permanere·tn̄ ſola ſuſcepcō veli nō ſolēnizat ipſa conuerſio

Uiduas q̄ ſpōtanea voluntate ab altari ɔūſationis ſacre velamen accipiūt decuit ſcā ſinodꝰ in eodez ꝓpoſito ꝑmanē·Non em̄ fas eſſe decernimus poſtq̄ɔ ſe dn̄o ſemel ſub velo ɔſecrauerint itez eis ɔcedi ſpiritui ſcō mentiri·¶ Itē ex eodē

Qui ſacro tectā3 velamine in coniugem ducit anathema ſit·

Si q̄s ſacro velamine cōſecratam in ɔiugium duxerit ⁊ pꝰ dicatū d̄o ꝓpoſitū inceſta federa ſacrilegaq3 miſcuerit·vt in ɔſtitutis gelaſij ꝑpe caplo·xx·legit̄ ꝓtinus equū eſt eos a ſac̄ ɔmunione detrudi·⁊ n̄ ꝑ publicā ꝓbatamq3 penitētiam omnino nō recipi·ſi penituerint tranſeūtibꝫ d̄ ſeculo h̄ viaticū non neget̄·In ɔcilio calcedonenſi cap̄·xviij·h̄ perpetrātes excōicāt̄ Cōfitētibꝫ aūt miſcdia largiat̄ auctoritate epi·¶ In epl̄a ſiricij ꝑpe capitulo·vij·¶ Velate ⁊ deo ɔſecrate ſi abiecto ꝓpoſito ſcitatis clanculo ſacrilega ɔtagiōe ſe miſcuerint·et illicitis ɔplexibꝫ publice ⁊ libere filios ꝓcreauerint·has nuptias deteſtabileſq3 ꝑſonas a mōaſteriorū cetu ⁊ eccleſiarū ɔuētibꝫ eliminādas eſſe iudicatum eſt q̄tinꝰ detruſe ergaſtulis tm̄ facinꝰ ɔtinua lamentatione defleant·Unde in v̄bo domini ⁊ canonica auctoritate in hac ſc̄a ſinodo p̄cipimꝰ vt omnino ſeparentur ⁊ iuramēto colliget̄ vt vlterius ſub vno nō cohabitet tecto ¶ Itē greg̃·vitaliano epiſcopo ſipontino·

Ad habitū redire cogant̄ ⁊ in monaſterio retrudant̄ que religioſā3 veſtem abiecerint·

Si cuſtos religioſi habitꝰ eſſes aut eſſe noſſes eṗus·filiam gl'oſe memorie iuliani magiſtri militie te illic poſito ꝓiectis religioſis veſtibꝫ nec ad ſecularē reūti habitū3·nec ad nos licuiſſet ꝑuerſam epl̄am deſtinare·

votum niſi ſequatur profeſſio· vt extra de conuer· coniug· ex parte
a ℭ Itez· i· ſic fecit in lapſu p̄mi parentis· ⁊ dicas h̄ adubiuz itez reſpicē p̄mā p̄uaricacōez· ꝗ· de· ꝯ· di· iiij· queris· ⁊ ē ſimile adubium· ·xcvi· di· cū ad vez· nam ibi dicit rurſus in infernum ⁊c·
S I q̄s· xx· c· qd non habem9· ꝗ virgo· xxxv· q· vi· ab iſto· s· e·
c ℭ In calcedonēſi· ꝗ· e· q· ſi· virginib9 d ℭ Iuramento· nunquid erit idez de om̄ib9 clericis cū accipiunt ꝺ forni cacōne vel adulte rio pniam· non· ne labanē in p̄iuriuz ut cꝯ ꝺ cohabita· cleri· clericos autem· vel h̄ loquit̄ cum publice ꝯtra hunt m̄rimonium Jo· ibi ꝺ oc̄l'tis· l· di· ꝺ hijs vero· et c· ſacdotes· ſtef·
S I cuſtos· te illic· vbi· h̄ acta ſūt· ꝯepl'az·
f ℭ Perūſaz· q̄a forte i ea petebat a papa vt licēt ſi bi eſſe in ſeculo
g ℭ Nimia vt· s· ·ij· q· vij· ſicut· ij· xviij· q· ij· abbes·
h ℭ Deſidia· q̄ p̄laro cām depoſicōis inducit· vt ·lxxxi· di· dictum
i ℭ Ad nos· ita dicit lex ꝙ ad p̄ncipem referenda eſt vindcā non criminalis· vt· ff· ꝺ iniuſto rupt· teſta· ſi q̄s filio· §· hij autem omnes· h̄ tn̄ fieri debz nō cū feſtia cōe vindcē ſed vt futuz p̄iculuz caueatur· C· ꝺ offi· p̄fec· or̄· l· iiij· in ii ⁊· l· ſi quos
k ℭ Excuſacōe· intellige friuola· ⁊ eſt ſi· ij· q· i· ſic· eꝯ ꝺ offic· del'· ex pte· ij· naz ſi velit dicere ꝙ vi intruſa fuerit audiret· extra ꝙ metus cā· c· platū· reſtituerē tn̄ mōaſteriuz p quo preſumit̄ ſi ipſa ſua auc̄te egreſſa eſt· ſꝫ quid ſi ꝯtraxit· idez dico· ar· eꝯ· de eo q̄ duxit in ma· ſigniſicauit· vbi autez vir peteret vxorē ⁊ ipſa ꝯſanguinitatez obicit· ⁊ q̄d iuris ſit habemus extra de reſtitu· ſpo· litteras
l ℭ A ſanctiſſime ar· extra ꝺ offi· del'· ſup eo ꝯalioz defendit errorē dānabilior ē eo
m ℭ Suſpendere· nam qui facit· ar· xxiiij· q· iij· qui aliorum·
n ℭ Qualitate· hinc elice expoſicōez illius qd dr· xxxviij· di· qui ea·
S I homo eſſes· ar· ꝙ homo non eſt hō· nō ḡ ē hō qui racōe caret ſic legitur de nabuchodonoſor· xxiij· q· v· §· hinc notandum· ꝺ vii cū diceret· ꝯꝙ ſi prelat9 p ſp̄ualem gladiuz nō p̄t obtinē p p̄n
p ℭ Feſtina· ar· pem ſecularem obtineat ⁊ illud ſuppleat per materialem gladium· xxiij· q· v· principes·

Sed q2 nimia deſidia ac torpore ꝺ primeris in tuo dedecore res ad p̄ſens illicita impune ꝯmiſſa eſt· Naz ſicut p̄fati ſum9 ſi ſollicitus extitiſſes pri9 ad nos vltio mulieris p̄uiſſime ꝙ̄ culpa debuit p̄uenire Quia tm̄ hebes tātumq3 negligens es vt niſi canonicaz fueris cohertionem expertus in te in alijs diſtrictionem ⁊ diſciplinaz neſcias cuſtodire· q̄liter debeas eſſe ſollicitus cōgruo tibi ſi dn̄o placuerit tempore demonſtrabim9· Preſentia igit̄ ſcripta ſuſcipiens euigila ⁊ excitat9 ſaltez exeq̄re ꝙ preſſus nuncuſq3 ignauia diſtuliſti Inſtantie ḡ tue ſit p̄dictam mulierez vnacum ſergio defenſore nr̄o ꝯprehendē· ⁊ ſtatim non ſolum ad male ꝯtemptuz habitū ſine aliq̄ excuſacōe reuocare· ſꝫ etiā in mōaſterio vbi omnino diſtricte valeat cuſtodiri detrudere· ⁊ ita circa illaz omnē ſollicitudinem exhibere vt ꝙ̄ nefarium ſit qd ꝯmiſit ex tua poſſit diſtrictōe ꝯgnoſcē· Qua in re ſi q̄s qd non credim9 laicoz vel clericorum aliq̄ tibi ingenio temptauerit obſiſtenduz a ſciſſime eū ꝯmuionis p̄ticipacōe ſuſpēdere· nobiſq3 renunciare feſtina· vt ꝙ̄tū execrabile ſit qd preſumpſerit poſtꝙ̄ ꝯſideratione p̄pria non adūtit emendationis q̄litate ꝯgnoſcat· In hijs autez omnibus ita cautuz ſtude vigilantemq3 te oſtendē vt culpaz tuā non geminare neglectu ſꝫ aliquantiſp valeas ſollicitudine minuere· ℭ Idem ſergio defenſori **Diſtricte cuſtodie tradatūr qui a religionis p̄poſito ad ſecularem habitum redit**

S I homo eſſes aut aliquaz diſcrecōez habuiſſes ita regularis diſcipline debuiſti cuſtos exiſtē vt ea que illicite ꝯmittunt̄ ante vindicta cōrigeres quaz ad nos eoz nunci9 p̄ueniret· ſꝫ dum nimia te facit ſtulticia negligentem non ſoluz de illis offendimi ſꝫ etiā ad vlciſcenduz deſidiaz tuā nichilomin9 p̄uocami Omni ḡ dilatione omniq3 excuſatione poſtpoſita filiam glorioſe memorie iuliaz magiſtri militie q̄ p̄iectis q̄s ſponte aſſumpſit religioſ veſtibus indumentis ſe laicis ꝯturpauit vna cū fr̄e ⁊ coep̄o nr̄o vitaliano feſtina ꝯprehendē· atq3 ad religioſuz habituz rurſum reuocare ac in monaſterio mittere vbi diſtricte omnino valeat cuſtodiri nec ei9 cuſtodiam aliquatenus releuari permittas q̄uſq3 denuo nr̄a ſcripta ſuſcepis Nā ſi quolibet mō in hac re negligens vel lent9 extiteris· ita in te diſtrictiſſime noueris vindicanduz vt qd ex te neſcis pena poſſis reſecāte ꝯgnoſcere· q2 ſicut dixim9 ſi intellectū hominis habuiſſes que facē mō p̄ceperis an̄ debueras etiaz cū vlcōe a te fcā ꝯgnoſcē· ℭ Item aug· de ꝯflictu vicioz atq3 virtutū **Et nō tribuit̄ licentia nubendi q̄ ꝯtinentiā**

N Vbendi **ſuare decreuerit·** licentia q̄buſdam tribuit̄ illis videlꝫ q̄ caſtitatez vel ṽginitatem vidualem nequaꝙ̄ p̄feſſi ſunt· Quibuſdaz aūt non ꝯcedit̄ ill' videlicz q̄ ꝯtinentes vel ṽgines eē decreuert̄· Fornicacō aūt nulli impune ꝯcedit̄· ℭ Itez in libro· de bono coniugali **Peiores ſunt adulteris q̄ ꝯtinetie**

P Ropoſito **p̄poſitum violant·** meliore lapſas ſi nupſerint feminas a caſtitate ſanctiori q̄ vouet̄ deo adulteris eſſe peiores manifeſtū eſt· ℭ Item ex concil· calcedonēſi **Monachus ⁊ virgo q̄ ſe deo dicauerint nuptijs iungi non poſſunt·**

S I q̄ virgo ſe dedicaūerit deo ſimiliter monachus nō licet eis nuptijs· ꝯiungi· Si vero inuenti

q ℭ Quouſq3· diligent̄ ḡ attendendi ſunt· ⁊ cuſtodiēdi fines mandati· vij· q· i· deniq3· ff· man· diligent̄· q̄d ḡ ſi excōicauit ex delegacōe iudex nunquid p̄t abſoluere· videtur ꝙ non q2 funct9 eſt offitio ſuo· extra de offi· del'· in lr̄is· diſtingue ꝙ ſi papa delegauit ei ſn̄iam excōicacōis ſi excōicet non abſoluet· ad h̄ eꝯ ꝺ offic· del'· c· ſi· niſi hoc exprimat̄ in lr̄is· ſi autez ꝺlegat̄ ei aliq̄ cauſa et p̄pter ꝯtumatiam excōicet aliquaz p̄cium bn̄ p̄t abſoluere niſi cū infra certū tps cā om ſſā ē decidenda et termin9 ille eſt elapſus· ſꝫ quid ſi in vltimo puncto termini ſn̄iam tulit p̄t eā poſt exequi· ſic· ar· extra ꝺ ap· c· dilectiſ· ⁊ c· paſtoral'· eꝯ de of· del'· querenti· vbi differt̄ executio in id tpus in q̄ non poſſit ferri ſētentia· nichil em̄ facit niſi qd ſcm̄ eſt declarat· ff· ꝺ teſta· heredes palam· lau· ſed forte ꝯtrariū vez ē Jo
r N Vbendi· decreuerunt· firmiter p̄ponēdo et vouendo alias nō vt extra ꝺ voto ⁊ voti re· litteraturam·
s ℭ Fornicacō· s· di· lxxxviij· fornicari· ar· ff· ꝺ ꝯcub· l· ante penul·
P Ropoſito· h̄ capl'm intelligūt quidā ꝺ voto ſolemni ſꝫ tu intelligas de ſimplici p̄ut patēbit ꝗ· e· nuptiaz· vbi ponit̄ h̄ capl'm ſꝫ quomō ḡ iſti ſūt peiores adulteris cum iſtis minō penitentia imponatur· vt· xxvij· di· ſi vir· ſꝫn· ideo· q2 cadunt a maiori p̄mio vel q2 ſpecialius in deum peccāt· ar· xvij· q· iiij ſicut· ij·
v ℭ Peiores· nō vid2 vez qd hic dr frangentē ſimplex votū peiorē eſſe adultero cuz adulter ſeptennij penitētia teneat̄· ſed frangens ſimplex votum triennij penitentia puniatur vt di· xxvij· ſi vir· quis iam dubitat ſceleratius eſſe ꝯmiſſum quod grauius eſt vindicātum· vt· s· xxiiij· q· i· non afferam9· ſolucō· vez eſt ḡnaliter id eſſe maius peccatuz qd grauius punit̄ q̄ ad ecc̄iaz ⁊ iſte magis peccant ꝙ̄ adultē· et mai9 ē pec̄m iſtaz ꝙ̄ illaz· q2 iſte ſp̄uale ꝯiugium violāt ille carnale· iſte offendunt deum ille hoīes· ⁊ quāto maior ē ille cui ſit iniuria tāto maius pec̄m ꝯmittūt· xxij· q· i· mouet· ſed iſte p̄pter bona coherētia minus puniunt̄· nam cum q̄s ardet in vxorem p̄priaz velut adulteraz reatu adulter eſt· nam adulter eſt in p̄pria vxore vehementior amator et

ar[illegible]·vt·xxxij·q·iiij·origo·tñ ꝓpter bona coniugij more veniali [illegible] minꝰ punit̄·vt·xxxij·q·ij·quicq̄d·⁊·q·vij·adulterij·vel ꝓpter ꝓximitatem vicij qd̄ grauiꝰ eſt · vt matricidium ꝙ̄ vxoricidium minus punit̄ et econu̇ſo·xxxiij·q·ij·ammonere·⁊·c·latorem·vel ꝓpter ſcandalū minꝰ q2 ſcandalizat q2 nimia voluntas occidendi vel adulterandi maius peccatum eſt quo ad deum ꝙ̄ actualis fornicatio· tamē quo ad eccleſiaz minꝰ punitur q̄a minus ſcādalum ſuſcitat ꝙ̄ adulterium q̄a ꝓximū moleſtat· nam ſepiꝰ maius pecc̄m minꝰ punit̄ ꝓpter minꝰ ſcandaluz·ſic̄ ⁊ fractores voti q2 minus ſcādalizāt ecc̄iaz ꝙ̄ adulteri minus puniunt̄·et ꝓpt̄ fauorem matrimonij minꝰ puniuntur ⁊ magiſ peccant·ſic ḡ peiores adulteris ſunt q̄ ad culpam non quo ad penam · vel forte illud d2 non quia magis d̄linquant ſ3 q2 a maiori bono cadunt · vel d2 h̄ eſſe maius peccatum q2 in deum ſpecialiter omittitur·ar·xvij·q·iiij ſicut·ij·

D Iaconiſſaz· id eſt abbatiſſam·

b ¶ Ante annos ·xl·ſic·xx·q·i· iuuenculas·otra·s· di·lxxvij·placuit· xxxi·q·i·quō·c̄t·ſo·exaudi· ſcd̄m diuerſam ꝯſuetudinem diuſaꝝ eccleſiaꝝ vt·C· de epiſ·⁊·cle·nlt'o

c ¶ Ordinari·videtur obuiare huic ambroſiꝰ q̄ preceſſit h̄ cōcilium ait enī ſup illum locum ap̄ſi i p̄ma ep̄la ad thimotheum· mulieres ſil'r oportet eſſe pudicas·occaſione horum v̄boꝝ cataſrige dicunt diaconiſſas debē ordinari qd̄ eſt otra auctoritatez·Ren· ꝙ mulieres nō recipiunt caracterē impediente ſexu ⁊ ꝯſtitutione ecc̄ie· vnde nec offitium ordinum exercere p̄nt· xxiij· di·ſacietas·nec ordinatur h̄· ſed fundebatur forte ſuper eam aliqua benedictio ex q̄ ꝯſequebat̄ aliqd̄ officium ſpeciale forte legendi omelias vl' euangeliuz ad matutinas qd̄ non licz alijs·dicūt alij ꝙ ſi ſcimonial' ordinet̄ recipit caracterem quia ordinari facti eſt poſt baptiſmum q̄libet pt̄ ordinari· ex̄ de preſ· non bap· ·c·vl·

Q Votquot·inter bigamos·ḡ nec ep̄s cū talib9 pt̄ diſpenſare·extra de biga·nuper·ar·otra·s·e·ſi·q̄ virgo·

e ¶ Debebunt·i· repellent̄ a ꝓmotione et accuſacōe ſic̄ bigami nec femine inter v̄gines ꝯſecrabunt̄·⁊ eſt ar· ꝓpter ſimilitudinē ⁊ effectū

fuerint h̄ facientes maneant excōmunicati·Statuimꝰ vero poſſe fieri eis hūanitatē ſi ita ꝓbauerit ep̄s loci ¶ Itē ex eodē Diaconiſſa que poſt ordinacōez nubit anathema ſit

D Iaconiſſam ante annos·xl· non debē ordinari ſtatuimus ⁊ h̄ cum diligenti ꝓbatiōe Si vero ſuſcepit ordinacōez ⁊ quantocunq3 t̄pe obſuauerit miniſteriū ⁊ poſtea ſe nuptijs tradiderit iniuriā faciens gratie dei hic anathema ſit cum eo q̄ nuptijs illiꝰ ꝯuenerit· ¶ Itez ex ſinodo anchiritana· Inter bigamos reputant̄ q̄ v̄ginitatem pollicitā p̄uaricāt

Q Votquot v̄ginitatē pollicitā p̄uaricati ſūt ꝓfeſſiōe ꝯtēpta int̄ bigamos id eſt q̄ ad ſcd̄as nuptias tranſiert̄ haberi debebūt ¶ Itē ex ꝯcilio elibertano Virginib9 d̄o dicatis nec in fine danda eſt ꝯmunio ſi libidini ſeruiunt·

V Irgines que deo ſe dedicauert̄ ſi pactum perdiderint v̄ginitatis atq3 eidez libidini ſuierint non intelligentes q̄d amiſerint·placuit nec in fine dādā eis ꝯmūionē Q̄d ſi ſemet pſuaſerint ꝙ infirmitate corpis lapſe fuerint ⁊ toto t̄pe vite ſue p̄niam egerint ⁊ a coitu ſe abſtinuerint·placuit eas in fine ꝯmūionē accipere debere· ¶ Item ex ꝯcilio martini pape Cogat̄ ad penitentiā filia clerici ſi ꝯuota nupſerit

D E filia ep̄i vl' preſbri ſiue diaconi ſi deuota fuerit ⁊ maritū duxerit ſi eā pr̄ vel mat̄ in affeċm recepit a cōmunione h̄eantur alieni ·Pat̄ vero i ꝯcilio ſe cās nouerit p̄ſtatuꝝ · mulier vero nō admittat̄ ad ꝯmunionē n̄ marito defuncto egerit penitentiaz · Si aūt viuēte eo ſeceſſerit ⁊ penitētiā egerit vl' petierit ꝯmūionē in vltio fine vite ſue deficiens eaz accipiat·

¶ Itē ex ꝯcilio toletano ij Deuota niſi peccare d̄ſierit nō eſt in eccleſia recipiēda

D Euotā peccantē nō recipiēdā eſſe in ecc̄ia cenſemꝰ niſi peccare d̄ſierit·⁊ ſi deſinēs egerit p̄niam aptā annis·x·recipiat ꝯmunionez·Priꝰ aūt ꝙ̄ in ecc̄ia admittatur ad orationem ad nullius ꝯuiuiū xp̄iane mulieris accedat Q̄d ſi admiſſa fuerit ⁊ h̄ que eaz receperit h̄eatur in abſentia· corruptorē etiā par pena ꝯſtringat· Que aūt maritū acceperit non admittatur ad penitentiā·n̄ q̄ viuente marito caſte viuē cepit q̄ poſtq̄ ipe deceſſerit ¶ Itē greḡ·iohāni ep̄o carolitano· De mōcha q̄ ad lapſuz adulterij d̄ducit̄

S I qua monachaꝝ vl' ꝑ antiq̄orē licentiam vel ꝑ impunitatis p̄uam ꝯſuetudinez ad lapſum adulterij· deducta fuerit· q̄ i ſtūpri fuerit ꝑducta voraginē·hāc poſt ꝯpetētis ſeueritatem vindcē in aliud diſtrictiꝰ mōſteriū v̄ginum in penitentiā redigi volumus·vt illic oracōib9 ac ieiunijs vacet·⁊ ſic penitēdo ꝓficiat ⁊ metuendū ceteris artioris diſcipline p̄beat exēplū· Is aūt q̄ cū feminis huiuſmodi in aliq̄ fuerit iniq̄tate reptꝰ· omni ꝯmunione p̄uet̄ ſi eſt laicꝰ · ſi vero clericꝰ eſt a ſuo quoq3 remotꝰ offitio pro ſuis ꝯtinue lugendis exceſſibus in monaſterium retrudat̄· ¶ Idē ianuario ep̄o Poſt ꝯdignā penitentiā ꝯmunionez recipiāt q̄ in religioſas mulieres excedūt

E Os aūt q̄ i religioſas muliēs q̄ egreſſe ſunt d̄ mōſterijs exceſſert̄ ⁊ nunc dicunt̄ ꝯmunione ſuſpenſi· ſi fratn̄itas tua de tali facinore digne penituiſſe preuiderit ad ſacrā cōmunionez volumus te reuocare ¶ Item ex nouellis iuſtiniani imperatoris· De legibus imperatorum ·

dici de numero eoꝝ de quoꝝ numero ipſe nō ē· vt dixi di·xxxvij·c·

D E filia·p h̄ cap̄lm ⁊ ſequēs ꝓbat hug·lecturā ſuā ſup ·vlti· illo cap̄lo ·s·e·q̄ xp̄o· q2 dicit ꝙ ſi monial' publice nubit nunq̄ pt̄ accipere corpꝰ d̄ni niſi in fine vite ſue vel niſi priꝰ defūctꝰ fuerit ille cui nupſit Si vero fornicat̄ tunc poſt p̄niam pt̄ accipere corpꝰ d̄ni et h̄ ideo diuſum q2 magis ꝯtemnit ſolemniter ꝯtrahendo ꝙ̄ fornicādo·gratianꝰ vero ·ſ·c·§·vl·aliter h̄ intelligit et illud que xp̄o·ar·capituli ſequentis.

g ¶ Recepit·ex h̄ volunt habē q̄dam ꝙ nec pater nec mater filio excōmūicato nec vir vxori excōmūicate ꝯmūicāre tenet̄ ita d̄ oib9 ſupioribus pſonis reſpectu inferioꝝ dicenduz vid2·s·xi·q·iij·q̄m multos·ꝯt̄ ſoluc̄· vxores viris ⁊ filij pentib9 ſerui d̄nis ſubditi ſunt· vn̄ ab ill' cohercerí et corripi debēt ſm̄ ius ne i cām anathēmatis incidāt· vn̄ illoꝝ ꝯſenſus pari pena eſt plectendꝰ· ſecus econtra · vel dicāt recepit id ē a deo dilexerit ꝙ in errore eam foueat ⁊ ſm̄ h̄ nō ē ꝯt̄ capitulum q̄m multos·hugo·

D Euotā·xp̄iane·vid2 ḡ ꝑ otrariuz ꝙ poſſit accedere ad ꝯuiuium non xp̄iane mulieris·et ē·ar· ꝙ excomunicatus pt̄ excōmunicato ꝯmūicāre·ij·q·vij ſi hereticus·

S I qua monachaꝝ·licentiā·i·impūitatez· vn̄ qd̄ ſeqtur ē expoſitio nec enī licet peccare·ar·ꝙ illicita licentia appellet̄ licentia· s· di·iiij·d̄nicq3·s·di ·xlv·q̄ ſincera·s· xxiij·q·i·paratus xxi·q·ij·placuit·

h ¶ In aliud·s· di·lxxxi·valz·⁊·ſ· e·q·⁊ q2· otra·s· e·impudicas· ꝯt̄· ſo·ſepe ꝯtingit ꝙ monaſterium arguit̄ negligentie ⁊ h̄ innuit illd̄ in p̄ncipio p antiq̄orem ⁊c̄·cum autē mōaſteriū negligētie nō arguit̄ in ſuū mōaſteriū retrudi d3·in q̄ cāū illa·c·loquūt̄· cū aūt mōaſteriū de negligētia arguit̄ ſecꝰ ē·ar·xv· q·vi·aliꝰ·xvi·q·vi·ſi fortaſſis

S Iq̄s·vl' ſollicitauerit·ar·ꝙ volūtas peccandi ꝓ opis perpetracōe punitur·vt·i·q·i·qui ſtudet·et·vi·q·i·§· verum

m ¶ Aſſiſtriā·aſſiſtriū·apd̄ grecos eſt locus in quo vnus ſacerdos q̄nq3 accoliti q̄nq3 mulieres que aſſiſtrie dicunt̄ manent·Io·vl' dic· Aſſiſtriam·id eſt recluſam ab aſſiſtendo·quia quotidie aſſiſtit orationi·

a ¶ Monaſteriam. id eſt monaſterio viuentem.
b ¶ Religioſaꝫ. hẜ a ꝓpoſuit gratianus de ſuo vt patet in originali. vnde hẜ ſumptū ē in auten. ꝺ ſan. epis. in fi. tm̄ in nouella ē illud ꝺ buz
c ¶ In q̄. ar. ꝙ illi q̄ omittunt enormia ꝺlicta et illicita in eccleſia ꝙ bona eoꝝ eccl̄ie ꝑpt delictum ꝯfiſcanꝭ. vt. xvij. q. iiij. ſi quis deinceps. et. c. ⁊ quiſquis. contra. xxx. q. i. ſi quis ſacerdos. ſm legem tm̄ bona dānatoꝝ tradenꝭ heredibꝫ vt. C. de. bo. damna. autētica bona. niſi in criminibus hereſis ⁊ leſe maieſtatis. vi. q. i. §. verꝝ. et extra de here. vergentis.
d ¶ Suis. olim nā in xp̄o ingreſſu oīa ſua fcā ſūt eccl̄ie. vt. xix. q. vl. ſi q̄ mulier.
e ¶ Vel ſuis. i. a ſe mōaſterio collatis vl' poſt ingreſſum queſitis.
f ¶ Vel ſuis. i. mōaſterij. ſi. xviij. q. i. c. i. xi. q. vl. platū. alias falſū diceret ꝙ omnia bona eius ipſo ingreſſu fcā ſūt monaſterij. ⁊ quicq̄d poſtea acquiſiuit monaſterio acq̄ſiuit. vt. xix. q. vl. q². ⁊. c. perlatum. ⁊. c. ſi qua.
g ¶ Cautōri. ſic g° delictum pſone redūdat ī dannuꝫ eccleſie. et ſic eſt ꝯtra. xvi. q. vi. ſi ep̄m. nam cū res ei⁹ ꝯcedit ſecūdo monaſterio et auferꝭ p̄mo videtur delictum eius redundare in dānuꝫ eccl̄ie. ſꝫ nō redundat q² non ꝓuidebit ei vt p̄us. ſi. ex̄ de cle. ꝯiug. ꝙ a te. nec dico res dandas ſcd̄o monaſterio niſi q̄ ad vſufructum ſcilicꝫ vt inde ſuſtenteꝭ iſta dū vixerit. vt. xvi. q. vi. de lapſis. p⁹ mortē vſufructu redeūte ad p̄mum monaſterium. volunt aūt q̄dam dicē ꝙ nō redibit cum rebꝫ ſuis poſt acq̄ſitis et fac̄ ꝓ eis in autē. de ſāctis epis. §. ſi monachus. in fi. tituli. vbi dicit ꝙ res q̄s ita acquiſiuit debēt applicari ſcd̄o monaſteio. ſꝫ illd̄ nō tenet vl' exaudiꝭ cū p̄muꝫ monaſteriū vidit vagantē mōachū ⁊ noluit reuocare. nec ē huic ꝯtꝭ. C. de epiſ. l. vl. §. hẜ etiā. in fi. vbi dr̄ ꝙ res talium debēt dari p̄mo monaſterio. nā illd̄ hꝫ locū cū ille moniales recedentes ſeculariꝭ viuūt. cū aūt ille monach⁹ trāſit ad aliud mōaſteriū vl' ad aliā vite figurā res vendicat p̄us monaſteriū. in aut. ꝺ mona. §. ſi vero relinquēs ⁊c̄.
h ¶ Legitima. q̄ ſit legitia hēs. C. de in offi.

Si q̄s rapuerit vel ſollicitauerit corrupit recluſaꝫ aſſiſtriā vel diaconiſſaꝫ vel monachaꝫ alias monaſtriam vel aliaꝫ mulierem religioſam vitaꝫ vel habitū habentem bona ipſi⁹ ⁊ eoꝝ q̄ hui⁹ ſceleris cōmunione ꝯtaminati ſunt religioſo loco vendicenꝭ in q̄ talis mulier habitabat. p religioſos ep̄os ⁊ yconomos ⁊ p̄ſides ꝓuīciaꝝ ⁊ officiales eoꝝ. ipſi aūt capitali piculo ſbiciātur. Mulier aūt vbicꝫ inueſtigetur ⁊ cum ſuis rebꝫ in mōſterio cautiori tradaꝭ. Si aūt diaconiſſa fuerit legitimos hñs filios ps legitima liberis ei⁹ p̄ſtetur. ¶ Item ex decreto eugenij pape.

Obſuēt religiōis hitūꝫ caſte q̄ religiōis velāꝭ obtētu

Mulieres obtentu religiōis velate q̄ in monaſterio regulariꝭ viuant q̄ i domibꝫ ſuis ſuſceptū habitū caſte obſuent ¶ Itēꝫ ex ꝯcilio arelianenſi

Monach⁹ vxorēꝫ ducens eccleſiaſtici non ſortitur officium.

Monachꝫ orarium in monaſterio vel ꝫonas habere non liceat. ⁊ ſi poſtea vxori fuerit ſociat⁹ tante p̄uaricacōis re⁹ nunq̄ eccl̄iaſtici gradus ſortiaꝭ officium ¶ Itē aug. ꝺ bono viduitatis

Vidue ante ꝓfeſſam ꝯtinentiam nubant quibus volunt

Vidue q̄ ſe nō ꝯtinēt nubāt antecꝫ ꝓfeſſe deo ꝯtinentiā voueāt. ꝙ niſi reddant iure dānanꝭ ¶ Itēꝫ nicola⁹ archiep̄o carolo ⁊ ei⁹ ſuffraganeis.

Profeſſionē viduitatis coraꝫ ep̄o factā poſt habitū ſuſceptū nulli violari ꝑmittiꝭ

Viduitatis ſuande ꝓfeſſionē corā ep̄o in ſecretario habitaꝫ impoſita coram ep̄o veſte viduali dicim⁹ non eſſe violandā. ipaꝫ talis ꝓfeſſionis ꝺ ſertricē merito eſſe damnandā decernimus. ¶ Item ex ꝯcilio auraſico

Nō ꝑmittiꝭ vidua poſt ꝓfeſſionem continentie votum deſerere.

Vidua que capiti ſacꝝ velamē impoſuerit ſi inter ceteras velatas femias ī eccl̄ia orauerit ⁊ oblacōes cū illꝭ obtulerit ſi ꝓfeſſa eſt in eodēꝫ hitu ꝑmanē ſe ſpōdens nunq̄ religionis velamen deponere. ⁊ a religionis obſuantia diſcedere non preſumat ¶ Itēꝫ ex concilio toletano

Mod⁹ ⁊ ſolemnitas ꝓfeſſionis hoc modo ſeruetur

Omnes femine venīētes ad ſacrā religionem pallio capita ꝯtegāt ⁊ ꝯſcriptam ꝓfeſſionē roboratamq́ faciāt poſt quā ſcriptaꝫ non ſinanꝭ relabi ad p̄uaricacōis audaciā. Que vero ex hijs oīibꝫ fuerit repte annulū q̄ veſtē in tranſgreſſionē dediſſe excōmunicacōis ſniaꝫ ferant. ⁊ rurſus mutato hitu in mōſterijs donec diē vltimū claudāt ſub erumnis ardue penitentie permaneant religate ¶ Itēꝫ ex ꝯcilio arelatēſi

Filij ꝑdicōis ſunt qui violant femias deo dicatas

Sciendū eſt aūt oīibꝫ ꝙ deo ſacrataꝝ femiaꝝ corpa p votuꝫ ꝓpe ſpōſionis ⁊ ꝟba ſacerdotis deo ꝯſecrata templa eſſe ſcripturaꝝ teſtimonijs ꝯprobanꝭ. ⁊ ideo violatores eaꝝ ſacrilegi ac iuxta ap̄lm filij perditionis eſſe noſcuntur ¶ Item de eodem

Vidue ſi p̄us quā ꝯtinentiā ꝓfitenꝭ nubere eligerunt. illꝭ nubant quos ꝓpa voluntate volunt habere maritos. ſimiliꝭ hẜ ꝯditio ⁊ ꝺ ꝟginibus hēatur. nec extra volūtatē parentū vl' ſuā cogāꝭ accipe maritū ¶ Itē greg. arthemio ſbdiacono in ep̄la. xlij.

In mōſterio recludāꝭ mōchi qui vxoribꝫ ſociantur

Et q̄a aliquos mōchoꝝ vſcꝫ ad tm̄ nefas proſiluiſſe ꝯgnouimus vt vxores publice ſortiantur. p̄cipimus vt ſub omni vigilātia req̄ras

teſta. aūt. nouiſſima. ⁊ ꝓbatur ar. huius. c. ꝙ etiā corrupta pt̄ ordinari diacōiſſa lꝫ dici ꝯſueuerit ꝯtrariū. Itē diaconiſſa huiuſmōi oliꝫ ꝑpum hēbat. ar. hẜ. ⁊. C. ꝺ ſa. ſanct. ec. gñali.
i Mulieres. obtētu. ar. ꝙ hij q̄ ludo vl' fraude habitū religiōis gerꝭ ad ei⁹ obſuaꝯtōnē cogañ. vt. xxvij. di. ꝙ interrogaſti. ar. ꝯtꝭ. ex̄ ꝺ ꝓuil'. tuaꝝ.
k ¶ Aut in domibꝫ. ar. ꝙ i ꝓpa domo pt̄ q̄s vti veſtibꝫ mōachalibꝫ et facē votū ꝯ. xxxiij. q. v. ꝙ deo. xx. q. i. vidua. ſ. e. q. c. de viduis. tm̄ ꝑpt̄ hẜ nō ſolemnizat votū. vt ex̄ ꝺ ꝯū. ꝯiu. ex pte. ij.
Monach⁹. orariū. orariū ponitꝭ ꝓ q̄libet ornamēto mulieꝝ ⁊ ponitꝭ ps ꝓ toto. ē enī ꝓpe pepulum quo muliēs caput velant. inueniꝭ tm̄ ꝓ ſtola ſacdotali. ſ. di. xxv. vnum orarium. Johēs.
Viduitatis. ſecretario. loc⁹ eſt forte vbi monache accipiūt habitum.
Vidua. ⁊ oblacōnes. ar. p̄ſūpcōeꝫ haberi de aliq̄ facto per frequētia vl' exercitiū eoꝝ q̄ adherēt ⁊ ꝯueniunt illi fcō. ar. xx. q. i. q̄ꝫ ꝓgenitores. ⁊. ff. de macedo. ſi q̄s prēꝫ. ar. ꝯtra. C. ꝺ ꝓbac. ad ꝓbationē ſuitutis.
o ¶ Profeſſa maxime. nā et ſi ſacrmēto velit ꝯfirmare ſe tali aīo vt liceat recedē nō audiꝭ. ex̄ de regu. vidua. q̄d aūt ſit ꝓfiteri bene colligitur. xx. q. i. c. vl.
Omnes. profeſſionē. id ē ſcripturaꝫ in qua ꝓfiteanꝭ ſeſe religioſe viuere velle ⁊ ꝓpoſitū religionis aſſumē velle et in eo ꝑhennitē ⁊ inuiolabiliꝭ permanere. vt. ſ. xx. q. i. vidua.
q ¶ Poſtq̄. ar. ꝙ ſcriptura facit votum ſolemne.
r ¶ Mutato. id eſt depoſito ſeculari ⁊ aſſumpto religioſo.
Sciendū ē ꝓpe. ar. ꝙ q̄s p aliū vouere non pt̄. ſicut nec penitentiam accipere. vt de. pe. di. i. quē penitet. iurare tm̄ per aliuꝫ pt̄. lxiij. di. tibi dn̄o. ⁊ matrimonium contrahere. vt. xxxij. q. ij. hoc ſanctuꝫ ⁊. c. honorantur.
t ¶ Per verba. id eſt benedictionem.

⁊ inuētos habita cohertione in monasterijs q̄bꝫ mōchi fuerāt facias remitti. ¶ Itē ꝑ innocentius .ij.

Post ꝓfessam ꝯtinentiaꝫ quisquis vxorem duxerit ab ea separetur.

Ut lex ꝯtinētie ⁊ deo placens mūdicia in eccl̄iasticis ꝑsonis ⁊ sacris ordinibꝫ dilatet᷑ statuim9. q̄tin9 epi presbiteri diaconi s̄bdiaconi reglares canonici. mōchi atq̧ ꝯuersi ꝓfessi q̄ sacꝝ transgredientes ꝓpositum vxores sibi copulare p̄sumpserit separent᷑ hmōi nāq̧ copulationē quā ꝯt̄ eccl̄iasticā regulā ꝯstat esse ꝯtractā m̄rimonium censem9 nō esse. Qui etiā abinuicē separati ꝓ tantis excessibꝫ ꝯdignā penitentiam agāt. Id ip̄m q̧ꝫ de sanctimonialibꝫ q̧ꝫ feminis si q̄ absit nubere attēptauerint. obs̄uari decernim9. ¶ His oībꝫ auctoritatibꝫ vouentes ꝓhibent᷑ ꝯtrahē m̄rimonia. Et q̄dam eoꝝ si ꝯtraxerint separi iubent᷑. ¶ Aug̃. ecōtra taliū separationes pc̄c̄m asserit esse ita dicens.

Cōiugia vouētiū nō sūt dissoluēda

Nuptiaꝝ bonū semꝑ q̄dem bonū ē. qd̄ bonū semꝑ in ꝑplo di fuit. sꝫ aliqñ fuit legis obsequium nūc ē infirmitatis remediū. In quibusdā vero hūanitatis solaciū. Filiorum q̄ppe ꝓcreationi operam dare nō canino more ꝑ vsum ꝓmiscuuꝫ feminaꝝ. sꝫ honesto ordine ꝯiugali. nūc ē in homine ꝓband9 affect9. et ip̄m tamē laudabili9 transcendit. ⁊ vincit celestia cogitās anim9 cristian9. Sꝫ qm̄ sic dn̄s ait nō oēs capiūt ꝟbū h̄ q̄ pt̄ capē capiat. q̄ se nō ꝯtinet nubat. q̄ non cepit delibe ret. que egressa est ꝑseueret. nulla aduersario det᷑ occasio nulla s̄btrahatur cristo oblatio. In coniugali quippe vinculo si pudicitia nō ob

seruatur. damnatio non timet᷑. Sꝫ in virginali et in viduali ꝯtinentia muneris amplioris expetitur. q̄ expetita ⁊ electa ⁊ voti debito oblata iam non solū capescē nuptias sꝫ etiam si nō nubant nubē velle damnabile est. Nam vt h̄ demonstraret apostol9 non ait. cum in delicijs ꝯgerent nubunt in xp̄o. sꝫ nubē volunt. habentes inq̄t damnationem qm̄ ꝑmam fidem irritaꝫ fecerunt. ⁊ si nō nubendo tamen volendo. non quia ipse nuptie vel etiaꝫ talium damnāde iudicent᷑. sed damnatur ꝓpositi fraus damnat᷑ fracti voti fides dānat᷑ nō susceptio a bono inferiori. sꝫ ruina a bono superiore. Postremo damnāt᷑ tales non q2 ꝯiugalem fidē posterius inierunt. sꝫ q2 ꝯtinentie ꝑmam fidem irritam fecerunt. Nā vt breuiter insinuaret apostol9 noluit eas dicē habē damnationeꝫ q̄ post amplioris ꝓpositum sanctitatis nubunt. non q2 nō damnat᷑ sed ne in eis ipse nuptie damnari putarent᷑. Sꝫ cū dixisset nubē volunt ꝯtinuo addidit damnacōem habētes. ⁊ dixit q̄re. quoniam ꝑmam fidem irritā fecerūt. ut voluntas q̄ ꝓposito cecidit appareat esse damnanda. siue s̄bsequantur nuptie siue desint. Proinde q̄ dicunt talium nuptias nō esse nuptias. sꝫ potius adulteria nō m̄ vident᷑ accute ac diligent᷑ ꝯsiderare q̄d dicant. Fallit q̄ppe eos similitudo veritatis. q2 enim xp̄i coniugium dicunt᷑ eligē q̄ xp̄iana sanctitate nubunt. hinc argumentant᷑ q̄dam dicentes. si viro suo viuo q̄ alteri nubit adultera est. sicut ipse dominus in euangelio diffiniuit. viuit aūt crist9. cui mors vltra nō dominabit᷑. Que ergo ꝯiugium eius elegerat si homini nubit adultera ē

Ut lex. in h̄ capitulo agit de tribꝫ impedimētis matrimonij. ordine. voto. et interdicto eccl̄ie. qd̄ notat᷑ ibi. q̄ ꝯtra ecclesiasticā regulā. ⁊c̄ ꝯsiasticis. ḡ omnes qui .ꝭ. ponunt᷑ sunt ecclesiastice ꝑsone

a ¶ Eccle ḡ et ꝯuersi quod verum est. vt. xij. q. i. duo

b ¶ Regulares. ad d̄raꝫ sc̄lariū de q̄bꝫ habes ex̄ de decis fr̄nitatem.

c ¶ Atq̧ ꝯūsi. ar. q̄ ꝯūsi nisi ꝓfessi fuerint matrimonium ꝯtrahere non vetantur.

b ¶ Professi. min q̄d oēs ꝯūsi eo ip̄o q̄ fūt ꝯūsi intelligunt᷑ vouisse ⁊ renūciasse ꝓprijs. dicunt q̄dam q̄ sic. sed ego dico q̄ si transit ad eccl̄iam regularem. tūc intelligit᷑ vouisse ⁊ renūciasse ꝓprijs si ad seclarem nō. cū nec alij clerici intelligūt᷑ vouisse nisi sint ī maioribꝫ ordinibꝫ nec renūciasse ꝓprijs in q̄cunq̧ ordine sint. .io. nisi sic dicas. do me ⁊ mea huic eccl̄ie. nā renunciare vid᷑ tunc ꝓpris. b. item q̄d si aliquis ꝯtulit se et sua alicui seculari eccl̄ie. nunq̄d talis pt̄ ꝯtrahē vel habē ꝓpum. dico q̄ pt̄ ꝯtrahē. ⁊ filius postea natus pt̄ petē legitimā portionē. vt. xvij. q. iiij. c. vl. licꝫ videat᷑ s̄u9 ecclesie fact9. sꝫ nunq̄d talis potest transirē ad strictiorem vitam. dicūt q̄dam q̄ nō cū se fecerit s̄uum illi9 eccl̄ie. q2 liberti non pn̄t discedē de sua ecclesia. vt. xij. q. ij. liberti.

e ¶ Nō eē. itē h̄ habes q̄ nō valet matrimonium si fiat ꝯt᷑ regulam ecclesiasticā. ar. xxxv. q. iij. ꝯtradicimus. ⁊. ar. xxxiij. q. iiij. non opōtet

Nuptiaꝝ bonū. scꝫ in nō vouētibꝫ. meli9 ē enim nubē q̄ vri.

g ¶ Semꝑ. q̄a et añ peccatum ⁊ p9 in paradiso ⁊ ex̄. di. xxvi. deinde

h ¶ Legis obseq̄um. qñ fr̄ in veteri testamēto debebat suscitare semē fr̄is. vt. viij. q. i. olim. et h̄ sp̄ealit᷑ erāt p̄ceptum. ḡnaliter em̄ erāt p̄cepta ꝓpagatio sobol᷑. vnde maledict9 q̄ non reliquerit semen suum super terrā. xxij. q. iiij. c. his ita. et. q. ij. putor.

i ¶ Infirmitatis. i. ꝯt᷑ infirmitatem incontinētie ꝯcessum. ita tamē ⁊ olim erāt. sꝫ nunc non est legis obsequium

k ¶ In q̄busdam. vt in senibus.

l ¶ Humanitatis solacium. i. ꝯtrahitur vt ab vxoribꝫ eis s̄uiat᷑ in suis necessitatibꝫ. xxxi. di. omnino. ⁊ est ar. h̄ q̄ ex̄q̄ senes q̄ iā assurgē nō possūt ꝯtrahunt. ḡ et spado ⁊ frigid9 pt̄ matrimonium ꝯtrahē. ar. xxxiij. q. v. qd̄ deo. nam ⁊ postumum instituit spado. ff. de liberis ⁊ post. sꝫ est quesitum. q̄ spadonem. sꝫ non ē

veꝝ q2 non pt̄ ꝯtrahi matrimonium n̄ ibi sint tria bona matrimonij. vel re vel spe. ꝭ. e. q. ij. omne. de sene nō est sic. nemo em̄ adeo ē senex qñ calē possit nā vel artifitio qd̄ nō est in frigido vel puero vel spadone. et ideo senex abil᷑ ē ad ꝯtrahendum. sufficit em̄ q̄ ꝓlem non euitet. xxxij. q. ij. solet. sic em̄ ḡnare d᷑ ex̄q̄ non euitat ꝓlē. et aprō ē ad ꝯcūbū. ⁊ s̄m h̄ dic hūanitatis solaciū ⁊c̄. i. ꝯtrahit᷑ causa prolis q̄ ꝑris solatiuꝫ ē. ⁊ h̄ vult l̄ra sequens filioꝝ ⁊c̄. vl᷑ dic vt dixi. s̄. xxij. q. vij. hij q̄.

m ¶ Promiscuū. i. indifferent et indistincte scꝫ canino more. canes enim indifferenter et indistincte commiscentur.

n ¶ Affect9. causa prol᷑ ꝓcreāde ad cultū dei. xxxij. q. i. non in sola.

o ¶ Et ipsum. scilicet affectum

p ¶ Celestia. nā celeste ē ī cārne viuere. ⁊ ōpa cārnis nō facē. q2 v̄ginitas replet paradisū. xxxij. q. i. nuptie. ⁊ ibi neq̧ nubent neq̧ nubent᷑. supqua aucte dicunt theologi. q̄ vita angelica viuent.

q ¶ Cogitās. p̄fert ꝯtinentiā bono ꝯiugali.

r ¶ Delibere. an sit vouendum.

s ¶ Det᷑ occasio. in non vouentibꝫ.

t ¶ S̄btrahat᷑. in vouētibꝫ imo illi accedite ad s̄uitutem di. ⁊ pate vos ad tēptacōeꝫ. de. pe. di. ij. si enī ex ꝯ renūc. n. ī ꝑm

v ¶ Nō solū. h̄ emergūt due opiones. b. dic q̄ ꝯtrahere act9 scꝫ ipse ꝯtrahēdi. nō ē malus et h̄ ea rōe. q̄a ex eo seq̄t᷑ bonum scꝫ m̄rimoniū. nō enī vult dicere q̄ ex malo sequit᷑ bonū. ꝓ eo facit. ꝭ. e. et si non nubēdo. et istꝰ. nō solū susceptō ⁊c̄. et illꝰ. nō q2 ꝯiugalem. sꝫ volūtas frangēdi votū tm̄. vt dic̄ ē pc̄c̄m. vt pꝫ. ꝭ. e. si nō. q2 ipse nuptie et cetera. sed h̄ litera ei ꝯtradicit nō solū capescē. sꝫ ip̄e exponit. nō solum voluntas frangendi votū et in actum ꝓducta est damnabil᷑. sꝫ etiam nubē velle. i. volūtas frāgendi votū ꝯtēta suis finibꝫ damnabil᷑ ē. sꝫ ex dicto ei9 sequit᷑ q̄ aliq̄s simul et semel faciat bn̄ ⁊ male. q2 ꝯtrahendo bn̄ facit. sꝫ recedendo a voto male facit. ⁊ intelligit. b. h̄. c. non de voto p̄uti solēni vel nudo. q2 s̄m eum vtrumq̧ dirimit matrimonium. sꝫ de ꝓposito q̄ q̄s habꝫ votum emittendi vt diximus. s. in. p̄n. questionis. nos dicim9 q̄ ip̄m velle ꝯtrahē. et ꝯtrahē ē pc̄c̄m istis. ⁊ tn̄ inde seq̄tur m̄rimoniuꝫ q̄ ē bonū. ⁊ intelligit᷑. c. tm̄ de voto p̄uti simplici. nec ē mirꝫ si sequit᷑ ex bonis malū. ar. ꝯ. ꝯ. di. ij. sic iudas. ⁊. lxxxi. di. si q̄ sunt p̄sbiteri. sic

Qui hᵒ q̄dem dicunt acute quidem mouent̄ ſʒ paꝝ attendunt hanc argum̄tationem q̄ta reū ſeq̄t̄ abſurditas. Cum em̄ laudabilit̄ etiam viuente viro ex ei⁹ ꝯſenſu ꝯtinentiam femina xp̄o voueat ſm̄ iſtoꝝ rationem nulla hᵒ face debet. ne ipe xp̄us qd̄ ſentire nefas eſt adulterium faciat. cui marito viuente nubit. Deinde cum p̄me nuptie melioris ſint meriti q̄ ſc̄de. abſit vt ſc̄aꝝ viduarum iſte ſit ſenſ⁹ vt xp̄us eis videatur q̄ſi ſc̄dus marit⁹. Ip̄m em̄ habebant ⁊ antea q̄n viris ſuis fideliter ſb̄dite ſuiebant. non carnalit̄ ſʒ ſpiritualit̄ viꝝ. cui eccl̄ia ip̄a cui⁹ mēbra ſunt ꝯiunx eſt. q̄ fidei ſpei ⁊ caritatis integritate non ſolum ī virginib⁹ ſacris ſʒ etiaʒ in ꝯiugatis fidelib⁹ tota ꝟgo eſt. vniuſe quippe eccl̄ie cui⁹ illa membra om̄ia ſunt. ap̄ſus ait. optaui vos vni viro ꝟginem caſtam exhibē xp̄o. Nouit aūt ille ꝟginem ꝯiugē ſine corrupcōe fetare quē in ip̄a carne etiam potuit mr̄e ſine corruptione ꝓcreare. Fit aūt per hanc minus ꝯſideratam opinionem q̄ putant lapſaꝝ a ſancto ꝓpoſito feminaꝝ ſi nupſerint nō eē ꝯiugia. non paruū malū vt a maritis ſepent̄ vxores q̄ſi adultere ſint nō vxores ⁊ cū volunt eas ſepatas reddē ꝯtinētes. Faciūt maritos earum adulteros veros cū ſuis vxoribus viuis alteras ducunt. q̄ꝓpter nō poſſum q̄dem dicē a ꝓpoſito meliore lapſas ſi nupſerint feminas adulteria eſſe nō ꝯiugia. Sʒ plane nō dubitauerim dicē lapſus et ruinas a caſtitate ſanctiori que vouet̄ deo adulterijs eſſe peiores. Si enim qd̄ nullo modo dubitandum eſt ad criſti offenſionem pertinet cum mēbꝝ fidem non ſuet marito. q̄to grauius offenditur ipſe deus cum illi ipſi non ſeruatur fides. in eo q̄ exigit oblatū qd̄ non exegerat offerendū. Cum enim quiſq̄ non reddit quod non imperio compulſus ſed ꝯſilio ꝯmonitus vouit tantomagis fraudati voti augēt iniquitatem quantominus habuit vouendi neceſſitatem. Item gelaſius papa

De viduis q̄ p̄mā fidē irritā fecer̄t

De viduis ſb̄ nulla bn̄dictione veladis ſupius late ſufficient̄ prediximus. Que ſi ꝓp̄a voluntate ꝓfeſſam p̄ſtini ꝯiugij caſtitatē mutabili mēte calcauer̄t periculi eaꝝ int̄erit. q̄li deū ſatiſfactiōe debeāt placare q̄ iuxta ap̄l̄m p̄mā fidē irritaʒ fecer̄t. Sic em̄ ſi ſe forſitan ꝯtinē nō poterant. ſm̄ ap̄l̄m nubere nullatenus vetabantur. ſic habita ſecum deliberatione ꝓmiſſam deo pudicicie fidem debēt cuſtodire. Nos aūt talib⁹ nullum laqueum debem⁹ inicere. ſʒ ſolum ad hortationes p̄mij ſempiterni penaſq̄ ꝓponē diuini iudicij. vt ⁊ noſtra ſit abſoluta conſcientia. et illaꝝ ꝓ ſe rationem deo reddat intentio. Cauendum ē q̄ꝓpe qd̄ d̄ eaꝝ moribus actibuſq̄ beatus paulus apoſtolus teſtatur qd̄ plenius exponere preterimus ne ſex⁹ fragilis atq̄ inſtabilis non tam deterreri q̄ āmoneri videat̄.

Si q̄s votū. Itē theodor⁹.

ex bono malū. xi. q. iij. qd̄ ḡ. ſic in paſſione xp̄i op⁹ operans fuit malū. i. crucifixio iudeoꝝ. opus aūt operatum. i. paſſio fuit bona. actio eī̄ fuit mala. paſſio bona. ⁊ ſic malū p̄t habē bonū effectum. contra nos eſt illud.

a Et ſi nō nubendo. ſʒ dic et ſi. i. quamuis ip̄m nuptū nō ſit pcc̄m ip̄m tn̄ nubē ⁊ voluntas nubendi fuit peccatum.

b Suſcepcō. i. ſuſceptū matrimoniū. ſʒ tn̄ p̄mā fidem irritā fecer̄t. Item not a q̄ apoſtol⁹ hᵒ locut⁹ ē d̄ ill' q̄ vouer̄t p verba d̄ p̄nti. ⁊ aug̊. hᵒ de talib⁹ loquit̄ ⁊ hᵒ ꝓbat illa lr̄a ſi viro ſuo viuo. ⁊ vbi dic̄ cui viuente marito nubit. nā ſi nubit. ḡ xp̄o vouet. et ideo intelligim⁹ hᵒ. c. de voto de p̄nti ſimplici. h. ꝯt̄ et ſm̄ eū ſupficialit̄ inducit̄ auct̄as illa ap̄l̄i q̄ poterāt cōtrahē ⁊ dic̄. h. q̄ votū in ſui natura ꝯſideratum nō impedit circūſcripta om̄i ſolemnitate. ſʒ eccl̄ia poſt inuenit huiuſmōi ſolēnitates ⁊ ꝯſtituit vt impediret. nū qd̄ ḡ mōachi añ q̄ eccl̄ia inſtituet poterant ꝯtrahē. dic̄. h. q̄ tunc monachi non erant. cū monach⁹ eſſe non poſſit. q̄n aliq̄ ſolemnitas obſeruetur. ſʒ poſito q̄ fuerunt. poterant ꝯtrahē. xxxij. q. iiij. dixit ſara.

c Propoſiti. id eſt voti.

d Fraus. id eſt deceptio.

e Inferiori. id eſt coniugio.

f Supiori. i. ꝯtinentia. duo ſūt bona. et vnū ſupius vt ꝯtinētia eſt bonū. alteꝝ inferi⁹ vt matrimonium.

g Proinde. hᵒ ponit aug̊. hᵒ q̄ eos inducebat ad dicendū. q̄ nubētes p⁹ votū ſimplex erāt ſepandi ⁊ durat vſq̄ ad illd̄. q̄ hᵒ dicūt. vbi ponit ſuā p̄mā improbacōnē. ſc̄dam aūt ibi deide. tertiā. ibi ſit aūt ⁊c̄.

h Cū em̄. ſalua pace ſua. aug̊. nō bn̄ oppoīt hᵒ. q̄ nō ē ſile d̄ carnali matrimonio et de ſpirituali. non em̄ de ſp̄uali matrimonio ad carnale eſt egreſſus. ſʒ bene de carnali ad ſp̄uale quis progredit̄. et ita dormitauit. aug̊. hᵒ. vl' dicebant forte illi oīmodā eſſe ſimilitudinem int̄.

i Melioris. i. ſignū melioris meriti. quia ſc̄de nuptie hᵒ et illud. indiciū ſūt incōtinētie. vt. xxxi. q. i. de hijs. ⁊. c. hac racōe. ꝯ. xxi. di.

k Vgo. q̄ ē ſine macl̄a ⁊ ruga pcc̄i vt. xxxij. q. iiij. recurrat. q̄uiſ.

l Vxores. hᵒ habes q̄ votum ſimplex non dirimit ex ſui natura. eadem rōe nec ſolēne cū idem ſit. q̄ ſolēnitates nō ſunt de ſubſtantia. ⁊ veꝝ eſt. ſʒ ꝯſtitutio eccleſie dirimit matrimonium. religio tn̄ dirimit matrimoniū. ex d̄ ꝯū. ꝯiu. ex publico. ſʒ nunq̄d ſimpl̄r vouens qui ꝯtrahit tenet̄ ꝯtinē mortua vxore. vid̄r q̄ nō. quia obligatio extincta non reuiuiſcit. vt de cō. di. iiij. queris. ff. de ſolu. q̄ res. ſ. aream. ſʒ ꝯtrariū eſt. veꝝ. q̄ non tollit̄ per matrimonium niſi voti executio ex de ꝯū. ꝯiu. quidā. nā vouit ille q̄tum in ſe fuit. ⁊ ideo poſtea ꝯpellitur ꝯtinere qd̄ non fieret ſi omnino eſſet abſolut⁹ a voto. ſi tamē cōtrahit tenet matrimonium vt notatur in illa dec̄. quidam.

m Adulteria. i. adulteros eſſe nō ꝯiuges. ⁊ ē emphaſis ſic illud dauus ē ipſum ſcel⁹. hinc tractat d̄ voto ſolēni ſm̄ quoſdā. ſʒ. veri⁹ eſt q̄ p totum capl̄m de voto p̄uato agitur.

n Sʒ plane. ab

o grauius. ſ. xv. i. q. iiij. ſunt qui.

De viduis. vide. hᵒ. c. intelligendū de voto ſolēni. ar. ſ. e. ſi q̄s ſacro. vbi ſit mētio d̄ ꝯſtitucōib⁹ gelaſij ſiue pelagij. et hᵒ eſt gelaſij. ſm̄ hᵒ nō fac̄ ad ꝓpoſitū gr̄am. Intelligas ergo de voto ſimplici. ⁊ ibi facit mentionem de alijs ꝯſtitutionibus gelaſij. non de iſta.

q Sub nulla. q̄ vidua nō ꝯſecrat̄ nec bn̄dicet̄ i ſua velatione. ſʒ tm̄ v̄gines. vt. xx. q. i. de votis. ſʒ accipiunt velū d̄ altari. vt. ſ. e. vidue.

r Caſtitatē viduale. ſ. poſt p̄ſtinū ꝯiugium aſſūptam. fides tn̄ ſuā da ē p̄ori ꝯiugio. xxxiij. di. fraternitatis. C. d̄ ſc̄dis nup. l. ij.

s Pericl̄i. i. ꝓpt̄ piculū eaꝝ vitandū ꝓderit deliberare q̄li et cetera

t Vetabāt̄. ar. q̄ peccatū timet̄. maioris lapſus fieri non vetat̄. xxx. ij. q. ij. ſolet. di. xiij. nerui.

u Laqueū. eos ſepando vl' eos p̄ciſe ꝓhibendo ne ꝯtrahāt. vouens em̄ ſimpl̄r verbis tm̄ ꝯmonitorijs d̄ ſuadend⁹ ē a mr̄imonio. nō p excōmunicacōeʒ vt ex̄ q̄ cleri. vel vo. ve mēs. et de ſpō. requiſiuit. ꝯt̄. xxij. q. i. p̄dicandum. ſʒ illud de pcc̄o iā cōmiſſo. itē. ar. ex hᵒ. c. q̄ nō ꝓ q̄libet mortali excōmunicand⁹ eſt aliq̄s anteq̄ ꝯmittat̄. q̄ ꝓ fractione huiuſmodi voti anteq̄ frangat̄ nō eſt excōmunicandus. q̄ nondum obligatus eſt nec poſt ꝓpter bonum matrimonij. tamen quandoq̄ indicitur penitentia volenti peccāre. vt extra de ſponſali. de illis. io.

x Laqueum. ſi ſimpl̄r vouerunt imo permittende ſunt ꝯtrahere vt maius malum vitetur ex̄ qui cleri. vel vo. vemens.

y Vt et nr̄a. ar. ex q̄ p̄lat⁹ funct⁹ ē officiō ammonendo. increpādo corripiēdo nō debē ei iputari ſi ille non em̄det̄ vt. xlvij. di. q̄ ad noſ.

z Preterim⁹. et ita quandoq̄ aliq̄ p̄termittunt̄ exponi ne terror incutiatur ſicut dicit beda de pe. di. iiij. reuertar.

Si q̄s votū. ſʒ nunq̄d ſimpl̄r vouens p̄t ꝯtrahē cum alia que ſimplicit̄ vouit. nō vid̄r q̄ teneat mr̄imonium cum neut̄ debitū poſſit exigere. pone eos vouiſſe q̄ nunq̄ exigerent. dico q̄ bn̄ teneret matrimonium q̄ vterq̄ p̄t reddē. ſʒ quō dic cū reliqu⁹ nō exigat. Rn̄. vterq̄ ſi ſciat alteꝝ indigē. ⁊ non poſſe exigē reliquo debet cōmiſceri et vterq̄ reddē dicetur. ſʒ quid ſi q̄s vouit q̄ nunq̄ redderet debitū ſi

virginitatis habens ⁊c̃. ¶ Quod
aũt vouẽtes ꝑmiſſis auctoritatibꝫ
iubent̃ ab inuicem diſcedẽ quorum
vero ꝯiugia auctẽ auguſtini ⁊ theo
dori non ſint ſoluenda in caplõ de
ordinacõe clericoꝝ euidenter oſtẽ
dit̃. Illud autem innocentij q̃ vir=
gines ſacre publice nubentes illo
viuente cui ſe iunxerant ꝓhibentur
admitti ad pn̄iam. non ita intelli=
gendum eſt vt aliq̃ tempore exclu=
dant̃ a pn̄ia que digne penitentiam
agẽ voluerint. ſed ꝓhibent̃ admitti
ad pn̄iam q̃ ab inceſti copula diſce
dere nolũt. poſt ꝓpoſitũ nãqꝫ ſacre
religiõnis nõ pt̃ deo ꝑ penitentiam
reconciliari q̃ ad habitum ſue reli=
gionis redire neglexerit. Tũc em̃
ille cui ſe iũxerat ei defũct9 erit cũ
ab ei9 illicitis amplexibꝫ ħ penitus
receſſerit vt iſte ſit ſenſus capituli
Que criſto ſpiritualiter nubunt ſi
poſtea publice nupſerint non eas
admittẽdas eſſe ad pn̄iam cenſem9
niſi hij q̃bꝫ ſe iunxerant ꝺ mundo re
ceſſerint eis ſꝫ audiendũ eſt. Nubẽ=
tibꝫ em̃ tunc viri ꝺ mundo recedũt
tunc defungent̃ cum ab eaꝝ ꝯcupi=
ſcentia recedunt ipſe ſe penit9 alie=
nauerint Sic mund9 ei dicitur mõ
tuus quem ſuis illecebris nõ aſtrin
git. ⁊ ille perhibetur mundo mortu
us q̃ nichil mundi ꝯcupiſcit. ħ autẽ
intelligendũ eſſe ex ſꝫſequenti exẽ
plo idem innocenti9 oſtendit dicẽs
Quecunqꝫ viro viuente alteri nup
ſerit adultera habet̃ nec ei agende
penitentie locus ꝯcedit̃ niſi vnus ex
hijs fuerit defunct9 Hoc de relicta
intelligendum eſt que ſi viuente vi
ro ſuo alteri nubit adultera ẽ nec
ad penitentiam admittitur. niſi vl̃
ꝑm9 reuertat̃ in puluerẽ de q̃ ſump
tus eſt. vel ſecund9 ab eius copula
ceſſando ei moriat̃ vt ſup̃ dictum ẽ
Quia ğ criſt9 cui ſpiritualiter nu=
bunt iã non morit̃. mors illi vlt̃ nõ
dominabit̃ reſtat vt ille cui ſcdo nu
bunt eis moriat̃. In vtroqꝫ autẽ ñ
ſic intelligeret̃ eſſet ꝯtrari9 dño di=
centi per ꝓpham. In q̃cumqꝫ hora
pcc̃or ꝯũſus fuerit ⁊c̃. ⁊ cunctis in=
terpretibꝫ diuine legis inueniretur
adũſus. ꝓbat̃ illud idem auctẽ illi9
capituli q̃ deuota que maritum ac
ceperit ꝓhibet̃ ad penitentiam ad=
mitti. ñ vel vterqꝫ ꝯtinentiã ꝓfeſſ9
fuerit. vl̃ ille cui ſe iunxerat de hoc
mundo diſceſſerit.

Q II

Sequitur ſecũda queſtio
qua queritur an puelle al=
teri deſponſate poſſint re=
nunciare priori conditioni. et ſua
vota in alium transferre. ¶ Hic ꝑ=
mũ videndũ ẽ an ꝯiugiũ ſit int̃ eos
¶ Secundo an poſſit ab inuicez di
ſcedẽ. Hos autẽ ꝯiuges eſſe ex diſ=
finitione ꝯiugij ⁊ auctẽ multoꝝ fa
cile ꝯprobatur. Sunt enim nuptie
ſiue matrimonium viri mulieriſqꝫ
ꝯiunctio indiuiduam vite ꝯſuetudi=
nẽ retinens. Int̃ hos aũt fuit ꝯiũc=
tio q̃ indiuiduam vite ꝯſuetudinẽ
exigebat. Fuit em̃ inter eos conſen
ſus q̃ eſt efficiens cauſa mr̃imonij
iuxta illꝺ yſidori. ꝯſenſus facit ma=
trimoniũ ¶ Itẽ iohẽs criſ.
Matrimoniũ ſup matheum.

vxorem ꝯtingeret eũ ducẽ poſtea tũc nõ tenet̃ votũ tale ſuare. q2
ceptũ ẽ aplĩ de debito reddẽdo vxori vt. ĩ. xxxiij. q. iiij. c. apl̃us ſꝫ q̃d
aliquis iurauit ꝙ nunq̃ ꝯgnoſcẽt aliquã mulierẽ ſi poſtea ducat vx
orem bene teneret mr̃imoniũ. nunq̃d ğ peccat ꝯgnoſcendo cũ iuraue
rat non ꝯgnoſcẽ. dicunt q̃dam ꝙ ꝑma vice peccat ſꝫ poſtea non. ⁊ idẽ
dicunt ꝙ poſt votũ ſimplex ꝑma vice ꝯgnoſcens vxorem peccat. q̃a
ſi ſp peccaret ꝯg
noſcẽdo tale mr̃i=
moniũ illicitũ eẽt
ſꝫ hꝫ nichil ẽ. ſꝫ di
co ꝙ non peccat
ꝯgnoſcẽdo licꝫ ꝯt̃
iuramentũ faciat
ſꝫ tunc peccat qñ
frangit fidez deo
vl̃ dic qꝺ tal̃ ꝑ=
mittit ſe ꝯgnoſci
⁊ nõ ꝯgnoſcat ſic
ſaluabit iuramen
tũ cum poti9 vi=
deat̃ pati q̃ agẽ.
. vij. q. i. mutatio=
nes. Itẽ q̃ro cum
iuramentum ſit ꝺ
iure naturali ſic̃ ⁊
votũ q2 ſic̃ dñs ꝑ
cepit vouete et
reddite ita prece
pit reddas dño iu
ramenta tua. q̃re
votũ diſſoluit ma
trimoniũ ⁊ nõ iu=
ramẽtũ ad hꝫ dico
ꝙ iuramẽtum nõ ẽ
ꝑſtandum niſi ſub
ſit nec̃citas. vt. xx
ij. q. i. ita. vnde q̃
tale iuramentum
facit temerarie iu
rat. vnde fortius
eſt vinculum voti
q̃ iuramenti. ſm
nos tñ non eſt q̃=
ſtio q2 votũ ꝺ ſui
natura nõ dirimit
matrimonium ſed
conſtitutio eccle
ſie circa votum ſo
lemne emiſſa.
a ¶ Qꝺ autem o
ſtenditur. s. xxv=
ij. di. § vl.
b ¶ Illud. s. e. q
eique criſto.
c ¶ Nõ pt̃. digne
em̃ tũc q̃s recõci
liat̃ deo cũ penitꝫ
ꝺ om̃i pcc̃o. ꝺ pe.
di. v. fact9. nim9
digne cũ peniter
de q̃buſdam ꝺ pe.
di. iij. placuit.
d ¶ Hoc ꝺ relic=
ta. grãnus ſoluit
hic ſcꝺam ptem illi9 caplĩ que xp̃o et male. non em̃ vt innuit̃ a ꝯtra=
rio ſenſu illum poſſet habẽ viꝝ cui adultero fidez dedit viuente vi=
ro. ex̃ de eo q̃ duxit in matri. cum haberet. ſolue ğ ſcꝺam ptem ꝓut
grãn9 ſoluit ptem ꝑmam e ¶ In vtroqꝫ. caſu. c. innocentij.
f ¶ Eſſet ꝯtrari9. innocentius. g ¶ Deuota. s. e. q. c. deuotã.
Sequitur. hic depingitur ſcꝺa queſtio an ſcilicet deſponſata
viri eo dimiſſo poſſit alij nubere. cui queſtioni vt facilius ex
plicetur ſubiungit gratianus aliam queſtionem incidentem
ſcilicet vtꝝ inter ſponſum ⁊ ſponſaz ſit ꝯiugiũ. ⁊ allegat ad vtrãqꝫ
ptem hui9 incidentis q̃ſtionis ⁊ eã ſoluit dupliciť. ĩ. e. § iux̃. ſcꝫ ꝙ in
ter ſponſum et ſponſam ꝺr eſſe mr̃imonium iniciatũ id eſt non ꝯſum=
matũ. vl̃ int̃ ſponſum ⁊ ſponſã ꝺr eſſe mr̃imoniũ non re p̃ntium ſꝫ ſpe
futuroꝝ. ſꝫ hijs reiectis certum eſt ꝙ inter ſponſum et ſponſam non
eſt matrimonium ꝓprie ſumptis vocabulis. ſponſus enim a ſponſali=
bus ꝺr. et ſponſalia ſũt mẽcõ et repromiſſio futuraꝝ nuptiaꝝ. ff. ꝺ
ſpõ. l. i. hãc q̃ſtionẽ tractat grãn9 vſqꝫ ad. §. ſed ꝯcedatur ibi de ſcꝺa

queſtione dicet̃. i ¶ Viri. q2 in pari ſexu non pt̃ matrimonium eſſe. ẽ
autem matrimonium quiddam habens ſuum modum exiſtendi per ſe
et ſunt due correlationes et ita plura.
k ¶ Coniunctio. animoꝝ. ĩ. e. cum iniciatur. et. ĩ. e. matrimonium.
l ¶ Indiuiduam q̃ ad ꝓpoſitũ. perpetuo em̃ debet ꝯtrahi matrimo=
nium. xxxij. q. ij. ſolet. et dicit lex ꝙ dotis cauſa perpetua eſt q̃a co
voto datur vt ſẽ
per apud maritũ
ſit. ff. de iur̃. doti.
. l. i.
m ¶ Retinẽs. ſup
ple diui ⁊ humani
iuris ꝯmunicatio.
ff. de ritu. nup. l. i.
eiuſdez em̃ religi
onis debent eſſe
. C. de iudeis. ne
q̃s. xxviij. q. i. ca=
ue. ſꝫ obicit̃ ꝺ ma=
trimonio qꝺ eſt a
pud infideles. ſi al
ter non vult ſine
ꝯtumelia creato=
ris habitare cum
fideli diſſoluit̃ ma
trimoniuꝫ. nõ ẽ ğ
indiuidua ꝯiunc=
tio. ſed dic ꝙ tũc
lex diſſoluit non
homo. vt. xxxiij.
q. ij. quos de9. q̃a
tunc ꝯtumelia cre
atoris ſoluit ius
matrimonij. vt ex̃
de diuorc̃. gaude
mus.
n ¶ Efficiẽs. ĩ. x=
xix. q. i. ſi quis an
cillam.
o ¶ Coit9. ñ cum
ſponſalia ꝯtracta
ſunt ſꝫ ꝯditione.
tunc enim per coi
tum recedit̃ a con
ditione. vt ex̃ de
ꝯdi. ap. de illis.
p ¶ Sꝫ volũtas.
id eſt voluntari9
ꝯſenſus verb ta=
men legitimis ex
preſſus. requirit̃ e
nim ꝙ ꝯſenſus ſit
voluntarius ⁊ nõ
coactus extra de
ſpon. cum locum.
verba autem req̃
runt̃ quantum ad
ecc̃iam. vt ex̃ de
ſpon. tue.
q ¶ Sꝫ volunta=
tis. vtriuſqꝫ inter
uenientis. qꝺ fit
qñ marit9 ⁊ vxor
ſe abſoluũt ab ex
actione debiti reddendi cauſa ꝯtinentie. ĩ. e. agathoſa. ⁊ in auten. vt li
ceat ma. ⁊ auie. § ſi vero ex conſenſu. coll̃. viij.
r ¶ Voluntate. hꝫ vult dicẽ ꝙ non ſufficit corpe receſſiſſe. ſi mente
nõ receſſit. ar. ff. de acquir̃. poſ. l. iij. § in amittenda. ⁊. ff. de cap. et
poſtli. nichil intereſt. ⁊. ff. de edil̃. edict. quis ſit fugitiu9. § apud la
beonem. hꝫ autem ſcias ꝙ licet aliq̃s nolit eſſe domin9 rei alicui9 non
ideo perdit dñium. ſecus in poſſeſſione. vt. ff. de acquir̃. poſ. ſi quis
Sufficiat. ſolus ꝯſenſus. v̓ba tñ neceſſaria ſunt ad ꝓ vi. § i.
bacõem. ex̃ de ſpon. tue. ⁊ exponunt q̃daz ſm leges id eſt ſcꝺm
canones. ſꝫ vbi ſũt iſti canones imo potius videt̃ ꝯtrarium per cano=
nes. ĩ. xxxij. q. ij. c. vlti. ⁊ penul. Sꝫ dic ꝙ illi canones ſunt. xxix. q. ij.
ſi quis extra. de cõiug. ſeruorum. c. i. extra de raptoribus cum cau
ſam. vel dic ſecundum leges ꝓut ſonat littera. ſed hec dictio ſolus
non excludit ꝯſenſus pentum imo tm̃ alias ſolemnitates que ſũt cir
cã matrimoniũ. quaſi diceret ſolus eorum conſenſus eſt cauſa effecti
ua mr̃imonij ⁊ ideo non ſũt ꝯtrarie leges ille. C. de nupt̃. nec filium.

ff. de ritu nupt. nuptie. que dicunt quod in matrimonio requiritur consensu parentum sed dic quod requiritur ex honestate non necessitate.

a Cum g. q. modo. licet sibi interrogaret non dubitabat de verbo angeli sed dubitauit quomodo illud posset fieri vt sint due partes quod modo ita quod de modo dubitauit non de facto.

b Virginalis. sic g. probatur quod maria non vouerat continentiam sed proposuerat vouere et virginitatem obseruare nisi deus aliter reuelaret vel lex prohiberet vel parentes cogerent. et inde est quod licite potuit contrahere matrimonium deo reuelante. et si vouisset etiam solemniter quia votum fuit sub conditione. immo quantumcunque absolutum sit votum semper intelligitur excepta auctoritas maioris. vt extra de iure iur. venientes. similiter sibi intelligitur si res in eodem permanet statu. xxij. q. ij. ne quis. et ff. de solu. cum quis. et sibi si tibi fuat fides. extra de iureiur. peruenit. et sibi si numerauit pecuniam. C. de non numerata pecunia. indubitati. et honeste. et possibiles. vt extra de iureiur. quemadmodum. et alie quas posui. xxij. q. vi. c. vno. immo nec votum dicitur conditionale vbi conditio subintelligitur. ff. de con. et de con ditiones.

c Ore. oris enim expressio in voto multum operatur. vt extra de vo. et vo. re. litteraturam. ar. ij. e. duobus. in fi. ar. de pe. di. i. magna. in prin ci. vide tamen quod quo ad deum non sit ita necessaria oris confessio. xxij. q. v. humane. et c. cauete. et. xiiij. q. v. si quid. sed tamen secus est in voto tacito quam expresso. nam dicit lex quod si legaui tibi decem si volueris tale legatum non transmittes ad heredes nisi primo expresseris te voluisse. secus vero est si legauero tibi decem pure quia illud transmittes ff. de le. i. si ita legatum sit. §. illi si volet. immo nec votum dicet conditionale vbi conditio subintelligitur vt. ff. de con. et demon. conditiones

d Consensit. ij. e. prius quam contra.

e Appetendo. ar. quod aliquis consentit in aliquid et tamen non vult illud fieri.

quidem non facit coitus sed voluntas. et ideo non soluit illud separatio corporis sed voluntatis. Ideo qui dimittit vxorem suam et aliam non accipit adhuc est maritus. Nam et si corpore iam separatus est tamen adhuc voluntate coniunctus est. cum ergo aliam accepit tunc plene dimittit. non ergo qui dimittit mechatur sed qui alteram ducit. Item nicolaus papa.

Sufficiat secundum leges solus consensus eorum de quorum quarumque coniunctionibus agitur. qui solus si defuerit cetera etiam cum ipso coitu celebrata frustrantur. Cum ergo inter istos consensus intercesserit qui solus matrimonium facit patet hos coniuges fuisse. Sed queritur quis consensus facit matrimonium. an consensus cohabitationis. an carnalis copule. an vterque. Si cohabitationis consensus facit matrimonium tunc frater cum sorore potest contrahere matrimonium. si carnalis copule. inter mariam et ioseph non fuit coniugium. Vouerat enim maria se virginem perseueraturam. vnde ait angelo. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. id est me non cognituram proposui. Neque enim qua tunc virum non cognoscebat. necesse erat inquiri quomodo posset habere filium. sed quia nunquam se cogniturum proposuerat. Si ergo contra suum propositum postea consensit in carnalem copulam rea facta est voti violati virginalis mente et si non corpore violati quod de ea sentire nefas est. Sed sicut aug. ait beata maria proposuit se obseruaturam votum virginitatis in corde sed ipsum votum virginitatis non expressit ore subiecit se diuine dispositioni dum proposuit se perseueraturam virginem nisi deus aliter ei reuelaret. omittens ergo virginitatem suam diuine dispositioni consensit in carnalem copulam non illam appetendo sed diuine inspirationi in vtroque obediendo. postea vero filium genuit et quod corde conceperat simul cum viro labiis expressit. et vterque in virginitate permansit. Consensus ergo cohabitandi et indiuiduam vite consuetudinem retinendi interueniens eos coniuges fecit. Indiuidua vero consuetudo est

vt. vij. q. i. audacter. vel dic vt in glosa. hug. sic ergo.

f Consensus. scilicet maritalis effectus.

Cum iniciatur. id est incipit et existit. ex hoc sumpsit gratianus suam distinctionem scilicet matrimonium aliud iniciatum aliud consummatum. vt. ij. e. §. iux. sed tu dic quod hoc refertur ad actus qui considerantur circa matrimonium. nam primo consentit postea cognoscit. vel iniciatur quo ad significationem vt dicemus. ij. e. quod autem. non quo ad sui essentiam cum matrimonium sit res simplicissima. et quam cito est perfectum est et consumatum quo ad sui essentiam nec recipit sectiones vel intersticia temporum.

talem se in omnibus exhibendo marito qualis ipsa sibi est et econuerso. Ad indiuiduam itaque consuetudinem pertinet absque legitimi viri consensu orationi aliquando non posse vacare nec continentiam profiteri. quia ergo iste consensus fuit inter istos patet hos coniuges fuisse. Item iohannes crisostomus super matheum

Omnis res per quecunque causas nascitur per easdem dissoluitur. Matrimonium enim non facit coitus sed voluntas. et ideo non soluit illud separatio corporis sed voluntatis. ideo qui dimittit coniugem suam et aliam non accipit adhuc maritus est. nam et si corpore iam separatus est tamen adhuc voluntate coniunctus est. cum ergo aliam accepit tunc eam plene dimittit. non ergo qui dimittit mechatur sed qui alteram ducit. Item aucte probantur coniuges. Ait enim ambro. in libro de virginibus.

Coniugalis pactio non virginalis defloratio coniugium facit.

Cum iniciatur coniugium coniugii nomen asciscitur. non defloratio virginitatis facit coniugium sed pactio coniugalis. Denique cum iungitur viro coniugium est. non cum viri ammixtione cognoscitur. Item isidorus ethimologiarum li. ix. cap. vij. A prima fide desponsationis coniuges appellantur.

Coniuges verius appellantur a prima desponsationis fide quamuis adhuc inter eos ignoretur coniugalis concubitus. Item ex concilio affricano.

Quicunque sub conditionis nomine aliquam desponsauerit et eam postea relinquere voluerit. dicimus quod conditio frangatur et desponsatio irrefragabiliter teneatur. Item aug. de bono coniugali De eodem.

Coniunx vocatur a prima desponsationis fide quam concubitu non agnouerat nec fuerat cogniturus nec perierat nec mendax manserat coniugis appellatio. vbi nec fuerat nec futura erat carnalis vlla commixtio. propter quod fidele coniugium ambo parentes christi vocari meruerunt. non solum illa mater verum etiam ille pater eius sicut et coniunx

ij. e. institutum. hoc tamen certum est quod post primum coitum statim iure seruitutis coitus petitur quantocunque placuerit.

h Pacto. scilicet consensus de presenti.

i Non cum viri. ar. con. extra de eo qui duxit in ma. quam pol. per adult. significauit. nam ibi dicitur quod copula carnalis facit matrimonium. sed illud referas ad presumptionem ff. de dona. inter vi. et vx. cum hic. §. si. mulier. ff. de ritu nup.

Con. l. iiij. iuges. verius. comparatiue positiuo. vel verius. i. sanctius et honestius quam a coitu sicut inter mariam et ioseph. ar. xxxiij. q. v. quod deo.

l A prima. dicit. h. quod vna est fides quam vir vxori et econuerso debet mutuam seruitutem et etiam castitatem secundum hoc expone prima fide. i. primo a fide desponsationis. alii dicunt quod due sunt fides. prima est quam ei debet castitatem. ar. xxvij. q. i. caue. secunda quam mutuam seruitutem debet. sed hoc non non post duos menses. extra de con. coniu. ex publico. et secundum priorem expositionem ex prima vtrumque debetur vt predixi. vnde secundum eos primus coitus non est gratuitus nam statim post consensum mutuum de presenti tenetur reddere debitum petenti. habet tamen aliter exceptionem vsque ad duos menses pro prouocatione decem non dicatur aliquid speciale de duobus diebus vel vno xxx. q. v. sponsus

m Coniunx vocatur. s. di. xxxiiij. c. vl.

n Fidele. id est ex fide non tamen vsu carnis consistebat

Omne ſacramentū·i·inſepabilitas·ad temp9 enim non poteſt cō trahi matrimonium·vt·xxxij·q·ij·ſolet·ſicut nec adoptare filium poſſum ad temp9·ff·de adopcē·queſitum·alias·ſi tibi·Jo·gan dolffus dixit duo eſſet tantum bona matrimonij·ſcʒ fidem ⁊ ꝓlem·ſʒ ipſum ſacramentum non eſt bonū matrimonij niſi in tranſitiue intelligatur·id eſt bonū qđ eſt matrimonium·quia ſacramtū matrimonij vt dicit nil aliud eſt ꝙ ipſum matrimonium·ſed dic qđ ſacramentum matrimonij dicit̃ hͦ inſepabilis ꝯiunctō animoꝝ vel etiā mutua fuitus quoꝝ vtrumqʒ eſt bonum matrimonij·ſine hijs autē bonis matrimonium non poteſt cō trahi·poſtea vero ſine hijs eē poteſt·

b ¶ Diuortium·imo inſepabilis ꝯiunctio animorum diuortiū·ꝫ·e·ſ·ec ce·ij·ꝯt·ibi dicit̃ ꝙ inter mariam ⁊ ioſeph fuit diuorciū·ſcʒ corporalis ſepatio·ſed ibi improprie fuit diuōcium ſcʒ corporal' ſepacio cauſa honeſtatis tm̄ fc̄a·ꝓprie aūt diuorcium eſt ſepacō corporal' que cā delicti fit·ff·de diuertē·l·iij·

c ¶ Nō poterat·hic elicit̃ ꝙ coit9 cum vxore non pt̄ eſſe ſine pc̄c̄o·ar·xxxiij·q·iiij·vir cum ꝓpa·ar·ꝯtra·xiij·di·nerui·de hͦ dicem9·xxxiij·q·iiij·vir cum ꝓpria·

d ¶ Jtē lugē·i·ꝫ·tps luct9·non autem ꝯtrahē·⁊ debet inſignia luct9 deferre·⁊ ē multiplex cauſa q̄re ꝓhibet̃ ꝯtrahere infra temp9 luctus ne fiat pturbacō ſanguinis ꝓpt̄ incertitudinē qꝛ neſciret̃ cui partus illo tēpore editus aſcribet̃·ar·ff·de hijs q̄ no·infa·literorum·C·de repud·ꝯſenſu·altera eſt maritalis reuerētia·ar·C·đ ſecū·nup·l·ij·tercia eſt ne q̄ cauſa maligne ſuſpicōis ſcđo viro preſtet̃·in auten·de teſti·⁊ ea que parit·ſ·vi·coll'·iiij·temp9 autem luct9 ē·xij·menſiū·C·de ſecū·nup·l·ij·hodie diminut9 ē femis luct9 iſte·non eñ ꝯpellunt̃ triſtem habitum deferre·C·de hijs qui no·infamia·decreto·Johannes·

matris ei9 vterqʒ mente nō carne·

¶ Jtē in eodem· Triplex bonū coniugij fuit in parentibus criſti·

Omne itaqʒ nuptiaꝝ bonū impletū eſt in ill' pentib9 criſti ꝑ les fides ſacramtum·Prolem cognoſcim9 ipm deum·fidē·qꝛ nullū adulteriū ſacramtum qꝛ nullū diuorciū·ſol9 ibi nuptial' ꝯcubitus nō fuit qꝛ in carne peccati fieri nō poterat ſine pudenda ꝯſcientia carnis q̄ accidit ex pc̄c̄o·ſine qua concipi voluit q̄ futurus erat ſine peccato ¶ Jtem in leuitico p̄cepit dn̄s moiſi·Si q̄s ſponſam alteri9 oppreſſerit in agro morte moriat̃ qꝛ vxorem alteri9 violauit·Jtē in legib9 p̄ncipū ſponſa iubet̃ lugē mortem ſponſi tanq̄ꝫ viri ſui· ¶ Jtē in canonib9 inuenit̃ Frat̃ ſponſam fratris p9 eius mortem ducere non poteſt

Si q̄s deſponſauerit ſibi aliq̄ꝫ ⁊ p̄ueniēte articlo mortis eā ꝯgnoſcē non potuerit frater ei9 nō pt̄ eā ducē vxorē ¶ Jtē greg̃ mauricio impatori ob quendā comitē qui nepotis ſui mortui deſponſatam duxit vxorem·

Qui deſponſataꝫ puellā ꝓximi ſui in ꝯiugiū accepit anathema ſit ipe ⁊ om̄es ꝯſentientes ei·qꝛ ſm legē dei mori đcernit̃·Nā đme legis ē mos ſp̄ōſas appellare ꝯiuges·vt in euāgelio đꝛ Accipe mariā ꝯiugē tuā et illđ in deuteronomio·Si q̄s cuiuſlibʒ hōis đſponſatā puellam in agro vl' in quolibet loco oppreſſerit vel adduxerit in domum ſuam mōte moriat̃ qꝛ vxorē ꝓximi ſui violauit nō que iā ꝑ ꝯcubitū vxor erat ſed que a pentib9 vxor fieri debebat·⁊ infra·Sicut nulli criſtiano licet de ſua ꝯſanguinitate vel quā ꝯgnat9 habuerit in mr̄imoniū aſſumere ita ⁊ đ ꝯſanguitate vxoris ſue ¶ Jtē ieronimus Vxore mōtua licʒ viro aliā accipere ſʒ non repudiatam vel deſponſatam·

Additur aliud q̄rtū legitimum ꝯiugiū dum mortua fuerit vxor cuiuſlibʒ licʒ illi accipe aliā ſʒ nō repudiatā vl' deſp̄ōſatā viro ſʒ liberā·Similit̃ ⁊ mulier debʒ·vnde ⁊ paul9 ait Mulier que ſb̄ viro ē ligata eſt ſb̄ lege viri ꝙ diu viuit vir ei9·Jgit̃ viuēte viro vocabit̃ adultera ſi iuncta fuerit alteri viro·Si autem mortuus fuerit vir ei9 liberata eſt a lege viri ita vt nō ſit adultera ſi ꝯiuncta fuerit alteri viro· ¶ Jtem greg̃·

Poſt mortem alicui9 nullus de ei9 ꝯſang̃nitate ſponſam eius accipiat

Si q̄s vxorem đſponſauerit vl' eam ſbarrauerit quanq̄ꝫ poſtmodum preueniente die mortis eius in vxorē ducē nequiuerit·tam̄ nulli de ꝯſanguinitate ei9 licet accipere eam in ꝯiugem·qđ ſi inuentum fuerit factū ſeparetur om̄ino·

¶ Jtem iuli9 papa· ¶ De eodem

Si q̄s đſponſauerit vxorē vel ſbarrauerit ⁊ ſi p̄ueniente die mortis ſue irruentib9 q̄buſdā alijs cauſis minime eam ꝯgnouerit·neqʒ ſuperſtes eius frater nec vllus đ ꝯſanguinitate eius eandem ſibi tollat in vxorem vllo vnq̄ꝫ in tempore Hijs om̄ib9 auc̄tib9 probantur iſti ꝯiuges eſſe· ¶ Sʒ aug̃·contra teſtatur dicens Non eſt inter eos mr̄imoniū quos non copulat

Non eſt dubiū ꝯmixtio ſexus illā mulierem non pertinē ad matrimoniū cum qua docetur non fuiſſe ꝯmixtio ſex9 ¶ Jtem leo papa·

Jlla mlr̄ ptʒ ad mr̄imoniū cū q̄ nō celebrat̃ ꝯiugale miniſteriuʒ

Cum ſocietas nuptiarum ita a p̄ncipio ſit inſtituta vt preter cō mixtionē ſexuū nō habeāt in ſe nuptie xp̄i ⁊ eccleſie ſacramtum·nō dubiū eſt illam mulierē non pertinere ad matrimonium cum q̄ docet̃ non fuiſſe nuptiale miſteriū· ¶ Benedictus hu9 huoꝝ dei·N·ſalutē ex diuine conſtitutionis apoſtolicā cathedrā totius poſuit orbis terraꝝ magiſtratū·vt quicq̄đ vbiqʒ locoꝝ dubitatur ab ea ratio eiuſdem requiratur·Affat9 ē autem

Si q̄s·hͦ·c·intelligunt̃ de ſponſa de preſenti alit̃ non facerent ad ꝓpoſitū qꝛ ſponſa de futuro nō ē vxor·ꝙ tamen ſeq̄t̃ ꝙ nō poſſit duci a fr̄e optinet etiā in ſponſa de futuro·et dum tñ poſt·vij·annos fc̄a ſit deſponſatio·alias ſecus·ex̄ de deſpon·impub·l'ras·et·c·acceſſit·⁊ hͦ cāū eſt impedimētū publice honeſtatis iuſticia non affinitas qꝛ illa nō ē niſi interueniat carnalis copula·ꝫ·e·q·c·lex đme·ex̄ de deſpō·impub·l'ras·

Qui đſpōſatā moriat̃·xxxiiij·q·ij non ſatis·

s ¶ Jam vxor erat·i·carnalit̃ ꝯgnita·et ſunt verba gregorij·

Addit̃·legitimum·hͦ capitulū cōtinuat̃ illi·xxxvi·q·ij·tria·

t ¶ Viro·nō ꝯſāguineo p̄oris·

Si q̄s đſpōſauerit vid' ſ ꝙ alteꝝ iſtoꝝ ꝑ ſe ſufficeret ad hͦ ꝙ ſit matrimoniū et ita ꝑ arras ꝓbāt ſpōſalia·ſʒ dicēdū ē vl' id ē vl' ſbarrauerit p̄cedēte deſpōſacōe·vl' dic qđ alteꝝ ſufficit·qꝛ ſi ſubarrat licʒ nō ꝯſētiat ſemp p̄ſumit̃ ꝓ ſpōſalib9 ⁊ matrimonio donec ꝓbetur ꝯtrariū·xxvij·di·qđ interrogaſti·et·xxx·q·v·nr̄ates·⁊·c·femine·nec refert an v̄bo an fc̄o declaret q̄s voluntatem ſuam·xliij di·c·i·fit autē hͦ ſbarratio ꝑ inmiſſionē anuli quod eſt a moris ſignū·de hͦ đꝛ·xxx·q·v·noſtrates·et·c·femine·

l ¶ Subarrauerit·ex̄ đ p̄ſumpē·illud contra·

m ¶ Ducere·i·carnaliter ꝯgnoſcē·

Si q̄s·alijs·puta frigiditate malefitio·et ita idem iuris eſt ſiue đſponſatō interueniat de ſolo facto ſiue de iure et ita ſi q̄s deſpōſauit ꝯſanguineā ſuā vl' aliquā aliam cum qua ipſe ꝯtrahere non poſſit et ſepatur ab ipa null9 de ꝯſanguinitate ſua eā ducere poteſt·⁊ ita monachus poterit impedire ꝯſanguineos ſuos vel alter licet frigid9 natus ſit qđ ꝯcēdit·h·et hͦ ſatis poteſt ꝯcedi

nos ſuis litteris eiuſdē cathedre ſeſ
ſorem ac ꝑcontat9 eſt q̇dam v̄ras
nomine iohēs ꝑ ɔnubio filie ſue ſu
ꝑſtitis· cui9 ſoror defuncta cuidam
iuueni ſtephano nomine ſimplicibꝫ
fuerat verbis deſponſata· et anteq̄
ad nuptias ꝑueniret morte ꝑuenta
vtꝝ ſcꝫ cum eodeꝫ iuuene poſſit ma
trimonium celebrari ſuperſtitis· fi=
lie· nec ne· Nancꝫ teſtat9 eſt hui9
rei rōnem apud vos haberi ambigu
am quaꝫ deo docente reddem9 hiis
ꝯbis certiſſimam· Protoplaſt9 il
le radix ⁊ origo nr̄a detractam ſibi
coſtam videns in muliere formataꝫ
ꝓphetico ſpiritu inter alia ꝓtulit·
ꝓpter hō relinquet homo p̄rem ⁊ ma
trem ⁊ adherebit vxori ſue· et erūt
duo in cāne vna· Quibꝫ ꝯbis inno
tuit non alit̄ viꝝ ⁊ mulierem poſſe
fieri vnā carnē n̄ carnali copula ſi=
bi cohereant · Qui ḡ nequaq̄ mix=
tus eſt extranee mulieri fedē nup=
tiali· q̄ pacto ꝑ nuda ſponſionis ver
ba pn̄t vna caro fieri nullaten9 va
lem9 intueri Propinq̄tas em̄ ſang
uinis nō ꝯbis efficit̄· ſꝫ necꝫ oſcu=
lū parit ꝓpinq̄tatem q2 nullam fac̄
ſang̃nis ɔmixtionem· Cū̄ vero ita
prorſus ſeſe habꝫ res iohis iſti9 vt
velit ſe filiam vel nuptijs copulare ·
cui p̄mam iam decreuerat deſponſa
re cenſura apl̄ici magiſtratus man
dam9 hō abſcꝫ vni9 criminis vicio
poſſe fieri ſi vtriuſcꝫ ꝑtis ſederit vo
lūtati· Nā cur ꝓhibeat̄ qđ ꝓhiben/
dum nunq̄ ſancta ſcriptura decla=
rat· Sꝫ necꝫ mundane leges ɔnu=
meratis ꝑſonis q̄bꝫ inter ſe nupti=
as ɔtrahunt de re huiuſmodi aliq̄d
dicunt· ne ḡ abnegetis qđ negan=
dū nulla ratione docetis ¶ Item a
poſtol9 p̄cepit vt vxor reddat debi
tum viro ⁊ vir vxori n̄ forte ex con
ſenſu ad tp̄s vt expeditius vacent
oracōni · Vnde dat̄ intelligi q̄ ſine
ɔſenſu alteri9 alteri non licꝫ vaca=
re oracōni ¶ Itē ꝓpoſitū melioris
vite vir ſumē nō pt̄ ſine ɔſenſu vxo
ris ⁊ econūſo· ¶ Vnde greḡ· ſcri=
bit theotiſte patricie·

Cauſa religionis ɔiugia ſolui non debent·

Sunt q̄ dicunt religionis cau
ſa ɔiugia debere diſſolui· Ve=
rum ſciendum eſt· ⁊ ſi hō lex huma=
na cōceſſit lex tū̄ diuina ꝓhibuit· ꝑ
ſe em̄ veritas dicit· Quos de9 con=
iunxit homo non ſeparet· q̄ etiam a
it· Non licet dimittē vxorem exce=
pta cauſa fornicatiōis· Quis ḡ hu
ic legiſlatori ɔtradicat· ſcim9 quia
ſcriptum eſt· erīt duo in carne vna·
Si vir igit̄ ⁊ vxor vna caro ſunt ⁊
vnū corp9 ⁊ religiōis cā vir dimit
tat vxorē vł mulier viꝝ in hō mūdo
remanētē· vł fortaſſe ad illicita vo
ta migrantem · q̄ eſt iſta ɔūſio in q̄
vna ⁊ eadeꝫ caro ex ꝑte tranſit ad
ɔtinentiā ⁊ ex ꝑte remanet in ꝓllu
tione Si vero vtriſcꝫ ɔueniat ɔti=
nentem vitam ducē· hō q̄s audet ac
cuſare · cum certum ſit q2 omnipo=
tens deus q̄ minora ɔceſſit maiora
nō ꝓhibuit· Duobꝫ enim modis ſci
viri etiā a licitis abſtinē ſolent ali
qn̄ vt merita ſibi apud deū omnipo
tentē augeāt· aliqn̄ vt acte an̄ vite
culpas detergant Pro inde cum bo
ni ɔiuges q̄ meritū augē deſiderāt
q̄ anteacte vite culpas delē ſe aſtri
gant ⁊ meliorem vitam appetant
licꝫ · Sic em̄ multos ſanctoꝝ noui=
mus vel legim9 cum ſuis ɔiugibꝫ p̄
us ɔtinentē vitā duxiſſe ⁊ poſtmo=
dū ad ſcē ecc̄ie regimina migraſſe·
Si vero ɔtinentiā quā vir appetit
mulier non ſequit̄· q̄ quam vxor ap
petit vir recuſat· ɔiugiuꝫ diuidi nō
poteſt· q2 ſcriptum eſt· Mulier po=
teſtatem ſui coporis non habet ſed
vir ſimilit̄ ⁊ vir poteſtatē ſui corpo
ris nō hꝫ ſed mulier· ¶ Itē leoni

q̄ ſiue monach9 ſiue frigid9 ſiue deuot9 ſiue ſect9 q̄ ſponſalia illius
impediunt matrimonium· ar· ex̄ de ſpon· ad audientiam· nam ꝓpē de=
ſponſationem que nulla eſt notat̄ q̄s infamia· ff· de hijs q̄· no· infa· q̄d
ḡ· §· cum ḡ· ex̄ de biga· nuper· vnus tamen caſus excipit̄ q̄ndo infra
ſeptenniū facta eſt deſpenſatio· de deſpon· impube· acceſſit · Item et
in alio caſu non impediunt ſponſalia de facto ſequens matrimonium
vt extra d̄ eo qui
duxit in ma · quā
pol· ſignificauit·
§ que eſt ratio q̄=
re ſponſalia q̄ nul
la ſunt impediunt
matrimonium · et
poteſt dici ſuffi=
cere ita ſcriptum
eſſe· vel ideo quia
quandocꝫ proba=
retur monach9 q̄
non eſſet in rei ve
ritate · vel frigi=
dus qui non eſſet
⁊ ita eſſet ibi peri
culum· nec eſt ɔ̄
extra de ſpon· iu=
uenis· nam ibi p9
ſeptennium temp
tauit· ⁊c̄·

Non eſt dubi
um · matri=
monium q̄đ habꝫ
in ſe ſacramētum
ɔiunctionis criſti
et ecc̄ie et anime
fidelis ad deum ꝑ
caritatem ℥· e· c·
ſequenti· ex̄ de bi
ga· debitum· qui
dam intelligūt hō
capl̄m de arta et
exponūt non fuiſ
ſe· id ē eſſe nō po=
tuiſſe per artatio
nem·

Cū ſocietas·
ſi mr̄imoniū ſe ha
beret ad inſtar ſo=
cietatis· ar ex̄ de
ſpon· p̄terea ℥· pt̄
ḡ mr̄imonium cō
trahi int̄ abſentes
ſicut ſocietas· ff·
ꝓ ſo· l· iiij· ar· xx
x· q· v· nec illud· ⁊
admitar ſocieta=
tis renuntiatione
diſſoluitur · ⁊ eſt
ar· q̄ mr̄imonium
nō fuit inſtitutū
ꝑ illa v̄ba· hō nūc
⁊c̄· ſꝫ ꝑ illa que ſo
cietatē deſignāt ·
ꝓpter hoc relinq̄t
homo patrem et
matrem ⁊c̄· ita po
teſt intelligi illđ
· e· extra de dote
poſt diuor · ſigni=
ficauit · vbi dicit̄
q̄ ea que lucranē
vir ⁊ vxor ɔmuni
ter obueniūt eis·
et eſt ſi· ff· re· am
no· l· i· vbi dici=
tur q̄ vxor domi
na eſt ⁊ ſocia reꝝ ipſi9 viri· ſed domina dicit̄ q2 non poteſt agi furti
licet furtum ɔmittat· =ſacramēta vnū dei ⁊ aie ⁊ aliud xp̄i ⁊ ecc̄ie

e ¶ Sacramētū· duo ſūt= dei et anime in ſponſis · criſti ⁊ eccleſie int̄
viꝝ et vxorem· vt ℥· e · in omni· ⁊ exta de biga· debitum·

d ¶ Nuptiale· id eſt carnis commertium·

e ¶ Benedict9· ⁊c̄ · palea que hō ſolet eſſe ɔtraria hijs que dixim9·

ſ· e· q· ſi quis deſponſauerit· ſed loquitur cum pater ꝓmiſerat filiaꝫ
iſti ſed ille non deſponſauerat eam ⁊ q̄ dicitur deſponſata id eſt pre
miſſa ſimplicibꝫ verbꝭ patris illa non ɔſenciente· hoc colligitur ex eo
qđ dicit̄ circa finem decreuerat deſponſare vel infra ſeptennium de=

f ¶ Itē ꝓpoſitū· ab hō loco vſcꝫ ad· §· ecce allegatur q̄ ſpōſauerāt
neuē ɔiugū ſine ɔſenſu alteri9 pt̄ trāſire ad religionem· exinde vſcꝫ
ad· §· cū ḡ· ꝓbat
q̄ vtercꝫ ſpōſoꝝ
pt̄· ⁊ ex his ɔclu
dit̄ ibi q̄ int̄ ſpon
ſum ⁊ ſponſam nō
eſt ɔiugium·

Sunt qui· hu
mana · in au
ten· de nupē· §· di
ſtrahuntur·

h ¶ Diuina· s di·
· x· c· i·

i ¶ Diuina· q̄ tūc
demum locum hꝫ
cum carnali ɔmer
tio· vna caro ſūt·
ex̄ d̄· conuer· ɔiu·
ex publico·

k ¶ Latori· id ē
xp̄o cui null9 reſi
ſtere poteſt· xi· q·
· iij· ſcđm · xix· q·
· ij· due·

l ¶ Vna· fictōne
iuris vir et vxor
vna caro ſūt· vel
erūt duo in carne
vna· id eſt in vno
carnali ope vł ad
vnā carnalem pro
lem ꝓcreandam·
ſꝫ et fornicarij di=
cunt̄ vna caro ℥· x
xx i· q· iiij· in eo·

m ¶ In pollutio=
ne· ar· q̄ vno intrā
te mōaſteriū poſ=
ſit alt̄ ɔiugum in
ſeclō remanē tū=
modo i caſtitate ·
non em̄ vidr̄ eſſe
cā ꝓhibitionis ſi
pollutio· cauſa ḡ
ceſſante ceſſabit
prohibitio quod ē
verum ſi ē ſenex ·
vt extra de· con=
uer· coniug· cum
ſis preditus·

n ¶ Minora· hoc
non tenet in hono
ribꝫ · vt· s· xcv ·
· di· illud· s· xxiij ·
· q· i· miramur

o ¶ Maiora· nō in honoribꝫ· vt· di· l· q̄ ſb gradu· ⁊ ſi· xvi· q· ij· viſis·

p ¶ Anteacte· et nonne hō caſu augent ſibi merita· ſic faciunt enim
vtrumcꝫ· ſꝫ in p̄mo cāu nō delēt culpas· Itē nonne ɔiuges ɔmiſcēdo
augēt ſibi merita· ſic ſꝫ nō tm̄ nec ita expedite· licꝫ q̄dā dicant q̄ cū
ɔmiſcent̄ etiā cā reddendi debiti vł ꝓlis habēde non merent̄ pmium
um· ſed min9 ſupplicium· ſed hoc improbat̄ ℥· xxxij· q· v· ſi dicat·

a Ultoꝝ. ꝯſuetudinē. ꝯtra. xxxi. di. an̄ triennium. in p̄n. ſʒ ibi loq̄t poſt ꝓhibitionē et dicit. b. ꝙ pelagi⁹ vnā fecit tm̄ ꝯſtitutionē ſb̄ diſtinctione et illā retractauit greg̅. vt ibi notaui. b. dic̄ ꝙ duas fec̄ vnā pure q̄ ibi reprobaṫ. aliaʒ quā h̄ tangit non reprobando.

b Licite. ante ſubdiaconatum ductis. quia nec in tempore aplōꝝ in ſubdiaconatu licuit ꝯtrahē. lxxxiiij. di. cum in preterito.

pʒ nam ſm̄ h̄ etiam ſi expreſſe vouiſſet n̄ deuoueret ſe religioni nō ſolemnizaret vt ibi dixi. nec ſeparabiṫ a viro ſecūdo. ꝛ quocunqʒ mō det licentiā ſiue intrāti religionē ſiue ordinē ſuſcipiēti non ſepabitur ſʒ mr̄imoniū. dic ġ ſm̄ h̄ p̄ſtim. i. maxīe nā p̄ſumpcōeʒ induceret ꝯſ cā nō tn̄ q̄ ſufficēt ad ſepacōeʒ. veꝝ autē dando licentiā intelligaṫ ſolemniter voué. no. xxxij. di. ſeriati. et. xxviij. di. ſi ſe cuiq̄.

c Probibitū. ꝛ male q: nec poterāt p̄cipe ꝙ abſtinerēt ab vxoribꝫ q̄s erāt legitime adepti. nec etiam ꝙ abſtinēt ab offitio. q: ſine culpa nō poterant p̄uari officiō. ꝛ ideo fuit retractatū a greg̅. xxxi. di. c. i. dic̄ tn̄. b. ꝙ bn̄ q̄a abſtinere ab vxoribꝫ eis fuit interdictum ſi poſſent habé ꝯſenſum vxorum. Item dicit ꝙ interdictum fuit eis ex cā miniſterium ſʒ ſine culpa. ſic̄ et bn̄ficiuʒ interdiciṫ ꝯiugatis. ex̄ de cle. ꝯiu. diuſis. ſic̄ ſine culpa nō ſine cauſa.

d Aut certe. ar. qd̄ id qd̄ p ſe ꝛ ſimpl̄r impari non pt̄ ſʒ pſuaderi vt ꝯtinētia. xxxij. q. i. integritas. ſub alternacōe ꝛ diſiunctione impari pt̄. vt. xxxij. di. lectores. ar. ꝯtra. ff de ꝯdi. inſtitut. q̄ ſub ꝯditione. §. i ſi quis.

e Suſpēdit. tē pore ꝓhibicōis ꝛ ita nō fuit aſtrictus voto ꝯtinētie vl̄ exp̄ſſim vl̄ interpretatiue. vn̄ ar. ē eū ꝛ vxorem ei⁹ ꝯtinentiam nō vouiſſe.

f Notarij. ar. ꝯṫ. xx. q. iij. eos.

g Suſpēderit. ſec⁹ ġ ſi ſe nō ſuſpenderit. vn̄ mul̄r non preſumiṫ vouiſſe quod ꝯcedo eo ip̄o qd̄ licentiā viro dat ꝓmouē di. ſʒ q̄re ſepatur a viro ſecundo licet vouiſſet. R̄n. q: vxor clerici debet ſe ꝯūtere alicui religioni. vt. s. xxviij. di. quia ſunt. et ſic preſumebaṫ et dicebaṫ de iſta. ar. ꝯtra. xx. q. iiij. eos.

epō cathanenſi. abſqʒ viri ꝯſenſu mōſterio ꝯputata mlier ad ei⁹ conſortiū nō vereṫ redire

Multoꝝ relacōe ꝯpim⁹ hāc apud vos olim ꝯſuetudinem fuiſſe vt ſubdiacones ſuis licite miſcerenṫ ꝯiugibꝫ qd̄ ne denuo quiſq̄ preſumeret a ſe uo dei ſedis noſtre diacone exauctoritate nr̄i ē p̄deceſſoris iſto mō ꝓhibitum vt eodem tempore hij q̄ iam vxoribus fuerant copulati vnum e duobꝫ eligerent. id eſt ā certe nulla ratione miniſtrare p̄ſumerent ā a ſuis vxoribꝫ abſtinerēt. ꝛ q̄tum dr̄ ſpecioſus tunc ſb̄diacon⁹ ꝓ hac re ab amminiſtrationis ſe ſuſpēdit officio. ꝛ vſqʒ in obit⁹ ſui tempora notarij q̄dem geſſit officiū. ꝛ a miniſterio qd̄ ſb̄diaconū oportuerat exhibē ceſſauit poſt cui⁹ obitum q̄a relicta ei⁹ honorata marito eſt ſociata. a tua fraternitate in monaſterio ꝯgnouimus eſſe deputatam. Ideoqʒ ſi vt ferṫ ei⁹ ſe maritus ab amminiſtracōe ſuſpenderit antedc̄e mulieri non debet officē ꝙ ad ſc̄da ꝯiugij vota migrauerit. preſertim ſi non tali mente ſubdiacono iuncta eſt vt a carnis voluptatibꝫ abſtineret. Si ergo ſe ita veritatem quemadmoduʒ edocti ſum⁹ habere ꝯgnoſcis. predictā te mulierem de monaſterio per om̄ia ꝯuenit relaxare. vt ad ſuum maritum ſine aliq̄ poſſit fōmidine remeare. Item adriano panormitano notario Ad vxorē redire cogatur qui ſine eius ꝯſenſu religioſam veſtem ſuſcepit.

Agathoſa latrix p̄ſcium queſta eſt viꝝ ſuū ꝯtra voluntatem ſuam in monaſterio vrbice abbatis eſſe ꝯūſum. Quapꝓpter experientie tue precipimus vt diligēti inq̄ſicōe diſcutiat ne forte ei⁹ voluntate ꝯūſus ſit vl̄ ip̄a ſe mutare ꝓmiſerit. ꝛ ſi h̄ reꝑerit ꝛ illum in monaſterio permanē ꝓuideat ꝛ hanc ſic̄ ꝓmiſit mutare compellat. Si vero nichil hoꝝ eſt nec quondam fornicationis crimen ꝓpter qd̄ licet etiam vxorē dimittere. predictam mulierem cō miſiſſe ꝯgnoueris ne illius conuerſio vxori relicte in ſeclo fieri poſſit ꝑdicōis occaſio. volum⁹ vt maritū ſuū illi etiā ſi iam tonſorat⁹ ſit reddere debeas om̄i ꝓrſus occaſione ceſſante. Quia etiam ſi mundana lex p̄cepit ꝯūſacōis gratia vtrolibʒ inuito ſolui poſſe ꝯiugiū. diuina tamē lex fieri non permiſit. nam niſi fornicationis cauſa viꝝ vxorem dimittere nulla ratio ꝯcedit. Quia poſtq̄ copulatione ꝯiugij viri atqʒ mulieris vnum corp⁹ efficiṫ non pt̄ ex parte conuerti ꝛ ex parte manere in ſeculo. Itēʒ ex octaua ſinodo Sine vxoris. conſenſu religionis ꝓpoſitum viro ſumere non licet.

Si quis ꝯiugat⁹ vult conuerti ad monaſteriū non eſt recipiendus niſi prius a ꝯiuge caſtimoniam ꝓfitente fuerit abſolut⁹. Nā ſi illo viuente illa per incontinentiā alteri nupſerit proculdubio adultera erit. nec recipitur apud deum eiuſdem viri conūſio cuius ſequitur ꝯiugalis federis ꝓſtitutio. Tales igitur coniuges tunc ſine culpa ſecunṫ xp̄m. derelicto ſeculo ſi habet ex pari voluntate caſtitatis conſenſum. Itē ex decreto eugenij p̄pe. Sine ꝯſciētia epi viro ꝛ vxori cauſa religionis diuertere non licet.

Si vir ꝛ vxor diuertere ꝓ ſola religioſa inter ſe conſenſerint vita nullatenus ſine cōſcientia

Agathoſa. cōūſum. lʒ recipi nō ꝺbuerit niſi vir ꝛ vxor ꝯūterēṫur. s. e. ſunt qui dicunt.

l Volūtatē. h̄ habes ꝙ ꝯſenſus vxoris ſuffic̄ lʒ ipſa exp̄ſſe nō vouerat nec intret religionē ad h̄ vt marit⁹ poſſit intrare religioneʒ. xxxij. q. v. q̄ vxorem. et expreſſum videṫ. ex̄ de conū. ꝯiug̅. veniens. ꝛ. c. ꝯſtitut⁹. nam dando licentiam voué intelligitur. xxxij. di. ſeriatim. xxviij. di. diaconi. ꝛ. c ſi qua vidua. ſʒ expreſſe contra dic̄ ex̄ de ꝯuer. ꝯiug̅. c. i. Quidam dicūt licentiā vxoris nō ſufficē niſi ip̄a intret religionē. ꝛ. c. illd̄. xxxiij. q. v. q̄ vxoreʒ. intelligūt loq̄ de ꝯſilio. ꝛ qd̄ h̄ dic̄. ſi vero nichil hoꝝ dicūt ꝙ h̄ dictio hoꝝ h̄ demonſtret h̄ duo membra ſcʒ crimē fornicacōis ꝛ h̄ ꝙ ipſa ſe mutare ꝓmiſit. et exponūt h̄ vl̄ ꝓ ꝛ. alij dicūt ꝙ ſola licētia ſuffic̄ ꝛ dāto licentiā intelligiṫ voué et cogiṫ intrare religionem niſi ſit vetula. vt ex̄. e. cū ſis p̄dit⁹. ꝛ intelligūt q̄dā decretalē. p̄mā de ꝯuer. ꝯiu. de licentia extorta. ꝓbabiliter pt̄ dici ꝙ ſi mul̄r ignara iuris dederit licentiā nō intelligitur vouiſſe et tūc pt̄ maritū repetē ſecus ſi iuris ſci.

m Promiſit uit ſerit ꝯpellēda eīn ē ſi ſe ꝓmiſit futurā monachā. ar.

h Nō dʒ. s. di. xxxij. ſeriati. ꝯtra in fi. vbi dr̄ ꝙ nō pt̄ alij nubé poſt mortē p̄mi ſʒ ibi recepta eāt iā ꝯtinētia in ſb̄diaconibꝫ h̄ nō. non enī nouit nec exp̄ſſe nec tacite cū ei⁹ marit⁹ non fuit ꝓmot⁹ ad ordinē diaconalem. ꝛ in ſubdiaconali ordine bn̄ licebat tempore huius gregorij adherē vxori vel ꝯtrahē niſi poſtq̄ edidit illam ꝯſtōnem. xxxi. di. ante trienniū. ꝯiūcta ē ſb̄diacono nō ꝙ ip̄a tūc fecerit votum ꝙ poſt mortē ei⁹ ꝯtinēt perpetuo tūc nō fuit matrimoniū cū ſc̄do. ꝛ tūc dic p̄ſtim id ē tm̄. h̄ ſm̄. b. cuius opinionem notaui. xxxij. di. ſeriati. ſʒ ſm̄ opioꝫ nr̄aʒ quā no. s. e. q. i. c. i. falſū eē

i Preſtim. i. ſi ſic

xij. q. ij. quicunqʒ ſuffragio. niſi maius periculum timeaṫ. ex̄ q̄ cle. vl̄ vo. veniens. vel dic ꝓmiſerit ſe deuouendo religioni.

n Hoꝝ. ſcilicet ꝙ nec illa ſe mutare ꝓmiſit nec ꝯſenſit.

o Nec quondā ꝛc̄. h̄ petitorio agebaṫ et ideo excipiṫ de fornicacōne alias p̄mo reſtitueret. ex̄ de reſti. ſpol̄. ex ꝯqueſtione.

p Fornicationis publice ꝯmiſſe. vt ex̄ de diuor. ſiḡficaſti. alias ſi ſine iudicio eccleſie dimiſſa eēt reſtitueret niſi ipſa ſe expoliaſſʒ vagādo cū adultero. vel veri⁹ dicaʒ ꝙ h̄ referebaṫ queſtio ꝙ ipa non erat ſpoliata quando dicebaṫ ꝙ ei⁹ voluntate intraſſet religionem.

q Conūſio. ante iudiciū ecc̄ie neuter poteſt intrare monaſterium

altero inuito nisi cū publicē fornicata est. tūc vir ea inuita potest in trare monasteriū ꝫ nō illa. ꝫ fcā sepacōe iudicō eccīe ꝭm. h. neuter tenet alteri ⁊ vterqʒ cessit iuri suo. ar. vij. q. i. ꝙ piculosum. ⁊ iō vt dic. h. ꝙ vterqʒ intrare pt reliq̄ inuito. illud aūt apli aut maneat in nupta aut reconcilietꝰ ꝙ de dimittente loquitꝰ intelligitꝰ ante senten tiam eccīe. Jo. Sed aūt. ɔtradicit. h. vt. C. ꝺ adul. auten. ꝫ hodie. b

a ¶ Tonsoratꝰ. ꝭm. h. post mortem vxoris tenetꝰ redire ad monaste rium nec decē. illa ex̄ de ɔuer. ɔiu. q̄ dam. obstat. licʒ ingressꝰ nō tene at q̄tum ad se tm̄ monachus est sicē extinctores spūs. s. licet eū extinguē nō possint q̄ ad se tm̄ extinctores iu dicantur. i. q. i. iu dices. videtur tm̄ illa glosa ꝫ nūq̄d ɔtraria huic. Jo. male dixit. h. cū itez approbata sit in noua conpi lationē illa decē. q̄ dam. h.

b ¶ Debeas. sed nunq̄d iste q̄ red ditur vxori pote rit ab ea exigere debitum. vl' ei ex igenti reddē. dic ꝙ exigenti tenetꝰ reddē. qd enī suū erat scʒ exigē vo uere poterat sed nō alienum scʒ nō reddē. vt. xxxiij. q. v. vna. sed ab ea exigē non pote rit. ar. ex̄ ꝺ ɔuer. ɔiu. quidaʒ intra uit. quia quantuʒ in se fuit voto se astrinxit. sed nun q̄d ea mortua po terit abbas illum repetere vel iste poterit aliam du cere. ⁊ dicendū ꝙ abbas istum repe tere nō poterit qr votum nullum fu it ⁊ nō fuit mōa chus nō tm̄ aliam ducē poterit. qa q̄tum in se fuit se voto ligauit. si tm̄ duxerit de fcō erit matrimoniū int eos. vt ex̄. e. placʒ. h. tm̄ ɔtrarium dixit. et dixit qd nō esset decē. q̄ est ex̄. e. q̄daʒ. si tm̄ aliq̄s de licentia vxoris sue int uit religionē. satis pt dici ꝙ mortua vxore q̄ eū repetijt cogitꝰ reuer ti ad monasteriū et si ɔtraheret nō tenēt. vt. ex̄. e. t. ex pte. ij. Jo.

c ¶ Dimittē. ar. ꝙ alt ɔiugū non pt intrare religionē altero ɔsenti ente postq̄ sunt vna caro effecti. et sic habemꝰ duos casus ꝫ quibus post carnalē copulā vir pt separi ab vxore q̄tum ad reddendum ꝺbi tū et cohitacōez scʒ fornicacōez. tm̄ post sepacōez fcām ab eccīa an tea nō. vt. ij. xxx. q. vi. multoꝝ. xxxiij. q. ij. seculares. ⁊ votū ɔuersio nis ⁊ tūc exigitꝰ vt illa ɔsentiat ⁊ similitꝰ ɔuertatꝰ et ꝓfiteatꝰ si est iu uenis. si vecula saltē ꝓfiteatꝰ ɔtinētiā ppetuā. ex̄. ꝺ. ɔuer. ɔiu. cū sis

S I quis. ꝓfitēte. i. transeunte ad religionē si ē iuuenis. ꝑditus alias ille nō est recipiendꝰ. ex̄ de ɔuer. ɔiu. cū sis preditꝰ.

e ¶ Viri. ex̄ de ɔuer. coniug. sane. et. c. coniugatus.

S I vir. ɔsciencia. ꝫ gnālitꝰ obtinet vt semp auctē eccīe fiat sepa racō. vt. xxxv. q. vi. multoꝝ. s. xix. q. ij. due. ɔtꝰ ibi secꝰ in cle rico si tm̄ sine auctē epī istud fiat. tenet vt gnāliter interp̄tatꝰ ɔsue tudo vel in eo casu exaudi cū voluerint ɔstruere monasterium in quo se ɔuertant sine consensu epī. ar. de. ɔ. di. i. nemo.

g ¶ Non soluitꝰ. ñ postea alter ratū haberet ingressum alterꝰ. ar.

S I tu abstines. licentiam. i. occasionem. xxxiij. q. v. mulier.

b ¶ Imputabitꝰ. a deo ꝙ ꝭm Jo. fauentē. non poterit dimittere eam ꝓpt talez fornicacōez. nam q̄ occasionē damni ⁊c. et. s. di. l. studē at. et. c. sepe. s. i. q. i. placuit. ⁊ est ar. ꝓ eo in autē. vt liceat matri ⁊ auie. ꝭ quia vero plurimas. in fi. coll'. vij. qd non credo. extra de diuor. significasti. licet enim det occasionem ille. tm̄ ipa debʒ fidez ꝑ uare castitatis. ar. s. e. agathosa. ⁊. xxxiij. q. v. ꝙ do. nisi eam tradat alij adulterandā. ex̄ de eo q̄ ɔgno. ɔsang. vxo. discretionem. ff. solu ma. cum mulier. dic g ꝫ tue abstinentie id est abstinenti tibi impu tabitur pccm. qd omittit ei debitū denegando.

Q Uia agatho. coniugij. s. di. xl. sicut. C. ꝺ epis. ⁊. cle. do no bis. C. ꝺ ag. ⁊ cē. cū simus. li. xi.

S Cripsit. dig nitate. ar. ꝙ ꝫ ipō ꝙ q̄s effici tur monachus de sinit esse rex vel impator vl' papa vel epus. ar. vij. q. i. ꝫ nequaq̄. ⁊ ē ar. ꝙ ius regni non transit ad mo nasteriū ꝫ ad suc cessores sāguinis tm̄ vbi p successi onem habetur. sic ꝺ comitatu ⁊ du catu. ar. tm̄ hic su mitꝰ sophistice nā ista non erat regi na nisi q̄a vxor re gis fuit sicut vx or ɔsul' dr ɔsula ris. ff. ꝺ senat. fe mine. eo g ipō ꝙ volebat exui co pula maritali g ⁊ dignitate regia.

h ¶ Posse. ꝫ non ne vir eius publi cus erat adultē cū galdrada. vt. ij. q. i. scelꝰ. q̄re g nō potuit ab eo rece dere. vt. s. e. aga thosā. etiam sine iudicō eccīe. ut ex̄ de diuor. sigfica sti. potes dicē ꝙ adhuc ñ supduxe rit galdradā. vel idō nō potuit ab eo recedē q̄a ꝺ ꝫ ipso erat questio an esset vxō eius

episcopi fiat vt ab eo singulariter prouiso ɔstituantur loco. Nam vx ore volente aut altero eorum etiaʒ pro tali re matrimonium non sol uit. ¶ Item augustinus de adul terinis ɔiugijs. **Sine vxoris volū tate viro continere non licet**

S I tu abstines sine vxoris vo luntate tribuis ei fornicandi licen tiam. ⁊ peccatum illius tue imputa bitur abstinentie. ¶ Item gregoriꝰ vrbico abbati. **Vir nō est accipie dus i mōsterium ñ ⁊ vxor cō uertat.**

Q Uia agatho lator presentium in monasterio dilectio nis tue ɔuerti desiderat. hortamur vt cū omni dulcedine deuocōneq eum suscipias. Quem tamen ita sus cipiendum esse cognosce si et vxor illiꝰ cū eo sibi ɔuerti voluerit. Nam dum vnum vtroꝝq corpus coniu gij copulacōe fit factū incongruū est partem conuerti ⁊ parteʒ in se culo remanere. ¶ Item nicolaus papa **Continentie vota non licet vxori suscipe nisi eandeʒ vitam vir eius eligerit.**

S Cripsit nobis teberga regina se velle regia dignitate seu copula maritali exui ⁊ sola vita priuata esse contentam desiderare. cui rescripsimus hoc nō aliter fieri posse nisi eandem vitam coniunx eius lotarius elegerit. Nā licet sit scriptum. quod deus con iunx homo non separet. deus ta men et non homo separat. quan do diuini amoris intuitu ex consen su vtriusq cōiugis matrimonia dis soluuntur. aliter autem fieri mutu am separationē vestrā prohibimꝰ. ¶ Ecce ꝙ ɔiugati sine consensu al terius continentiam profiteri non possunt. Sponsi vero etiam incon sultis quas sibi desponsauerunt ex emplis ⁊ auctoritate probantur cō tinentiam posse seruare. Vt enim refert beatus ieronimus beatꝰ ma charius precipuus inter cristi here mitas celebrato nuptiarum conui uio cum vespere thalamum esset in gressurus ex vrbe egrediens trans marina petijt ⁊ heremi solitudinem sibi elegit. Item beatus allexius e piphanij clarissimi filiꝰ similiter ex nuptijs diuina gratia vocatꝰ spon sam deseruit ⁊ nudus cristo famu lari cepit. Horum exemplo patet ꝙ sponsi non exquisito consensu su arum sponsarum continentiam va lent profiteri. ¶ Probatur idem auctoritate eusebij pape dicentis. **Desponsata puella nō phibetꝰ mō sterium eligere.**

D Esponsatā puellam non licet parentibꝰ alij viro tradere. licet tamē illi mo nasterium sibi eligere. ¶ Itē gre gorius in registro **Desposata mo nasterium impune eligere potest.**

i ¶ Ecce. ꝓbauit ꝙ alt ɔiugū altero inuito nō pt trāsi re ad religionez. nūc poit assumptionē scʒ ꝙ spōsus ꝫ pt. et ex ea in fertur g nō est ɔiunx. ij. e. ꝭ. cum g. vl' nō. Jo.

k ¶ Solitudinez. dicūt tm̄ q̄dā ꝙ vi ta heremiticā non soluit ma trimonium. qr heremita non ē psona religiosa nisi specialitꝰ se deuoueat alicui religioni siue ordini. nam heremita hʒ ꝓpuʒ. vt. xix. q. iij. ꝭ econtra. vnde si ɔtrahit matri moniū tenet. alij dicūt ꝙ ē religiosa psona et talis religio habʒ vo tū ɔtinētie annexū. Si tm̄ q̄s in ꝓpa domo vellet religiosam vitam du cere talis religio non dissoluit sponsalia. vt extra de conuer. coniu.

D Esponsatā. monasteriū. sed obicitur sponsus ex pte. ij. ꝭ. si intrat religionē ꝫ mōachi nolūt eum recipere añ legitimā ꝓ batōez cū nec debeāt. vt ex̄ ꝺ regu. ad apostolicā. nūq̄d g spōsa tā diu tenetꝰ eū exspectare forte p annū vl' triennīū. ꝭm ꝙ ē notus vel ignotus et ipa tal' est ꝙ ɔtinere non pt. ad ꝫ dico ꝙ si sine licentia vxoris trāsit ad religionē non hēbit tps ꝓbacōis ñ duos menses. si autez ꝺ eiꝰ volūtate transit tenetꝰ ɔtinere vsqʒquo sit elapsum tps ꝓbacōis. et ꝙ dicē decē. ex̄ de conuer. ɔiug. ex publico. ꝙ duo mēses tm̄ denꝰ ad sumendū habitum religionis. intelligas de illo qui sine vxoris voluntate trāsit. similiter distinguo in clerico transeunte ad religionē vt si de licentia epī trāsit ꝙ post tps ꝓbacōis potest pe tere pri ora stipendia. secus si sine licentia. Jo. quid iuris sit de hoc in questionibus notaui. h. lau. tamen dicit ꝙ si alter dat licentiam

alteri non intelligitur dedisse nisi ſm ꝙ de iure debet habere ſcilicet vſqꝫ ad duos meſes. ſꝫ qđ ſi nō vult eligē monaſterium ſꝫ in ꝓpria domo vult habitū ſumē vel ꝯtinentiam vouere. dicimꝰ ꝙ nō poteſt vt habes ex̄ de ꝯuer. ꝯiug. ex pte. in. ſi. nec ſponſus pt̄ ad eccīam ſecularem ꝯuerti vel ordinē accipe. vt extra de cle. ꝯiu. c. ij. ⁊. s. e. ſi vir et dic. h. ꝙ cū ſponſus dat licentiam ſponſe et ecōuſo intrādi monaſterium non ſoluit̄ matrimoniū. ſꝫ ꝯpellendꝰ eſt et ipe intrare monaſterium. baz. dixit qđ nec ſoluit̄ nec ꝯpellit̄ intrare. et ſi cōtraxit habet duos viros mulier. vł vir duas vxores. tu dic ꝙ ſiue ea volente ſiue inuita trāſeat alter non cōpelleretur intrare ī monaſterium. qꝛ cū ei dat licentiam intelligitur dare aucta te et iure illiꝰ canonis. ex publico. ex̄ de conuer. ꝯiu. ⁊ diſſoluit̄ matrimoniuꝫ vt dicitur expreſſe in aut. đ ſanct. epis. ꝗ. ſpōſalibus ꝗꝫ. ibi dꝛ expreſſe ꝙ vinculum illud rumpit̄ licet ad hͦ rn̄deri poſſit p captn̄. s. e. ſcripſit. nam ibi dꝛ mr̄imonium diſſolui poſt carnalē copulam quod eſt impoſſibile niſi ꝗ ad ſuitutē. xxxij. q. vij. tantum valet. dicit tn̄ imparator ꝙ quicqđ đ ligatur ſolubile ē. i aut. đ nup. coll. iiij. ꝗ. nuptias.

Decreta. ponē ꝙ ſponſus dicit ſponſe intra religionem et ego continebo nūquid matrimoniū rumpitur. quidaꝫ dicunt ꝙ ſi continet non rumpit̄. ſi vero cōtrahit rūpitur. vnde ſcđm eos non ſola religio rumpit ſꝫ religio cum copula. Itē qđ ſi iurauit vterqꝫ ꝙ non intraret religioneꝫ queritur vtꝝ intrare poſſit et videtur ꝙ nō. xxij. q. iiij. ꝗ. illicitum ar. ꝯtra. xix. q. ij. due. dic ꝙ non dꝫ intrare ⁊ cum religio ſoluat vinculum mr̄imonij videtur ꝙ ⁊ vinculū iuramēti. vt ex̄ đ ſpō. ꝯmiſſum. et ex̄ de iureiur. ꝑuenit. ij.

Decreta legalia deſponſatam ſi ꝯiūti voluerit nullo omnino cenſuerīt damno mulctari. ¶ Cū ḡ ꝯiugatoꝝ ꝯtinentia niſi ex amborum ꝯſenſu deo offerri non valeat cū vir ſui corpis poteſtatē non habeat ſꝫ mulier. Nđ aūt ſponſe monaſteriū poſſint eligē ⁊ ſponſi non exq̄ſito ꝯſenſu ſpōſaꝝ ꝓpoſitū melioris vite aſſumē valeant. patet ꝙ inter ſponſum ⁊ ſponſaꝫ ꝯiugium non eſt. Itē cū ſm aug. illa mulier non ptineat ad mr̄imonium cū q̄ docet̄ nō fuiſſe ꝯmixtio ſexꝰ. Item cū ſm leonem illa nō ptineat ad mr̄imonium in q̄ docet̄ non fuiſſe nuptiale miſterium. apparet ꝙ inter ſponſum et ſponſam ꝯiugiū nō eſt. Itē nicolaꝰ pp̄ p̄cipit de hijs qui ab aduerſarijs excecant̄ ā membris detruncant̄ vt ob hāc infirmitatē taliū ꝯiugia nō ſoluant̄. ¶ De hijs aūt q̄ cauſa frigiditatis debitū vxoribꝫ reddē nō pn̄t. ſtatuit greḡ. pp̄ vt vterqꝫ eoꝝ ſeptima manu ꝓpinquoꝝ tactis ſacroſcis reliquijs iureiurando dicat. ꝙ nunq̄ p ꝯmixtionem cārnis ꝯiūcti vna caro effecti fuiſſent. tūc mulier ſcđas nuptias poterit ꝯtrahē. vir aūt q̄ frigide nature eſt maneat ſine ſpe ꝯiugij. ¶ Vn̄ idē ſcribit venerio carolitano epō ita dicens.

Si mulier probauerit ꝙ a viro ſuo nunq̄ ſit cognita ſeparentur

Quod aūt interrogaſti me de hijs q̄ in mr̄imonio iuncti ſūt ſꝫ nubē non poſſunt ſi ille aliam vel illa aliū poſſit accipe de q̄bꝫ ſcriptū eſt. vir ⁊ mulier ſi ſe ꝯiunxerint poſtea dicat mulier de viro ꝙ non poſſit cum illa coire ſi pt̄ ꝓbare p veꝝ iudicium qđ veꝝ ſit accipiat alium. ¶ Ecce impoſſibilitas coeundi ſi poſt carnalem copulam inuēta fuerit in aliq̄ nō ſoluit ꝯiugiū. Si vero an̄ carnalē copulā depꝛehēſa fuerit

ſquas alt̄ alteri dedit reſtituent̄ ei. vt extra de ꝯuer. ꝯiug. ex publico. licꝫ poſſit videri ꝙ ille p quē ſtat ꝙ mr̄imonium non ꝯſummat̄ deberet puniri. vt. C. de ſpō. l. vł. ſꝫ non eſt ita. ſi tamen oſculum interuenit non pt̄ ſpōſus niſi dimidiam ptē reꝝ dataꝝ ab ipa repetē. ſꝫ mulier totum repetit qđ dedit. C. de dona. ante nup. l. ſi a ſponſo.

b ¶ Damno. res enim

Quod autem. de hac materia habes. xxxiij. q. i. c. i.

d ¶ Nubere. i. carnaliter ꝯmiſceri. vt. s. di. xxxiiij. valentino.
e ¶ Scriptū eſt. in lumbarda et ita eſt ar. ꝙ leges induci poſſunt in cauſ mr̄imonialibꝫ. nā et ī accuſacōe etiā cleicoꝝ inducūt̄. ar. iij. q. ix. dignum
f ¶ Probare. ꝗ. xxxiij. q. i. ſi q̄s accepit. ꝯtra. ex̄ de deſpō. impu. ꝯtinebat̄. ex̄ de clanđ. deſpō. ſi q̄s clam. et ex̄ de frigi. et malefi. c. i. in hijs oībꝫ dꝛ ꝙ ꝓbacōni viri ſtandū ē ⁊ etiā ſacramēto viri. vt in. c. ꝯtinebatur. ſꝫ hͦ intelligit̄ cum vir tacet ⁊ ꝓbacōes nō hꝫ. imo verior ē ſolucō ꝙ hͦ locū hꝫ quotiens mulier que virgo ē ſe incognitam vult ꝓbare p aſpectū corpis hͦ ꝓbatio preferet̄ oībꝫ etiā iuramēto viri. ex̄ đ ꝓba. ꝓpoſuiſti. validior enī ē res et meliꝰ ingredit̄ animo occultata fide quam per aures. inſti. đ grad. ꝯgna. ꝗ. hactenꝰ. ⁊. ꝗ. Item ꝯſobrini. ſꝫ ſi fuiſſet mulier potius crederetur viro ⁊ ſic loquunt̄ ꝯtraria.

liberꝝ fac̄ mulieri aliuꝫ viꝝ accipe. vn̄ apparet illos nō fuiſſe ꝯiuges. alioqui nō licēt eis ab inuicē diſcedere excepta cā fornicacōnis. et ſic diſcedētes optet manere innuptos aut ſibi inuicē reconciliari. Item ſi ſpōſa ꝯiūx eſſet mortuo ſpōſo maneret vidua. ſi aūt vidua eſſet vir eiꝰ ad ſacros ordines ꝯſcendē nō poſſꝫ. Maritꝰ enī vidue eque ſic̄ ⁊ bigamus ſacerdos fieri ꝓhibet̄. ex huiꝰ autem copula nullus ꝓhibetur a ſacris ordinibꝫ. vt enim gelaſius papa ait. Nichil eſt quantum ad hūc articulū attinet qđ ei obuiet de canonicis inſtitutis. apparet ḡ hos nō fuiſſe ꝯiuges. Item ſi ꝯiuges eſſent diſceſſio abinuiceꝫ eſſet diuorcium. Sed hoꝝ ſepacōne negat ambroſ. eſſe diuortium. dicens de beata maria quam ioſeph ſibi deſponſauerat ⁊ in ſuā duxeāt. ioſeph nunq̄ cognouit eam. Nam ſi vir iuſtꝰ eā cognouiſſet nunq̄ a ſe diſcedē paſſus eſſet. nec dn̄s q̄ vxorem p̄ceperat a viro nō diſcedē n̄ cauſa fornicacōis ꝯmēdās eā diſcipło auctor diuorcij fuiſſꝫ. Ecce ꝯmēdacō marie iohi ⁊ detractatio a ioſeph negat̄ fuiſſe diuorcium qꝛ ioſeph non ꝯgnouerat eā. vn̄ apparet eos nō fuiſſe ꝯiuges. Si aūt beata maria quā ioſeph ſibi deſponſauerat ⁊ in vxoreꝫ duxerat ꝯiūx negat̄ fuiſſe. multominꝰ iſta q̄ ſimpliciter ſponſa erat ꝯiunx eſt appellanda. ¶ Itē ex concilio aurelianenſi

Qui vxoris ſororē polluerit neutrā hēe valet

Qui dormierit cū duabꝫ ſororibꝫ ⁊ vna ex ill̄ ante vxor fuerit neutrā ex ipis habeat. nec ipi adulteri vnq̄ i ꝯiugio copulent̄. id ē nec ꝓpe vxori ſibi licet reddere debitum. quam ſibi reddidit illicitam ſororem eius ꝯgnoſcēdo. nec etiā poſt mortē vxoris licet ei vel adultere alij copulari in

g ¶ Ecce inſtitutis. xxxiiij. di. c.
h ¶ Negat. vł. reuera nō ē diuorcium ꝓpe ſumpto vocabulo. qꝛ diuorcium dicit̄ int̄ carnalit̄ cognitos. repudium int̄ ſpōſos. ff. de. v. ſig. inter ſtuprum. ꝗ. diuorcium.
i ¶ Vn̄ apparet. totū ē allegatio.
Qui dormierit. quidam dixerūt hͦ capitulum intelligendū ſcđm dec. ex̄ đ diuorc. c. ſi qua. et extra de ſpon. requiſiuit. ſꝫ ille decretales paꝝ faciunt. h. vero et baz. dicunt potiꝰ ſtandū euangelio vnde intelligunt hͦ. qđ exigē nō poteſt ſed reddere tenetur. vnde ſic intelligunt ſequētem lr̄am. non liceat ꝓprie vxori reddere ſibi debitū. id eſt ipſe non pt̄ petere debitū ab ea. et ita intelligunt predictas dec. nam ſuos peccata tenē debent auctores. C. đ pe. ſanctiſſimꝰ. ⁊ ē hodie expreſſum. ex̄ de eo q̄ ꝯgno. cō. vx. ſue. diſcretionem. ⁊ maxime cū affinitas ſpiritual̄ ſit maior q̄ carnal̄. vt. xxx. q. iij. ita diligere. ſꝫ ꝓpter ſpūalem ſuperuenientem non ſepatur. xxx. q. i. ad limina.
l ¶ In ꝯiugio. xxxij. q. vij. quedam. et ꝗ. xxxiij. q. ij. ſi q̄s ꝯtra. ſꝫ ibi neutra fuit vxor.
Quidā dotauit. i. donacōeꝫ ꝓpter nuptias dedit. nā ſm legē mulier dat dotē ⁊ vir donacōeꝫ. ex̄ de dona. int̄ virum ⁊ vx. nuper. ſi fuit ſponſa de preſenti ꝙ videtur magis ex
n ¶ Sed mechus. eo ꝙ dixit non potuit ei commiſceri. quia ad id

ſponſus iam deuenerat vt temptaret ſʒ non potuit aliquo impedimēto impedit9 · vel ſi fuit ſponſa d̕ futuro cum q̄ non omittitur mechia id eſt adulterium · dic mechus et mecha · i · fornicari9 ⁊ fornicaria q̄a fornicatio mechia dicit̄ · ar · xxxij · q · iiij · meretrices · et h̄ eſt ꝙ ſequit̄ fornicationis ⁊c̄ · ⁊tem ſponſe ſi erat ſponſa de preſenti · ecce minus puniunt̄ iſti q̄ adulteri in ſupiori caplo · ſed

a Licita · poſt mō hoc non cōtingit ꝓpter ꝯiugiuʒ vt intelligit gand̕ · ſʒ quia peccauerunt minus ob publice honeſtatis iuſticiam q̄ ſi eſſet iam ꝯgnita et affinitas interueniſſet ·

Si quis ſponſam · ſcilicet de futuro ·

c Pater · q̄re ḡ frater ꝯmittit̄ vxorem habere in conſimili caſu · vt · s · ſcʒ in caplo p̄cedenti · Rn · q2 pr̄ ꝓximior eſt filio q̄ frat̄ · nam vna perſona intelligit̄ cū eo · vnde magis punitur · xxxv · q · ij · ſ · hac auctori

d Si illa · tate apparet · allegando dicit ·

e Deſponſa · de futuro · nā ſi ſit d̕ p̄n̄ti itē eſt ꝙ in cognita ·

f Raptor · noluerit · d̕ ſcō ſupple ſi intelligas d̕ ſpōſa de preſenti · naʒ de iure ꝯpellitur eaʒ recipere ſi ip̄a non peccauit nec ꝯſenſit ſʒ per vim paſſa ē · ar · xxxij · q · v · reuera · ⁊ ff de adult̄ · ſi vxor · ſ · ſi quis plane · niſi velit ſponſus religionē intrare · vt ex̄ d̕ conū ꝯiu · ex publico · ⁊ ſ̄m hoc ꝙ dicitur in ſi · quia illa poſſit nubere cū alio intelligas poſt mortem viri ſui · ſi aūt ſponſa ē d̕ futuro non eſt ꝯpellend9 q̄a libera debent eſſe matrimonia · ex̄ d̕ ſpon · requiſiuit · nā ꝓpter modicā cām dimitti poteſt ſpōſa d̕ futuro · ex̄ de iureiur̄ · queādmodū ·

g Nō fuerit ante vel poſt · non enim refert qn̄ dolus committatur · ar · i · q · i · eos · ff · d̕ calū · l · i · ſ · q̄ auteʒ

ꝯiugium Deſponſa vero econtra legit̄ in ꝯcilio triburienſi · De eo qui dormiuerit cum ſponſa fratris ſui ·

Quidam deſponſauit vxoreʒ et dotauit eā ⁊ cū ea coire non potuit · quaʒ clanculo frat̄ ei9 cōrupit ⁊ grauidaʒ reddidit · Decretuʒ eſt vt q̄uis eſſe nupta nō potuerit legitimo viro · deſponſataʒ tn̄ fratri frat̄ habere non poſſit ſi mechus et mecha fornicacōnis q̄deʒ vindictā ſuſtineant · licita vero ꝯiugia eis nō negentur · Item ex eodem ·

Qui ſponſaʒ filij ſui ꝯpprimit ſimul cum ea ſine ſpe coniugij remaneat ·

Si q̄s ſponſaʒ filij ſui oppreſſerit ⁊ poſtea eā fili9 ei9 duxerit · pater poſtmodum non habeat vxorem nec mulier viꝝ · fili9 q̄ patris facinus ignorauerit aliam accipiat · Si illa quam vir ſororis ſue cognouerit perpetuo copulari ꝓhibet̄ · hic vero qui ſponſaʒ fratris ſui corrupit pacta penitentia matrimonium ꝯtrahē permittit̄ · apparet hanc non fuiſſe ꝯiugeʒ fratris eius Iteʒ mulier cauſa fornicacōis a viro ſuo dimiſſa ā ei reconciliabitur ā illo viuēte inupta māebit De ſpōſa vero econt̄ inuenit̄ in p̄mo libro capitularium in quo ita legit̄ ·

Si ſponſus vi raptam recipere noluerit liceat ſibi nubere alij ·

Raptor publica penitētia mulctet̄ · raptam vero ſi ſponſ9 recipere noluerit ⁊ ip̄a eidem crimini ꝯſentiens nō fuerit · nubēdi licentia alij non neget̄ · Item ex ꝯcilio toletano · De eodem ·

Statutū ē a ſacro ꝯuentu vt ſi q̄s ſponſaʒ alteri9 rapuerit publica penitentia mulctetur ⁊ ſine ſpe ꝯiugij maneat · ⁊ ſi ipſa eideʒ crimini ꝯſentiens non fuerit nubendi licētia alij non neget̄ · q̄d ſi poſt h̄ ſe ꝯiungē p̄ſumpſerit vterq̄ vſq̄ ad ſatiſfactionem anathematizet̄ ·

Apparet ḡ hanc nō fuiſſe ꝯiugē cui viuente ſponſo alteri nubendi licentia non negat̄ · Quomodo ḡ ſecundū ambroſ̄ · ⁊ reliquos patres ſponſe ꝯiuges appellant̄ ⁊ hijs omnibus argumentis coniuges non eſſe probant̄ · Sʒ ſciendu ʒ eſt ꝙ coniugiū d̕ſpōſacōe iniciat̄ ꝯmixtōe p̄ficit̄ · vn̄ int̄ ſponſuʒ ⁊ ſponſaʒ ꝯiugium ē · ſʒ iniciatum inter copulatos ꝯiugiuʒ ē ratuʒ · Vnde ambro ·

In deſponſatione ꝯiugiuʒ iniciatur

Cum iniciatur ꝯiugium ꝯiugij nomen aſciſcit̄ · niſi tunc cum puella viri ꝯmixtōne cognoſcitur · Ecce ꝙ in deſponſacōe ꝯiugiuʒ iniciatur non perficitur Itē ambroſi9 in libro de patriarchis ·

ꝯiūctōis ꝯmixtio mr̄imoniū perficit

In omni matrimonio ꝯiūctō intelligit̄ ſpiritual̕ quam ꝯfirmat ⁊ perficit ꝯiunctorum ꝯmixtio corporalis · Item ieronim9 ſup abdiam prophetam ·

Mr̄imoniū ſpōſali ꝯiūctōe iniciatur ꝯmixtione perficitur

Qua ꝓpt̄ in filiab9 veſtris fornicabunt̄ ⁊ ſponſe veſtre adultere erunt · Notandum ꝙ in filiab9 dicit futuram fornicationem · ⁊ in coniugijs adulteria que ſponſali coniunctione iniciantur ⁊ conmixtione corporum p̄ficiuntur · Item ambroſius ad paternum ·

Cū d̕ſpōſata fuerit tradita ⁊ in v̄ſuʒ deducta rite coniunx appellatur

Si quis deſponſata ſibi et tradita vtatur rite cōiugium vocatur Quare autem poſt nuptialia pacta nō ſtatim tradant̄ ſponſe · Auguſtinus libro · iiij · ꝯfeſſionū oſtēdit dicēs

Quare ſpōſe nō ſtatim poſt pactuʒ tradantur

Inſtitutū eſt vt iā pacte ſpōſe nō ſtatim tradāt̄ ne vilem habeat marit9 datā quā ſuſpirauit

ne ſi auteʒ ꝯtrahat cū eo tenet mr̄imoniuʒ ex̄ de rapt̄ · accedens ·

k Conſentiens · ſ̄ · xxxvi · q · ij · ſi autem · contra · ſʒ h̄ de rigore ·

l Se ꝯiugē p̄ſumpſerit · ſ̄ · xxxiiij · q · ij · nō ſatis · xxxvi · q · ij · tria · ꝯt̄ · ſʒ ibi d̕ rapta nōdū alteri d̕ſponſata · h̄ vero de rapta alteri deſponſata

m Vſq̄ ad ſatiſfactioneʒ · i · donec penitentiaʒ agant de rapina ·

n Apparet · ſʒ ſciendū · ponit diſtinctioneʒ ſuā d̕ mr̄imonio iniciato et iam ꝓbat p̄ capitulū · q̄ ſane intellecta aliud ſonāt

Cum iniciat̄ · q̄ ad ſigficationeʒ · nā quo ad eſſentiaʒ ſtati plenum ē ⁊ p̄fectū q2 ſimplex eſt ſicut omne ſacramētum

Quia ꝓpter · perficiūt̄ · nō quo ad ſui eſſentiam ſʒ ad ſigficacōnem · nō tn̄ ſequit̄ ꝙ antea nō fuerit p̄fectū q2 p̄fectuʒ ampli9 p̄t p̄fici · ar · xi · q · iij · q̄d p̄deceſſor · p̄ficit̄ autē mr̄imoniū p̄ coitū q̄ ad ſui ſigficacōnē q2 tūc vtrāq̄ hʒ ſigficacōeʒ ſcʒ ꝯiūctōnē aīe fidel̕ ad deū et xp̄i ad ecc̄iaʒ · vt ex̄ d̕ biga · in · c · d̕bitū · ſʒ q̄re ſepatur mr̄imoniū cā religionis poſt ꝯiunctioneʒ anime fidelis ad deuʒ ⁊ nō poſt ꝯiunctionem xp̄i ad eccleſiaʒ · rō ē q2 aīa ſepat̄ a deo per peccatuʒ · vn̄ non eſt miꝝ ſi p9 taleʒ ꝯiunctioneʒ mr̄imoniuʒ ſepet̄ · ſʒ illa ꝯiunctō xp̄i ad ecc̄iaʒ deſignatur p̄ vnioneʒ qua vnita eſt diuitas carni humane i v̕tero v̕ginali · vn̄ quia humana caro nūq̄ a deitate ſepata ē · ideo per taleʒ ꝯiunctioneʒ nunq̄ diſſo luitur mr̄imoniuʒ · vl̕ p̄t dici ꝙ facili9 eſt ꝙ vna aīa ſepet̄ a deo q̄ tota ecc̄ia · imo impoſſibile ē ꝙ tota eccleſia ſeparetur a deo · q̄a eccleſia nō poteſt nulla eſſe · vt · xxiiij · q · i · pudenda · xxi · di · ſ · i ·

Si quis · ⁊tradita · ḡ ſi nō ſit tradita ſibi et traducta ⁊ ea vtatur vim fac̄ · vt · C d̕ rapt̄ · vir · l · vna ſʒ lex illa non tenet · vt ſ̄ · e · lex · ex̄ de rapt̄ · cum cauſam ·

b Conſentiens · tūc enī non poſſet nubē ſi timeret̄ ei9 incōtinētia · vt ex̄ de eo q̄ ꝯgno · ꝯſan · ex l̄ris · in ſi · ⁊ · xxxvi · q · ij · ſi autem ·

Statutū ē · rapuerit · i · violent̄ corrupit · ſi h̄ intelligas de ſpōſa

Alij · i · ſponſo q̄ ē ali9 a raptore · ⁊ ſ̄m h̄ dic̄ nubēdi d̕ p̄n̄ti dic id eſt carnaliter ꝯmiſcendi · ſi autem legas de ſponſa de futuro dicas alij ſcʒ a ſponſo et raptore · naʒ cum raptore dʒ ꝯtrahē in odium rapi

Inſtitutum eſt · non ſtatim · q2 non infra duos menſes · ex̄ de conuer · ꝯiuḡ · ex publico · ſimiliter fideiuſſor non debet ſtatim venire cum ſacco parat9 · ff de ſoluc̄ · quod dicimus ·

o Vilem · naʒ gratior eſt fruct9 quem ſpes ꝓductior edit · et nota ꝙ ꝓpter cauendam vilitatem multa omittunt̄ · xvi · q · i · precipimus ·